

مرحمان بابا او خوشحال ختک په حضور کېږي،

~~په حضور کېږي،~~

په حضور کېږي،

پېښه ټيټي، امريکايان

دوطن مينه

ستاد عشق له وينودك شول خيځرونه

ستا په لاره كښې بايلى زلمى سرونه

تاته راشم زړگي زما فارغ شي

بې له تامې اندېښنې د زړه مارونه

كه هرڅومې د دنيا ملكونه دېر شي

زما بهرې نه شي استاښكلي باغونه

د ديلي تخت هېر ومه چه رايا د كرم

زما ښكلي پستوڅواد غرو سرونه

د رقيب د ژوند متاع به تار په تار كړي

چه په تور وپستانه كړي كوزارونه

د فريداو د حميد دور به بيا شي

چه زه و كاندم پر هر لوري تاخونه

كه تمام دنيا يو خواته بل خوا ئې

زما خوښ دي ستا خالي تش ډكرونه

احمد شاه به دغه ستا قدر هېر نه كړي

كه ونيسي د تمام جهان ملكونه

طوى احمد شاه بابا،

پښتنی دعا

خاونده! ته ودا نه کړې
 یوځای پکښې د ځانه کړې
 یوزره یوسا، یوشافي کړې
 زمونږه دیو والی حجره
 د پښتنو د له خور
 دې پیل او پیل پښتون لره

* * *

کشمیر نه تر هرات هورې
 دا ټول پښتون دی هر چیرې
 دیو وجود په شافي کړې
 بلوچستان نه تر دورې
 څرنګه پروت دږې دږې
 یا خدايه! دا ذره ذره

* * *

لو یو تپو د پښتنو!
 لمسو د لویو پلار ګڼو
 یالویه خدایه! ورا نه کړې
 په غره په سم پر تو درنو!
 راځی! چه یو شولېو نو!
 سپر په پښتون لره دېره

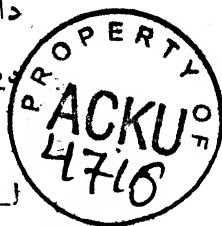
* * *

پښتو زمونږ! ته چرته ئې!
 زمونږه زړه ځیګر ته ئې
 په مونږ لارته آسانه کړې
 وای له مونږ نه بیرته ئې؟
 زمونږ د قام وزرته ئې؟
 چه مونږه یوشو ټول سره

* * *

د پښتنو اول نیکه!
 داشافي تیت دی دوی په څه؟
 یالویه خدایه! ورا نه کړې
 خواره لمسی دې یو کړه ته
 خبر له یوا له بل نه نه
 سپر په پښتون لره دېره

مرحوم مولانا فضل محمود مخفی

د پښتون زلمی د زړه چغه

لایې له ما چه د دغري کوي!
 ما ته چلونه دالوت ښیې فن
 په مغولتیا خوهسي چاري کوم
 دغیر لعلو نوباندي لاري تو کم
 زه یم پښتون له هر مغوله مور یم
 خوک چه په لاس د زهرست گرځوی
 د امید و نو سر قلم شی د غیر
 په وړه خوله لوئي خبرې کوي!
 زما په لاس کښې چه وزرې کوی
 لکه شاهین چه په کوترې کوی
 مزه دخپل غولی کودری کوی
 ولي ژړا مي په نهري کوی
 را ته ستونه دشکرې کوي
 چه غوڅول زما سندرې کوی
 ولي محمد طوفان

درحمان بابا او بخوشحال خټک په حضور کېږي .

پښتنی ارمان

۵۰۰۰

د چاپ شمیر

۱۳۳۴

کابل.

گدای میکده اند ليک وقت مستی بین!

که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنند

په مخکنې مې د داسې شعرونو تحریرې مسوده پرته ده د کوموچه
یوه برخه درحمان بابا او خوشحال خټک په یادوېد. کښې د پېښور د پښتنو ادیبانو
او شاعرانو له خوا ویل شوي او ځینې نورې هم د پښتو نستان په مجلو او اخبارونو
کښې نشر شوي دي.

شک نشته چه د دغو اشعارو هر هر شعر
د قومی درد یوه داسې آئینه او د وطنی
سوز یوه داسې مرقع ده چه هر هر نقش ئې
د لوستو نکی په زړه کښې د پښتنی
آرزو گانو مجسم عکس تشکیلوی.
غواړم چه داد بی شپاړو پر دغه

مجموعه دخپلو هغو تاثراتو یوه اجمالی

خان محمد ایوب خان اختری

خاکه مرتبه کړم پر کومو چه دغې مجموعې د تازیاني کار کړې او دغه
رنسک خواهش لرم چه د شعرونو پر سیاسي او ادبي کیم او کیف هم یوڅه خامه
فرسائی و کړم مگر ځانته چه کورم یقین گنم چه نه به هغه کولای شم او نه
دغه هغه په دې چه شاعر نه یم چه د محترمو شاعرانو پر کلام باندې فردا او معنا
داسې عبور پیدا کړم چه د فلسفیا نه بلاغت او مفکرانه حماسه په احاطه شوک د اقبال
هم پله و گنم، دا بجا زوا اختصار په لحاظ شوک د سعدی هم رنسک تصور کړم،

د صنایعو او بډایو په لحاظ څو ګ د بیدل په قطار کېښې حساب کړم او د ندرت او معنی آفریننې په لحاظ چاته د غالب په درجه قائل شم .

نوڅر نکه چه زما حیات په دوو حلقو تقسیم شوی دی؛ یوهغه چه تیر شو یعنی د عملی بې ادیبو زما نه او بل دا چه تیر یزې یعنی د بې عمله ادب دور او بل طرف ته بد بختانه د خامه فرسائی د ذوق ستم زده هم یم - نو د دواړو یعنی د خامه فرسائی د ذوق او د بې عمله ادبی وظيفي تقاضا داده چه د تمامو بې بضاعتیو باوجود یوڅه ولیکم بالا لحاظ ددې چه لوستونکی په قدرت خپلې پوهې زما لیک ته د ضروریات زندګۍ په سترګه ګوري او که د نشاط حیات په نګامه -

د عهد وحشت انسان چه به دخپل غار نه سر را دباندې کړ نو سواله دغه چه به یې لمر له یوې خوا را ختملی او بل خوا ته پټ شوی لیده نه په نورڅه پوهېده او نه ئې فکر ور رسېده او د موجوده مدنیت انسان چه دخپلې تجربه ګاه نه راوځی نو په خپل شاوخوا کېنې د عنصری او کیمیاوی ایجا داتو داسې معجزې وینی د کومو پر بنا چه نعوذ بالله خپل شانته لېزې په خدائی قایلمېزې یعنی دا چه هغه انسان کوم چه به فقط د دود پیا پيدا کو لو په خاطر جنگونه کول یا دغه انسان چه دا اقتدار دحا صلولو دپاره ټول عمر لا سونه د بل په وینور نکین ګرځی هغه انسان چه حق ئې قوت تصور کا وه یا دغه انسان چه قوت حق ګنی هغه انسان چه دا انسانی بقا په خاطر ئې و دونه ضروری ګنل -

او یا دغه انسان چه د تخفیف اسلحه پرخای د تخفیف آبادی دپاره ضبط تولید لازمی ګنی په مابین کېنې ئې که یوشی د قدر مشترک حیثیت درلود هغه صرف یوو بل ته په غلامانه سر نګونی دغه قائلېدو جذبه ده اوبس -

(ج)

زما مقصد دادی چه د بنیادی آرزو گانو او اساسی جذباتو په لحاظ د عهد و حشت او د دور جدید انسانانو په مابین کښې نه پخوا کوم فرق و او نه به آینه ووی.

البته دا بله خبره ده چه د اول عهد انسانانو د خپلې علمی بی بضاعتیو او ذهني بی مایکیو په نسبت د هرې آرزو، د هرې جذبې او هر عمل، نه نفسیاتی تحلیل کولای شو او نه ئې علمی تجزیه، ولې چه پر دوی باندې د قانون ارتقا جراحی په خپل ابتدائی دور کښې وه -

او پر او سنی انسان چه دغه قانون خپل عملیات تر ډیره حده کاه میاب کړی او یا په کاه میابې روان دی نو ئې د علم همه گیری او د معارف گیرائی دومره وسیعه او جامعہ کړلولی ده - چه د انسانی حیات، نه مادی پهلوانه روحانی تحقیق ځنې محفوظ دی -

اولنی انسان د خپلو علمی معلوماتو او نفسیاتی تحقیقاتو پر بنا د دنیا تمام تغیرات خوا په هر رنگ او شکل وویا دی دادبی ذوق او سیاسی رجحاناتو صورت گیری گزلی دی گویا قوم وی، قبیله وی او که وطن د اجتماعی فاکاهې او کاه میابې علت غائی ئې همیشه ددغه دوو ذهنیتو د افعالو سره منسوب کړی دي یعنی ادبی او سیاسی ذهنیتونه اگر چه په قومی انقلابو کښې بعضې پوهان و عوامو ته هم په ډېر اهمیت قائل دی زه د هغو پوهانو نظریه نه چلنچ کوم مگر د خپلې ناپوهۍ پر بناد او ایم چه بنیادی طور عوام دیو قوم نه په تعمیرې پروگرام کښې څه اهمیت لری او نه په تخریبی لایحو کښې او که لری ئې نو د ثا نوی اهمیت یوشی به وی او بس -

مونږ او تاسو ئې وینو چه د بشری جامعې فطرت د اول نه تر اوسه داسې راغلی دی

چه پوه انسانان یو یو پکښې کتل کېږي او ناپوهان تر حد زیات، اوددوی طبیعت هم داسې واقع شوی دی چه شه وخت پر منډ او تسلیم راغلی دی دغوا خنځه ئې خدای جوړ کړی دی او چه پر انکار راغلی دی نو ئې محمد (ص) پر هجرت مجبور کړی او عیسی (ع) ته ئې دپانسی ور کولو اراده کړی ده یعنی د تقلید په رنگ او دروح په پرده کښې د پیغمبری دعوا پرې منلای شي مگر د دې بالعکس درس او روایاتونه د بې نیازی په صورت کښې د دلیل او منطق دلارې (د دود او دودو خلو رو) حقیقت هم نه شي پرې منلای .

نو ځکه عوام کالانعام رنگ یو داسی شی گڼم چه کار ځنې واخله تعمیری وی که تخریبی، معمولی وی او که غیر معمولی او دغه قسم کار ځنې اخستل وظيفه دوخت دادبی او سیاسی شخصیتو نو!!!

چنانچه دغه عناصر دی چه د خپلو فعالیتو او مجاهد و د نوعیت په لحاظ څوک د «یزید» په نام او څوک د «حسین» په نام یاد شوی دی او همدغه رنگ د خپلو ظر فو مطا بق څوک د «قیس» په نام او څوک د «منصور» په نام یادېږی -

بې لځایه به نه وی چه د ادب او سیاست پر موضوع باندې په خپله نیمگړې ژبه یوڅه رڼا و اچوم چه دوی د متناقضو حقیقتو دوه مختلف نومونه دی او که دیوه حقیقت دوه مختلف اسمونه، متحد المعنی او مختلف اللفظ ما هیتونه دی او که مختلف المعنی او متحد اللفظ حقیقتو نه -

ددنیا د کتلو او تجربې حاصلولو دپاره مونږ سره دوه قسمه نگا هونه موجود دی یعنی مادی او ذهني، په دواړو کښې چه کوم فرق دی هغه داچه په اول قسم مونږ ته دشیانو او حقائقو مادی نظاره حاصلیږی او په دوهم قسم

دهغو شيانو او حقايقو ذهني نظاره، پر کفتگو باندې د يوه قسم کیفیت خوږ وي او د بېل تریخ.

په دنيا او کائناتو کېنې چه کومې تجربې مونږ حاصلو و په هغو کېنې د مادي ذريعي په نسبت د ذهني ذريعي ميعاد او اثر مستقل دي ولې چه د مادي نقشو د پاره دا نا ممکن وي چه تل دې وجود واري او د ذهني نقشي اثر او وجود د عقل او حافظې نه د کار اخستلو په وجه هروخت تازه کېدو نکی وي او په دغه وجه مستقل او دیر پا ورته ويل کيدای شي.

مثلا دويم جنګ چه څه وخت دخپلو خونړيزو او وحشتو نوسره په مادي صورت و جو د درلود نو مونږ او تاسو هم سهار او ماښام دهغه په قصو او افسانو کېنې رطب المساق ووڅه رنگ چه جنګ ختم شو نو د دغه جنګ واقعات هم په مادي صورت زموږ او ستاسو له فکر څخه محو شول.

ددې بالعکس يو مورخ د دغه جنګ داسې نقشه مرتبوي چه د لو ستو نکی په سترگو کېنې د سپاهيانو قطارونه او د عسکرو بعضي اوقات لاس په لاس د جنګ مصروفيتونه سپاه سالار پر يوه موزون ځای ولاړ د جنګ مطالعه کول، پر ځای ځای باندې دمړو، زخميانو انبارونه، د جنګ ځای او مقام او د طرفينو د افواجو تعداد او قوميت گويا مجسم څرکندوي. او د جنګ پرفوري او مستقبل نتيجه او په آخر کېنې ئې د جنګ د ما قبل او ما بعد زما نو پر تعلق داسې مکمله او مفصله رڼا اچولې وي. گويا لوستونکی د هرې ورځې بد لېدو سره داسې محسوسوي چه د جنګ ميدان د لو ستو نکی په منځ کېنې موجود دی دوی ئې تماشا کوي په دغه مثال کېنې زما مقصد د ذهني او مادي نظارو او نقشو فرق قائلول ؤ. يعنې دا چه ذهني نقش تر مادي نقش پوخ او مستقل وي.

نوځکه زه دا وایم چه دا ادب دی چه د دنیا اوشیا و حقیقت د ذهن په ذریعه
 مونږ ته راپیش کړی - او دغه سیاست دی چه د دنیا او شیاو حقیقت په مادی
 واسطه مونږ ته راوړاندې کړی اوس دا کتل په کاردی چه د قومو په
 انقلاب کښې د سیاست لوبې ډېر اهمیت لری او که د ادب کر شمې ؟
 سیاست دان ډیر قابل اعتمادوی او که ادیب؟ دا خبره د هر چا زبان زد وی
 چه تر څو په قوم کښې بیداری پیدا نه شی قوم تر قی نه شی کولی -

نه پوهېږم چه د دغه جملې نه به د دوی مقصود څه وی؟ آیا دا چه تر څو د ملک
 سرمایه داران - مزدوران، ملایان او عالمان یکسان او په یوه پیمانه پوه
 نه شی ملک تر قی نه شی کولای؟ که دغه مقصودی خوداته صرف په عملی دنیا
 کښې مشکل دی بلکه طبیعا او فطرتا ناممکن هم دی زه په خپله هم دغه فقره
 استعمالوم مگر زما مقصود داته دی چه د بلو چستان چوپان دې
 د «همیش گل» سره، د گرویک ساووان دې د «اجمل خټک» سره، د تیرادر بان
 دې د «امیر حمزه شینواری» اود مهندو پهلوان دې د «صنو بر حسین»
 دوست محمد کامل او ولی محمد طوفان سره ذهن او فکر ابرابرشی بلکه زما
 مقصود ادی چه تر څو د پښتنو ادیبان او سیاست مداران د وطن پر ضرورت او
 دغه، د حصول او طلب پر ذریعو باندې متفق او متحد نه شی د پښتونستان
 خوب به هرگز په آسانۍ او زرد تعبیر شړهنده نه شی یعنی تر څو چه د پښتون
 قوم دغه جمالی رنگونه او جلالی کیفونه سره آمیز نه شی، تر څو چه د پښتون
 قوم دغه هنګامه آفرین او هنګامه فرما عناصر سره هم آواز نه شی
 او تر څو چه د پښتون قوم دغه آتش نوايان او آتش ریزان شخصیتونه سره

(ز)

متحد نه شی د پښتونستان و تعمیر نه فاهمکن خوږه شم ویلای مگر مشکل ضروری دی.

زما په عقیده د وطن په سیاسی تحریکو کښې ددغو دواړو ذهنیتو وجود یو دیل سره داسې لازم او ملزوم دی لکه په ساز کښې دز پروېم وجود چه دیو په عدم اشتراک دابل بې معنی او یو کره الصوت شی- او بس د ادب شیرینی د سیاست د تلخی سره د ذایقې د لکشی زیاتوی د ادب طراوت او حلاوت د سیاست خشکی او عبوست د بدو د اشته قابل گرځوی.

په کوم وطن کښې چه انقلاب د بیرونی اسبابو او خارجی امداد و په سبب پیدا شوی وی دهغه نتیجه همدغه ډول په بیرونی اسبابو او فشارو محوه شوې ده او ددې بالعکس چه د وطن دادیبانو او سیاست دانانو په وحدت او اشتراک کوم انقلاب پیدا شویدی دهغه نتیجه دا یم کتل شوې ده او د بیرونی دسیسو او خارجی دراندازیو څخه تر ډېره حده بې فایز ه وی.

مطلب دا چه د قومو په صحیح اوصحت مند انقلاب کښې د دواړو عناصرو یک جهتی او اشتراک ضروری دی په بل صورت انقلاب راوستل هم دیر طلب دی او هم د نتیجې په لحاظ گرینز یا او هر وخت متنازل کیدو نکی دی زه وایم چه دا انقلاب آفرینی په لحاظ هم ادب تر سیاست اهمه لوبه لوبوی ولې چه د ادب پر دوش باندي شعر او موسیقی هم کار کوی او دغه شیان دعوا هو پر ذهنو زرتائیر کوونکی دی.

د قومی درد او الم جذبات دیو شاعر په دردناک اوسوز دار شعر او د موسیقی په مخصوصو اورقت انگیزو الحانو چه څه رنگ زرېر انگیخته

او مشتعل کیدای شی دا دیو سیاست دان دایثار او قربانی په تنور کښې دقو می آرزوگانو په حقیقت سرانی نه شی کیدای.

۱. لېننه داتمه دا ظاهرول ضروری کښم چه د ادب دغه قسم فوقیت نه زه صرف هغه وخت قائل یم چه دده نواسنجی اوفسون زانی دقومی ضرورت او وطنی آرزوگانو پر محور باندې وی او که داسی نه وی، هغه ادب زه دپیانو هغه نغمه کښم چه دمرگ پر بستر پروت دیو مریض سر ته تیمار دار سور کړی وی.

مقام وصل نایاب است و راه وصل ناپیدا

چه میگردیم یارب گرنه بودی نارسیدن ها

مگر دپښتنو ادیبانو دزیر نظر شعرو نوڅخه دا حقیقت پوره واضح دی چه زموږ ادیبان اوس په دې پوه شوی دی چه هغه زمانه ختمه شوه چه زموږ نږدې نه هره مشغله به صرف زموږ دخپل خان او انفرادی وجود دپاره مخصوصه وه، په دغه هم پوه شوی دی چه هغه دور هم تېر شو چه زموږ په خیال به د دنیا نوم و فقط دخپل خان او نور به موهر څه حرف غلط کښل.

دغه رنگ دغه ئې هم محسوسه کړې ده چه هغه وخت هم تېر شو چه دخپلو جذباتو په لحاظ به هر ادیب خپل علاحدو شخصیت درلود.

دغه هم ور معلومه شوې ده چه پښتون چه پر کومو اصولو ترقی کولی شی په هغو کښې دا اجتماعاتو نه سواد بل شی گنجایش نشته.

او په دغه هم پوه شوی دی چه دپښتنو شا عران وی او که سیاست دانان که غواړی چه ژوندی پاتې شی او په وطن کښې موجودیت او په قوم کښې زندگی پیدا کړی نودوی باید چه دتنها ژوند کولو دتنها لیکلواو تنها

(ط)

دسخن را نیو مشغله ترك كړی او هغه كارو كړی چه پښتون ورته من حيث القوم ضرورت لری.

دوی باید هغه لار اختیار كړی چه دا نفرا دیت پرځای واجتماعیت ته رهنمائی كوی.

او كه دانسانیت كېمړی او اخوت عامه له مقصد څخه انحراف و كړی اوبل قدم اوچت كړی نو په دغه پوره دی چه یقینا به له قوم څخه هغه څه واورو چه پیش به مو كاهې نه وی اوریدلی.

دو طن سیاست دانان دافادیت واجتماعیت كومه مطالبه چه دادیبانو څخه لری دوی باید پخپله هم ددغه مقصد پوره كړی شي كې دوی دانفرادی ادب پرځای واجتماعی ادب تخلیق غواړی نو ددوی دسیاسی سرگرمیو نظریه هم باید دغه وی او دخپلې انفرادی پسندید كړی یا عدم پسندید كړی څخه قطع نظر هغه نقطه په نځگاه كښې ونیسی د كومهې توقع چه سیاست دانان له ادیبانو څخه كوی

وقت آن است كه آئین دگر تازه كنیم

لوح دل پاك بشوئیم و ز سر تازه كنیم

په دې كښې شك نه شته چه دخپل قومی قسمت په تشكيل كښې دادیبانو اوسیاست دانانو حیثیت په لحاظ دماضی دیو مورخ دی، په لحاظ د حال د دوی حیثیت د همكردی او په لحاظ مستقبل د دوی وجود د مصلح دی څه رنگ چه فرائض او وظیفې ئې دېرې جلیلی او مهمم بالشان دی نو ځكه په دغه موجوده باریك اوناړك وخت كښې د دوی اتفاقا واتحاد از حد ضرور دی.

و پښتون ته من حيث القوم دا حقيقت يقينا يو خوش آيند فال او يوه
 جانفزا مژده ده چه د قوم اديبان ئې د پښتونستان په آرزو کښې د شپې اورځي
 د شمع په شان و يليدو نلکې او د پړوا ئې په شان بې قرار دی چه
 ثبوت ئې د شعرونو دا مجموعو او دهغو هر هر شعر دی او پښتون دې
 يقين و کړي چه د دوی هغه آرزو چه اکثر خلق دخواب او خيال څخه
 زيات اهميت نه ورکوي د حاصلېدو وخت ئې بالکل قريب دی
 دا عجب اتفاق دی چه نن د کلمې اختر دويمه ورځ ده او پر مشاعرې باندي
 زما دغه دراز نفسي ختمه شوه اوو خپلو هغو محترمو شاعرانو ته کوم چه مې
 د دغې مجموعې په شاعرانه نقو شو کښې وپېژندل اود وطن د آزادۍ
 او حریت د پالکو احساساتو په جام کښې مې د دوی حقيقي خدا و خال
 مشاهده کړه او ايم چه په حيث د پښتنو آيا په موجوده غلامانه حالت کښې
 قاسو دا ختر او د هغه دمبارکبا ديود هر اسمو قائل ياست او که نه؟؟
 که ياست نو په صميم قلب تبريك در تقدیمو م چه:-

چشم بيد ز ما نه ز عيادت بود بعيد

عمرت د راز با د چيون طول اميد عيد

اگر چه زما خپل حال خو دادی چه:-

تهنيت جز بر مصيبت د رطريق ماست نشک

عيد رادر شهر ما رسم مبارکبا د نيست

زما محترم وروړو! ستاسو پر شعرونو زما مقاله صرف په دې مقصد ده

چه ستاسو په خدمت کښې خپل احترامات او خطرات وړاندي کړم

چونکه بله کومه محفوظه ذريعه موجوده نه وه چه مقصد مې پرې پورته

(ك)

شوری وای لهنداز ما دغه مقاله و تاسوته له خپله طرفه د کلمد سته عقیدت په
رنګ در پېشوم امید دی چه قبوله به ئې کړی!!!

تا دست ما به دا من و صلش نمیرسد

پای طلب شکسته بیدا مان نشسته ایم

(کابل - د جوزا د و همه ۱۳۳۴ محمد ا یوب اخ - کزی)

دا اشعار

وائی: د طبیعت آواز، د بشر آواز، د حوادثو آواز چه یو ځای شی هغه شعر دی. دسترگو او بشکې د زړه وینې دروځ اضطراب د شعر تومنه او د شاعر سرمایه ده.

ښاغلی الفت

شعر د زړه غږ دی، اوزړه د الهاماتو هنداره ده. ارو پیا یان زړه دعواطفو او نفسی احوالو ځای کښی، مسلمانان د ایمان او عقیدې ځای ته زړه وائی. کرامت، شجاعت، همت او غیرت صبر او استقامت د زړه کار دی، عشق او مینه په زړه کښی وی، د احساساتو او جذباتو کور زړه دی.

په شعر کښی د زړه ټول شیان اغیزه او تاثیر لری، د شاعر زړه او روح په شعر کښی انعکاس لری.

شاعران د ملت د احساساتو او جذباتو حقیقی او رښتیا نې نمایشگران دی.

که څوک غواړی چه دا اجتماع شعور او احساس ځان ته معلوم کړی،

د شاعرانو غږ ته دې متوجه شی چه شعراء څه وایی او څه غواړی؟

افا ټول فرانس وائی: «بشر په شعر کښی واټوی» شعر د بشریت هنداره ده.

شاعر له محیط او ماحول نه الهام اخلي او د قام ترجمان دی .

د شاعر ژړا او خندا یوازې دده نه ده د ټولو دده ، د جامعې غم او خوشحالی له هر چا نه په شاعر با ډې زیات اثر لري او شعر ته انتقال کوي .

که شاعر ته د قام زړه د قام سترگې او د قام ژبه و وایو غلطه خبره نه ده ، د قام روحی او نفسی احوال ، احساسات او جذبات ، عقیده او سنجیه شجاعت او شهامت دهنوی په ملی اشعارو کې خپله حقیقی خبره ښیي د شاعرانو له پیغامونو نه دا پته لیکیدای شې چې د ملت علاقه له خپل ملیت او کلتور سره څومره ده ؟ آزادی او غلامی ته په څه نظر کوری ؟

په ځان با ډې څومره باور لري او خپله خودی ئې څومره ساتلی ده ؟ د پښتنو دغه حال او احوال د دغه وخت له اشعارو نه ښه معلومېږي .

څنگه چې د دوی احساسات او جذبات د مغولو په مقابل کې د هغه وخت له اشعارو څرگندېږي د پښتونستان د آزادی حقیقی جذبه د دې وخت په شعر کې تجلی اري .

د پښتنو هغه ملی او قومی شاعران چې له خیبر نه هغه خوا اوسی د پښتونستان د پښتنو جذبات او احساسات د پر ښه تمثیلوي او دا اجتماعی شعور د پر ښه نمایندګي کوي .

څو موده پخوا ما ته چا وویل چې په پېښور کې د رحمان بابا په یاد مشاعرې کېږي او د هغه ځای مشهور شاعران پکښې برخه اخلي زما په زړه کېږي د پر ښه تلوښه پیدا شوه چې د دغې مشاعرې کومه کاپي لاس ته راښی او دغه ادبی سوغات موږ ته هم راوړسېږي ، دا آرزو د نورو آرزو ګانو غوندې خاورې نشوه او دغه اشعار داته راوړسېده چې نن یاسېا د هغه ځای له ځینو

نورو غوره اشعارو سره چاپېږي ، پدې اشعارو کښې ملي او قومې درد
ډېره زیاته اغېزه لري اود آزادي مینه پکښې غور ځنګو نه کوي .

زه دغه اشعار د پښتو نولۍ حقیقي آئینه ګڼم او په ډېرامیدورته ګورم .
دیوه قام شا عران اود شعور خاوندان چه خپل مستقبل سنجوي اوله
ماضي سره دغسې ټینګه علاقه لري اود غوره خودی او خودشناسی ورسره
وی هغه هېڅکله نه محوه کېږي اود دنیا هېڅ قوت او طاقت ئې نشي
ورکولی .

زه یقین لرم چه پښتانه په دغسې معنوي طاقت د لوی خدای په توفیق
منځ په وړاندې دروې اود پرهېنه وړځ ئې په مخکښې ده .

هغه قام چه خپل تاریخ نه هېږوي او خپل ملي ادب ژوندی ساتي ذلت
او حقارت ته هېڅکله تن نه ږدي او له قومې عزت او شرافت نه هېڅ وخت
تېر بدونکي نه دی ، دملې ادب له ژوند سره دملت حقیقي او معنوي ژوند
تړلی دی کومه ا عتقا چه په لره او بره پښتو نخوا کښې پښتو او پښتو نولۍ ته
وینو مونږ ته پوره ډاډرا کوي چه د پښتون په وینه او خیال کښې څه تغیر
نه دی راغلی او پښتنی فطرت روغ اوسالم پاته دی .

هغه ملي او عالی آرزو ګانې چه هلته شته دلته هم شته ، په څه شی چه
مونږ فخر کوو هغوی ئې هم کوي له کوم شی نه چه هغوی خوند اخلي
زمونږ په ذوق هم برابر دی .

یعنی احساس او شعور ، آرزو او تمنا ، مفاخر او مقاصد دلته او هلته څه فرق
نلري ، هغه چه هلته بادی دلته هم دی چاته چه مونږ باواو یو هغوی ئې
هم با کښې .

(س)

زموږ نږ اودهغوی مشاعرې په یوه موضوع او په یوه شخص با نږدې وی
زموږ نږ اودهغوی رجال او اشخاص شریک دی، په تخیل او تفکر کښې
څه فرق او بیلټون نشته ځکه څه ټول له یوه مر کز نه الهام اخلو چه هغه پښتو
او پښتو نواله ده.

مادر حمان بابا مشاعره دلته هم واورېده اودهغه ځای له جم اوجوش نه
هم خبر شوم په دواړو ځایو کښې مطلب یو او غایه یوه وه مگر څو مره
چه ددې ځای اودهغه ځای په هرا کښې فرق، په وینا کښې هم و.

د پښتو شعر او ادب له خیمې نه ښکته ډیر لوړ مقام لری، هلته شعر په ډېره
لوړه پایه ولاړ دی، څنډه چه قدرت د سیاست او ادارې دپاره میرویس نیکه
او احمد شاه بابا په قند هار کښې پیدا کړه شعر او ادب دپاره ټی
خوشحال خان خټک او رحمان بابا پېښور ته ور کړه، هغه ځای چه عبدالحمید
مومند، عبدالقادر خان خټک، علی خان او کاظم خان غونډې لوی شاعران پیدا
کولای شی باید د شعر او ادب هېواد دی و گڼو او په یوه خاص تاثیر وړ ته قایل شو.
چیر ته چه حمزه شینواری، عبدالاکبر خان اکبر، اجمل خټک، طوفان،
همیش، ر س، شیدا، فیدا، خلیق، عبه الغنی خان او ځینې نور
پیدا کېږی باید هلته هغه اشعار هم پیدایښی چه مسیحائی اثر لری او ملتونه
ژوندی کوی.

زه ښاغلی لوستونکی ددغو دردمنو او حقیقی شاعرانو آواز ته متوجه
کوم دا اشعار دېر عمیق احساس او عالی خیال پیغام دی.

دا اشعار د خيبر زاره خاطرات را يادوى او د پښتون د-تورې برېښي
پښکښي ډېر ځلاند معلو مېښي .

پدې اشعارو کښي د پښتنو شهامت او شجاعت، ملي عشق او قومي درد
ډيره زياته اغيزه کړيده او د ننگ او غيرت بدو ګه ورسره ده .

پښتو او پښتونواله، د آزادۍ عشق، د پښتونستان جذبه د دغو اشعارو روح
کښل کپښي او په روح باندې اثر کوي .

دا اشعار د پښتو او پښتونولۍ په مينه ولولۍ، دا هغه پيغام دي چه
هيڅکله بې اثره نشي پاته کيدای او ډير لوی ملي نهضت ورپسې دی .
(انشاء الله تعالى)

د نور ۲۹ کال ۱۳۳۴ کل يا چا « الف ت »

(ف)

در حمان بابا په مزار گلپزه

مشاعر

د روان کال د مارچ په شلمه د اتوار (یکشنبې) په ورځ سهر نهه بجې د لمر خړیګه سوره سره د ټولې پښتونخوا د پښتو ژبې د پیاوړۍ شاعر او ترجمان فطرت حضرت عبدالرحمان بابا د گلپزې مشاعرې په یو زغ د بابا سره د عقیدت د جذبې لاندې واړه، زاړه، خانان، ملکان، مزدوران، ملازمان، ادیبان او شاعران ټول داسې راغونډ شول لکه د لمر منتشرې شغلې چې په آتشی شیشه راغونډېږي، لکه د مودو جل وهلی چې د یوې خوږې چینې په څرګندېدو داوبونه راغونډېږي یا لکه د زمانې د لاسه لټاره شوې قافله چې بیا چیرته منزل ته تګ د پاره یو ځل بیا دیوا هم پر اوږه روانېږي. دا مشاعر د داسې ادبي جرګې صوبه سرحد د پښتو ادیبانو د ژباړنې کولو او ترقۍ د سر ګرمو په سلسله کې د پښتون د ژوند د تخریغ هماغه کړۍ ده کومه کې چې د بابا په پاک مزار د بیدارۍ جرګه غږېږي او همیشه د پاره د پښتو ادب په ژوند کې نوی نوی انقلابونه دغه گلپزه غونډه کې د بارې او اباسین تندو چپو حركتونه او د ساحل سره غاړې وتل غافل او وید و پښتنو ته د ژوند د دواو طریقې بڼې، د خیبر پر اسرار او خاموشه عظمتونه ورته د ننگ ناموس غیرت او آزادۍ ساتل، درسونه ورکوي، د تاترې بلنډې او پسه خو کویر تې واورې ورتله د یوې پښتنې د سینې شودې او د پښتنو د ناموسو سپینې پگړۍ ورپه یادوی د شهیدانو په وینو سور کفن ورته د انقلابونو

د بیرغونو پر چمو نه د دادارو او مظلومانو په اسرېلو رپوی، د مومندو
 مخکې ورته پخپله سینه کښې د ژوند او بقا ساتلو دپاره دایمل خان سپینه
 نوره برېښوی او خټکواله ورته دخو شحال خان پټه ژبه په چيغو
 سرزورنارې وهی چه :-

په داهسي وخت چه وخت د نام و ننگ دی
 دا بېننگه پښتانه کاخه رفتار؟

داهشا عره او د پښتمو درنه غونډه که یو خوا دهره اړخه د پره همه وه
 قوبل خوا د پښتون دنوی ژوند د بادپاک مزاره یوا نجام ته رسېدو نکی
 آغاز هم گڼل شی چه د تلې پښتو نخواستې پرو بیدار مغزو و ، حساسو
 سپېڅلو ، بې باکو او نامورو شاعرانو په کښې دخپلې شاعرۍ په تیغ
 دوخت په سینه هغه زخمو نه جوړ کړل ، لکه دریا خان چه دمغواو
 په سینو جوړ کړی وو - چا پکښې خپل جذبات او دقوم
 نملی اوزبېښلی حالت په داسې رنگ کښې بیش کړ ، چه دغو نډې
 یوو گړی ئې هم بی اثره پاتې نه شو او کله کله خو به داسې معلومیده
 چه دبیر سرو او خیرې گریوانو نو داقافله گونډې چه دخپل بابا سره په
 یواهمه مسئله مصلحت کوی چاورته د عقیدت هارونه ور په غاړه کړل
 چا د ادب د میدان شهسواز و گرځولو چا ئې د ادب د چینو خوزوالی ستایلو ،
 چا ئې د همت دادور کولو خو چاترې گیلې اوشکوي هم کولې چه پوره
 نه نیمې بجې شوی نو د شعر او ادب داقافله و خوځېده د کوچ آخری جرس
 و کړنگېده او دابو الحسنات پیر صاحب مانکی په رهنمائی کښې د منزل
 لنډولو په غرض قافلې په ستومانه بدن کښې بیداری په یو حرکتی
 شکل کښې وزنگېده عزت مند پیر صاحب داهشا عرې صدروقا کړل شو دوی

(ق)

سر. کین لاس ته دجرگې مشر سکر تر ښاغلی و همی داهم کړ د ا ر
ادا کولو په بعضو مهاملو کښې ښاغلی صدر ته د لاس ور کولو په غرض فاسټ و
د ښاغلو شاعرانو د بلنې کار هم د سکر تر صاحب په نامه و گران سکر تر

پیر صاحب مانیکي شریف

دمشاعري کارروائی د اعلان کولو نه پس ښاغلی لعل بادشاه ته د تلاوت قرآن
پاک د پاره بلنه و کړه د تلاوت شریف نه پسته ښاغلی دوست محمد خان
کامل چه دجرگې د مجلس عامله غړی هم دی در حمان با سره
د عقیدت د جذبې لافندې یو شو اېتدائی خبرې ضروری و گڼلې دوی په

خپل و مټقصدی خبرو کښی دبا با سره د گردو پښتنو د عقیدت مندی
د حقیقت اظهار کولو نه پس رحمان بابا د ټولو پښتنو دستر گو تو راو په
ټوله پښتنو نځوا کښی دا د ب با نښی و گرځولو ،
پسته د مشاعرې صدر پخپل تمهیدي تقریر کښی دولسی ادبی جرگې
د سرگرمو او پښتو ادب په حقله د جرگې د جذبواو کوششو نو تعریف
او مرستې کولو نه وروسته د جرگې د خوانه رحمان بابا سره د عقیدت اظهار
دموقع په ضمن کښی هغوی د جرگې شکر په ادا کړه .

هغوی د جرگې حوصله افزائی او شاه باسی ور کولو سره سره د جرگې
د حیات او ترقی دپاره هم لاس په دعا شول دوی میخ کښی
پخپل جامع او مفصل تقریر کښی په دې خبره د برزوروا چولو
چه ا گر که هغوی په خپله شاعر نه دی ولی د ملک د خدمت
دپاره دیو وگړی شاعر کېده ضروری نه گڼلونه پس هغوی وویل چه
د ملک د ترقی دپاره چېرته چه نه رارځونه ضروری دی هلته شعر او ادب ته
ترقی ورکول هم د پره ضروری او اهمه خبره ده سره د نه شاعر طبیعت هغوی
د شعر او ادب په اهمیت پوهېدلو حقیقت نه پس هغوی په خپل تقریر کښی
دا خبره خوکرته دوباره کړه چه هغوی د صدارت محض د خپلې مور نه
ژبې سره د پری زیاتې مینې او دبا با سره د خاص عقیدت د جذبې لاندې
قبول کړیدی .

د عزتمند صدر دغه تقریر ختمېدو پسې ښاغلی سکر تر داد محمد خان
دلسوز د خپل کلام پیش کولو په غرض دریغ (۱) ته راوبللو ښاغلی دلسوز د خپل
غزل په دغه شعرو نو دا د واخستو .

(ش)

ستاد مینې په قفس کښې بند یو انیم

لکه (در) چه په صدف کښې وی پنهان یم

در قیاب له سترگو خار شم چه تاوینې

ستا له مخه په هغه هم مهر بان یم

ښاغلی دلسوز نه پس راز صاحب خپل خیالات آور بدو نکوته وړاندې کړل

داهم غزل وچه :- داشعر ئې وستایلی شو :-

د راز په زړه چه مینه شوه داغو نه

زهر یو داغ دننه تښه وې آشنا !

او بیا د هومندو یو ضعیف سپین زیری او کهنه مشق شاعر فضل رحیم کلام

واوړولو ددې نه پسته یو نو خپزه زلمی عبدالعلی خان علی راپورته شو اود

«جانان نه کیله» دسر خطا لاندې ئې خپل نظم په یو خاص انداز کښې واوړولو

دنظم یو دوه شعرو نه ئې دادی :-

ستاد مینې دام کښې پروت یمه کړېزم لکه طفل د زاهد لکوه ورت ژر بزم

دقفس غو ندې اور اخلم دخپل لځانه د فراق په سرو لمبو کښې دې سوخېزم

او دا خان خان مومند دی :-

دنگه آسمانه دومره نور پورته شه په تامې سر داراد وما تې بزی

دا سې خوزه خو زه شرنګا آورمه جوړې کړې دزو لنو ها تېزی

پسته دمزی بڼګښ او ورپسې عبدالقیوم مسکین دغزل په دې شعرو نودادواخستو

اور به په زړه کښې دبلبل نه وی بل ؟ کل په وړبل کښې چه آشنا خوښوی

غمزه چه وکړې نوموژگان سر قیبت کړې مین د صلیحې دې ادا خوښوی -

(ت)

راج محمد درانی رحمان بابا ته د خپلې عقیدت هندي اظهار په دې شعر و نوو کړ:

د تخیل دا باسین ئې څه پایاب نشته دی

هر یو شاعر ئې په ساحل ولاړ حیران وینمه

درینې څه گل شې د پښتو د باغ غوټې همگی

دراج په زړه کښې پټ دنده دارمان وینمه

خو زنجیر په دې پره ارمافجنه لهجه کښې بابا ته داسې وویل :-

یوه یم څه څه درته تحفه کښې پیش کړم

مینځه خالی کومه کړه کښې پیش کړم

خیر دی په هر یوه الزام کړه بابا!

خود قام مینې ته مې پام کړه بابا

قاضی فتح محمد خان ته دنیا ترله غم غم وه ځکه خو ئې وویل :-

کلمې غم دی گل ئې غم دی پسرلې غم دی خزان غم دی

چمن غم دی وطن غم دی دغه ونو ئې صحره ده

دغه څرنگه دنیا ده؟

فضل رحمان رحمان هم بابا سره د عقیدت او مینې اظهار په دې شان و کړ-

په هر وړو دې مین دی ورسره هم په تابا ندي

عقیدت گلوونه ځکه په مزار باندي ستا او نی

زه رحمان دې ای رحمانه! ځکه تل یم فناخوان

ستا په شان خوازه شعرونه چرته ماته دی لیدلی

عبداللہ استاد د نوښار دخپل دې کلام د پیشکواو نه پس په طور د یو ناصح

قوم ته وویل :-

(ث)

محنت و کړه دا بنجر مخکېه گیلزار کړه

چه گیلزار شی خیردی ته ئی خان مالیار کړه

که دې خیال وی چه ته شوی مخدوم د خلکو

خان اول ددغو خلکو خست مت گار کړه

او غلام حیدر حیات دیو والی او اتفاق دا درس ور کړه :-

په تود لمر لکه د پر خي تا ر په تا ر چه نه شي

تک په اتبار کښې چاله ورنه کړې بڼا هار چه نه شي

اودا بڼا غلی محمد جان شاه عامی دی :-

دعا شقا نو شو ندي دا ر چپو ی

د ر قیب نه منم کښې خبږي

سامع مظهری په غونډه داز بری و کړه :-

ر نای و رو و رو خپر بږی د تیا ري په تیند کو نو

« سامع » ز بری نن را وری بابا ستا له شین چمن دی

ستا ژر لی گیلشن بڼا دشو لږ زېد لی قول و طن دی

جانس خان د مشر سمندر خان دبدر بڼو کشر ورور دی هغوی دیوسور

اسر بلی نه پس وو یل :-

پوی هغه دی چه خوک مو نښه پښو هو ی

لوی هغه دی چه خوک مو نښه لوی یوی

صاحب شینواری خپل آغا ز داسې و کړه :-

که دې خیال وی چه بابا شمه دخلکو

د ه ممکنه چه ر حمان شي په همت

پتنه گان به خان ستي کږې ستا په سر

که چراغ غوندي سوزان شي په همت
د سلیمان شاه بسمل ، سلیم خان ، سوز ، خاطر اپريدي ، سالار محمد
سیار او فدا مطهر داشعرونه علی الترتیب وستایل شول :-

پر ښو دل تڅتو نه پا چا ها نو معشو قو پسي

تنگې رباب په لاس ئې په صحرا اوپه بیدیاوینم

خوب کښې دوصال گلبه نه باغ کښې ټولومه زه

ټک چه را بیدار شوم په صحرا کښې لځان تالاوینم

(بسمل)

داستا جهان کښې اوس دژبي خو لځیدل منع دی

غوښي شو کول کره په انبو رفریاد ژړل منع دی

زړه که او به شی ددوو سترگو بهیدل منع دی

نور خولا پر پزړه چه اوس تاته خدای ویل منع دی

(سوز)

وشوه چه خندا و شوه ستا دغلیو سترگو نه

ښکلي ا بندا و شوه ستا دغلیو سترگو نه

یوواوې دې پوړ ته کړې یو خاطر دې یوړلو

وپړه د دنیا وشوه ستا د غلیو سترگو نه

(خاطر)

دا مزار دی دبا با عبد الرحمن

پرې گلزار دی همه واړه قبرستان

زرگران د زړو قدر باندې پوه دی

ځکه جمع پرې نن ټول دی شاعران

(سیار)

پښتو ته چه قامونه دعزت په نظر کوری

دا واره د با با هم برکت او عنایت دی

پښتو مې معشوقه ده زه مین په پښتو ډیریم

پښتو سره مې خدا یزو ډیره مینه محبت دی

(مطهر)

د پښتو لوړ ادیب او اوچت شاعر ښاغلی فضل حق شیدا خپل هغه نظم کوم

چه دمشاعري نه لري ورځي وړاندې د پښتور راډيو نه د پښتو په يوه

نشري مشاعره کښي ويلی ؤ په ډيره حوصله او ستر د سينه ئي دغه مشاعره

کښي هم واورو او شيدا صاحب دا نظم « رهنما ته خطاب » شوی ؤ غه

شعرونه ئي د تعريف قابل دی :-

تاوې رهبر يمه راځی! رايسي

غبرچه کړم تا سوته راځی! رايسي

تر مری دو بو! زها لاس ونیسی!

څټونه ښځ سرو نه پاس ونیسی!

داویني زوي زمونږ تا به څښلي

مونږ په پردو پښو کوو مزلي

شمعه په لاس زمونږ نه هڅکښي شولي

اوږد سفر په تگ لند پزی مدام

تاوي درياب نه پورې با سمه مو

هسي نه ټيټ ئي کړی غرقيزی! کوری!

نا مراده! ولې دې په بل لړ ټلو؟

دا « غوندی » تش دی ته پرې وغولېدې

ښاغلي علي حيدر د اسماعيلي په خپل خيال د با با ادب او ژبي په حقله کړی

خد متونه په دې شان وستایل :-

دا هغه زلمی دی چه پښتو ژبه د پاسه کړه ده پاتې میرا نه کړه ده
 اوس مونږ له په کار دی چه دخپلې ژبې قدر کړو پورته ئې لکه بدر کړو
 ستا د کښور شوي اراده د آبا دی شو له ژبه دې ژوندی شوله
 اوداد حبیب الرحمن قلندر د لاس ، قوم او وطن سره هغه دیت ساتلو
 وعده ده قامه اولسه زما خپل وطنه!

تل درحمان دپاک مزاره مخني هاپه سندرو کښې ستا غم ژر لې
 چا که کلو نه سحر و نه ستایل
 وطنه! ما دې پر هرونه ستایل

چا که په زلفو کښې قالونه وهل
 قامه ما خان دپاره دارخونې کړو

چا که داوښکو رود نيل ژبه او
 استاد سروينو قلزم ښکاره کړ

چه ئې غوټو ته پسخو! مږه

ستازره چاودون مې ورته هم ښکاره کړ

که ظالمان ئې ويجاړی ته ووځير

ما د ايمد خونه آ باده کړله

چه د مغول سترگو له خار تو کوی

ما دخوشحال باغيچه ښاده کړله

زه او دتاسره به پت نه پالم؟

دامې په زړه کښې خپر بدلې نه شي

قامه، اولسه، زما خپل وطنه!

فضل رحيم ساقي ديو حسب حال حقيقت اظهاردا رنگ و کړو :-

(ظ)

ستر کي داوښکو ټوږي خولې دارمانو نو ډ کي
مينې زمونږ دلويو لويو داستا نو نو ډ کي
پنجرې پر تي دی لور په لور د فريادو نو ډ کي
ميخاني ټولې د سرو وينو په جامو نو ډ کي
د ښاغلي ځيگر اړيدی د غزل دا شعر ونه خوش کړی شول :-
خيال ددې زلفو جوړ په خود کړ مه زه
را ته په پښو کښې ز و انې ښکاري
ستاد زلفا نو اند پښو وړې ده
خيرې ځيگر چه د شانې ښکاري
ښاغلي غلام سرور خان مومند وويل -
نن مې خوا و ته را درو مې جانان چوپ
را ته کوری د حيرت نه آسمان چوپ
عناصر ئې کل خا موشه ننداري کړی
اور او به خاورې بادونه غلطان چوپ
غمازی مې ونو اوښکو ورته وکړه
ما که ډېر ساه په خوله کښې زبان چوپ
د پښتو رومانې شاعر ښاغلي سليم پښتني محکې ته د غيرت او تنگ په
جذبو کښې داسې ډوب شو لکه کله چه د شراب په خومونو کښې ډوب
وی وائي :-

مورې راويښه شه پښتون وينې کړه ليلا به لاره شي مجنون وينې کړه
ورته خو شحال ورته ايمل و ښيه ورته د خپل حفا ظت چل و ښيه

ته چه شي وينسه ز لـزاي راشي په اور ننگ قبر کښې خولې راشي
 چيرته خوشحال چيرته رحمان کښېنوه دې خپل چمن کښې خپل مرغان کښېنوه
 داسې تير وکښې به راگېره شي ته چه مورخ نه به هم هېره شي ته
 نه به ستا قوم نه احترام پاتې شي نه به دې دابنا غلې قام پاتې شي
 چل پښتنوته د ژوندون وښيه دنيا ته بيا ژوندی پښتون وښيه
 او دا هغه د هیواد لوی انقلابی لیـکوال او شاعر طوفان دی چه د خپل
 نظم آورو لونه وړاندې ئې بڼا غلې قلندر او سلیم ډېر وستایل پسته ئې
 خپل اعلان داسې وکړو :-

په مقدسې پښتنې مخـکې سو گند کـومه
 قسم د خپلې د نیاگو په نوی ژوند کومه

خوړم دخیبر په کبز لیچونو په پیچو مو قسم
 ددې غرانـکو پښتنو غرونو په کومو قسم
 قسم په هغې تاترې چه تر آسمانه رسی

چه هر مغول ورته له سوخته له ارمانه کـسی
 دا هغه خاورې دی چه خاورې ئې دشمن شې مدام
 دا هغه خاورې دی چه غیر لره مدفن شې مدام
 ددې ذرې په بدو سترگو دندو کار جوړ وی

کهول دمغولو تار په تار کې پرې ناتار جوړ وی
 دا دمیر ویس او د شیر شاه اوابدالی خاورې دی
 د بریالۍ د توریالۍ د ننگیالی خاورې دی

ددغي خاورې په تا ريخ کښې غورځنگو نه شته دی

د سپينو تو رو د تېرو خو کو نقشو نه شته دی

هم هغه تو ري چه بمباي شى جهان و رېـ

زړه د مغولو د ناو لى قبر سان و رېـ

نودې تو رو په اوږدو ژبرا علان کو مه

په ډا نک پييلې په واز کو مى په ميدان کو مه

که يو مغول راځني پاتې شو طوفان به نه يم

او که به دې کښى څه دروغ وى مسلمان به نه يم

د ښاغلى طوفان د نظم نه وروسته ښاغلى د هقان غونډې ته مخ

رااړولونه پس په ډېر اومان وويل چه د طوفان نه پس د هقان ته

آخر څه پاتې کيدى شى؟ ولې بيا هم هغه چه څه ويل غو ښتل وئې ويل خو

دهغه د «لام» په نه رارسېدو زه افسوس کوم چه زما د انتخاب نه پاتې شو

ددوى نه علاوه مونږ ته د فضل رحيم رمزى، ښکښ چمن (څمکنى خيل مرحوم)

رضا مومندى، افضل ښکښ، وهمى، سرورا ستاد، شاه محمد خان مېنرى

او اجمل خټک هغه نظمونه قراوسه راونه رسېدل کوم چه هغوى په مشاعره

کښې آورولى وو لکه ددغه ټولو نظمونو نه انتخاب ماونه کړى شو

اودې نه پسته د باجوړ يوزلمى شاعر محمد يار خان ناڅا په راپورته

شو هغه پسرلى ته د اشان خطاب وکړو:-

نه کوم لو بې د کلو نوسره مقابلې دى د د ا م نو سره

دلته داوښکو چينې تاڼې دى لا زه هيڅ حاجت ددې شېنم نه لرم

او په دغه نشست کښې محمود «قلندر» وروستى شاعر و ښاغلى محمود وويل:

د خپل غیرت تو رو په لاس د پښتنو کړې ربه

بیا به نشان په در ست جهان کښې افغانان لوبوی

د مشاعرې د لومړۍ ریاستې ختمېدو نه وړاندې د ښاغلي صدر په اجازه دوست
محمد خان کامل دا ولسی د بی جرګې د بانی اوز مرئز د مشر کا کا جی
صنوبر حسین خان مرند د آزا دولو تجویز پېش کړ ولی محمد خان طوفان
د تجویز تائید و کړ صاحب صدر د تجویز د تائید مزید په ضمن کښې
د کا کا جی په حقله د ذاتی وینا ضرورت محسوس کولو سره د هغوی ادبی
اړقومی خدمات ستایلو نه پس د حکومت له دې په هغوی لکولی الزام ته
غلط وویل پیر صاحب په دې خبره ډیر زور وکړ چه تر کومه په کا کا جی
عدالت کښې ښکاره مقدمه نه وړی چلولې شوې په هغوی لکول شوی الزام
دولس د آزا دی سرفه زیاتې دی گر ان صدر په ملک کښې د پښتو ادب
په افسوسناکه حالت تاسف کولو نه پس دا خبره بیا بیا دو باره کړه چه
که په رښتیا د حکومت اراده پښتو ادب له د ترقۍ وړ کولو وای نو د پښتو
ادب به د موجوده افسوسناکه حالت نه تېر یدو صاحب صدر پښتو ادبیا نو
نه درسالودو ډک لېږ پښتو نو نه وړ کولو په رویه د سختې فاکته چینی کولو نه پس
د حکومت دارو په پښتو ادب سره بې انصافی و ګرځوله.

دوهم تجویز ښاغلي قیمت شاه خان پېش کړ دوی په خپل تجویز کښې
د حکومت نه په ټوله پښتو نخوا کښې تر پرا یمری جوماتو نو پښتو ذریعه
تعلیم او تراوچتو کلاسو نو د ضروری مضمون ګرځولو مطالبه وکړه کوثر
غوریا خیل د دغه تجویز د تائید کولو نه پس یو څو خبرو کښې د پښتو ادب په حقله
ټولو غلط فهمیا نو ته خود غرضو خلقو د خود غرضي نتیجه وویل.

کوثر صاحب ددې خبرې چه پښتو ژبه په ټولو ايشيائي ژبو کښې زده ژبه دده عوی هم وکړه.

درېم تجويز بناغلی مير مهدي دترجمان افغان دپښتو حصې مدير ورا ندي کړ دوی په خپل تجويز کښې دپښتو ادب او صحافت په حقله د حکومت په موجوده رويه نکتته چينې کولو نه پسته دادب او صحافت نازک دو رېلو دحکومت دنیک پام دراړولو کوشش وکړ.

مشر عبدالخالق خان خلیق صاحب ددغه تجويز تائید کولو نه پس قوم ته ددغه خبرو کولو ضرورت هم محسوس کړ چه دا ویا ؤ لیکو پښتنو پښتو ژبې په سبب کم از کم په ټوله پښتونخوا کښې اخبارونه او رسالې په پښتو ژبه دپښتون قوم او پښتو ژبې حق دی.

دپورته درېو تجويزو نوپیش کولو نه پس پرله پسې بناغلی صدر دکر دې غونډې رایه معلومه کړه او په یو اتفاق ټول ولس پیش شویو تجويزو نو ته هر کلي ووايه دهمشاعرې دبرخا ستهېدلو نه وړاندې بناغلی صدر پیر صاحب دماننګۍ دپور دپروژورۍ پروگرام په وجه دصدارت کړسۍ او فرائض دجرګې مستقل صدر مشر حمزه شندواری ته وسپارل.

دلومړۍ نشست پاڅېدونه پسته مېلمان نه روتۍ ته راوبللې شول دډوډۍ انتظام دبابا دمنار خواوشا دمومندو کلو کړۍ ؤ دډوډۍ په وخت دشوملو کوټو، وواوسا به نمرې، دپښتون قوم ژوند کښې دهممان نوازی درګ وخورولو، دډوډۍ نه پس بانسک پسې سم ټول ورو نه په یوصف کښې دمعبود حقیقی دوراندې سر په سجده شول گردې جمعې بابا ته او قوم کښې دورو رولی بووالی، اتحاد او اتفاق دپاره لاسونه پورته کړل.

دپوره درې ساعتونو دستو مانی، پښو آزادولو، سیل صفا او آرام
کولونه پس صحیح یوه نیمه بجه ښاغلی سکر تر ددو همی ناستي اعلان
و کړ دخپل پروگرام مطابق جرگې ښاغلی حمزه شنواری د صدارت لاندې
خپله کاروائی بیا شروع کړه داخل لومړۍ فضل سبحان د «چمن» څمکنۍ
خپل کلام په ترڅ سره واورولو، پسته ملا مر جان عصری په خپل نظم
کښې بابا ته د پښتون سعدی په دې ډول ووايه :-

زموږ دې مړو هېږ کوته سبب شوې د ژوندون - سعدی ئې د پښتون
غریب دی که امیر، دستا په عشق کښې کیر - پښتوله دې کړو خیر
چه هیڅ قوم بې له خپلې ژبې نه شی کړی ژوندون - سعدی ئې د پښتون
ښاغلو ناصر کسکر اوسېز علی جان خپل خپل کلام پیش کړو :-
دلاري ستون شوي چه په څه خبره ؟

در یغه منزل ته رسیدلی خوری
خپلې خبرې دې پر هیز کړې په ما
دا رو دې هم راته را کړې خوری
«ناصر»

د پښتو ادب په حقله . . . نا تما مه سمندر ئې

د زخمې زړه کو ئې خون دې د اغزو په څو کو ښکاری
د لاله په پټانو کښې دی د مرغو په نو کو ښکاری

تاسو که زما په دغه کفټ باندي باور و کړ

ما سبز علي جان که له دنيا چېرې سفرو کړ

ناست به يم هانۍ کښې د بناغلي خپل با با سره

ناست يم خاموش ارواح مې نه گډ پېرې چا سره

(سبز علي)

بناغلي عبدالاکبر خان اکبر د چارسدي خپله سپېڅلې وينا دا رنگ

و کړه دوی پښتانه بچي لويولو په باب وويل:

خه! ميد ترې لرې د بنائست د چمن

بچي ډالې چه تل د پر دی موږ په تير

مخ تورن نيمه خوا به آخر تر پښه ځي

که په شوق ډېر لري دغیر د بگ په کفکیر

د قام تو مننه زما هسې وړانه شوه بيا

نه به کوچ شي چيرې نه شو ملي نه پښير

خه رنگ پوه به شم زه په نعمت د ژوندون

چه ئې ما لکه څکم زه دغیر په زبان

په مزار درحمان جمع دی شاعران

چه چلن د ژوندون کړي دغیر په زبان

لکه قوم دافغان لکه قوم دافغان

اود زيارت کا کا صاحب فامتو ادیب مشر شان گل استاد په چغو چغو

وويل:-

زه په قربانۍ کښې درقيب نه ډېر څه مخکښي يم

ولي مقتدی شم؟ زه دعوی د امانت لرم

زه که دې کړم جذب داو بوغوندي، شگروړه کښې

بل ځای کښې به وځم پخوانی دغه عادت لرم

تاج محمد خان خاموش د پښتو او پښتونولي په حال د اشان وژړل :-

پا ټي شوه لار د پښتو

نه کړی څوک کار د پښتو

ورک دی وقار د پښتو

پر ټوټ دستار د پښتو

میرزا زخمی جگر په رحمان بآبا دیوښکلی گڼبت د جوړولو آرزو لری
دخپل نظم آورولو نه ئې وړاندې د تېر کال په مشاعره کښې هم ددغه مقصد
دپاره په شوو وعده و عمل نه کولو باندې د دېر افسوس نه پس
دا شعر و نه و ویل :-

په صداقت که دوی په تاوی مین

اوس به په تا هم شین گڼبت ورو دان

په خوشحال خان خټک آ بادچه دی نن

داسې به ستا هم د امکان و آبا د

تر خوچه زه یمه ژوندی په دنیا

ستا د تمیر آواز به تل کړم په قام

دواسی ادبی جرگې خزانچی ښاغلی مظفر د پښتو په حقله داسې ویناو کړه :-

پښتو ژبه د پښتون د زړه کی سر دی

پښتون نه دی په پښتو چه غیرت نه کا

د کوهات زلمی شاعر ایوب صابر په «خیبر» خپل نظم واورولود نظم
یوڅو شعرونه ئې دادی :

دغه ماتې کړو دې نټې د قامو نو افسانې دی
د هر کلام د تیزې لاندې تېرې شوې زما نې دی
دغه لویه تیزه کورې!؟ تیزه نه ده دا خیبر دی
شاوخوا کښې د دې تیزې هر بنا غلی یو لښکر دی
او داد پېښور د اسلامیه یو هنځی یونو خېزه شاعر
طالب تاجک دی :-

رقصنده شې هره پېغله کوټ کوټ میونه سیراب شې

خزان تېستی چرته لري دځان وېره جنازه کړی
او داد محمد اکرم صاحب مشهور د غزل شعرونه دی :-

زلفې خپرې کړه که ور یځي نشته
ستا ننګو کښې سره شراب وینمه
د مینې د کښې سترګې ګو نځې تندې

یو کښې پیغام بل کښې جواب وینمه
قاضی عبدالودود صاحب «اسیر» د بابا په حقله په دومره وینا
اکتفا وکړه :-

خړک و؟ تصوف کښې بې بها در یګان و

تېر و تم غواص د دغه بحري کران و
او د عبدالله جان مغموم د پېښور راډیو د پښتو څانګې یوڅو خوازه
شعرونه دادی :-

وخته! بس په وړا ندي مه څه وروسته پاتې قا فلي شوې
دا کلو نه که اغزی ورو خدا ی خبر شه چه دا څه وو؟

هم مې خنې شول په نظر کښې هم مې سترگې پرې خوږې شوې
نصرالله خان نصر دخپل آشنا غاښونه او شونډې په دې شان وستايلې:-
ورښکاره چه سپين غاښونه مې د يار شول

له ډېر شرم کو هر ځان کړ په درياب پټ
چه دې وخنډل په سرو شونډو چمن کښې
منځ له شر مه کړو په پاتو کښې کلاب پټ
ښاغلی رحيم شاه برق دخپل اوږد او ارمان جن انتظار کولونه پس
په سوړ اسو پلي کښې وويل :-

خو شالو ته د اختر په انتظار وم

شومعلوم چه مجرم دی اختر نه شته
د غالب سر حدی په غير موجودگي کښې دهغه نظم ميرزا زخمی جگر
پېش کړ ښاغلی غالب هم د جگر په مرسته په بابا د هزار د تعمير په حقله
دايتمونه کښلي وو :-

درحمان سره رښتيا اریء که مينه ؟!

زر پرې جوړ کړیء گنېت او مکان بيا
چه کوم وخت آزادۍ ته خطاب کېده نو ما ويل گنې د تېر انقلاب
دد ورته تېر پېزو دشعرونو په آورېدو هاداشان محسوسولو لکه چه زه
انقلاب په خپلو سترگو وينم دا نظم ښاغلی مير مهدي شاه صاحب مهدي
آورولو :-

(ف)

(ص)

ای آزادی! زما دښکلی وطن روح آزاد دی!
د خوار ولس د خوب غمجنه او دردمنده تعبیر!
ددې وطن د نا ویا نو او منښتو زامن
ستا په نذورو کښې وو خومره ننگیالی منلی؟
دملک غریب نهر بر بنډه اووزی تیزی زلمی
چه انقلاب ته د وطن سینه بر بند وولاړ
چه قیدو بند او زولنو ترې هم امان غوښتلو
کفن په سرچه وو هر وخت د مرګ په څنډو ولاړ
(نو) ستا د زلمی په امیدو نو خاورې پرې بوتلې
خوشحالی لارې داو و مې مخکې تل ته لارې
د خپل زلمی نه څه خبره ئې هغه چیر ته دی اوس؟
هغه مجنون چو ته کښې وینې خومره بېرته دی اوس؟
چه طبیبان ترې لا علاجه خپې وروځې درو می
د چاپه زرو نو کښې هغه سپر ه گز له یوه زه
چا ته که خس وم خو په سترګو کښې ئې خس یوه زه
خان ته چه کورم د هغو نه یو یه لس یوه زه
او چېرته چه د باری غورز ننگونه ساره شول او خوشحالی په غم بدلې
شوې، چیرته چه د باری گرمی یخه شوه هغه د هومندو مخکې وچه باري
ورته په واز کومی وویل :-
له بره تنده تنده سترې را غلم
ستاسوژوندون ته سترګې خپې را غلم

په ټوله لار مې غورځنگو نه کول

نه پویدم دلته ولې غلې راغلم

چه د آزاد تیرانه سمې ته شوم

ستا سو سپېڅلې ژواندون تمې ته شوم

(نو) په هله هله راپه مخه شومه

تندو و هلو! درته یخه شوم،

بې کورو کورۍ پښتنې راوړو!!

د هغو لټیا د پیغور څخه شومه

ددر یا خان د غیر توفو وینې دایمل خسان د تورو خند و بچو!

داولې بیا چرته یرغل خونه دی؟

کور کښې راغلې مو مغول خونه دی؟

راځۍ نژدې زما سینې ته بچو!

د خپل قسمت دې آئینې ته بچو!

(ځکه چه) زما په وینه کښې کرمې لاشته دی

توره په خوا کښې مې جنګی لاشته دی

(همیش)

پښتو او قرآن د پښتو ټولې نه ډک د پښتونخوا د یو نوموړی او نامتو

شاعر د عزتمن دوست محمدخان کامل کلام پیش کوم چرته چه جذبي

پښتو ارادې او حوصلې لکه د ده رګ په ټوپو نو دی:-

باره بیا چې چې شوه په هستۍ اندې بهېږي

اباسین شو چلې چلې او تاو پېزی را تاو پېزی

راته وايی ء نه ور کيښي چه وطن دې نه ور کيښی !
 ور کې شه خاورې خځلي چه دې مځکه پاتې کيښي
 زه هم وایمه بېشکه زه وطن وطن مې ځان دی
 په امان زه هم جهان هم چه وطن مې په امان دی
 که خدای که زه به تل پايښو راوهم خيبر یم
 په قیامت والی لکه سمه په لور والی لکه غریم
 زه د تورو سر مغول ته د پښتون د سر مغفر یم
 په بدن ئې زه جوشن یم او په لاس کښې ئې سپر یم
 د صد موویره مې نه شته چه اصيل په خپل جوهر یم
 که هر خو شمه د بر زه بیا مغول و نه د بر یم
 هم د بر هم تیاره یم کړا کړه یم لور غریم
 هم دروه د شهیدانو په دې غرو نوزه شهپر یم
 دایمل ځان او ځیگر یم دخوشحال د زر کی سر یم
 زه امید د ریا خان یم تل په پورته تل په بر یم
 سر تر پایه را کښې ماتي که ښې توري چرې شی
 تل په هوډ به خپل ولاړ یم که دنیا اړې کړې شی
 او د ادغل پلار او دهیواد او چت شاعر امیر حمزه خان شینواری دی په پښتون
 قوم د الله (ج) د الوی احسان دی چه پښتو ادب ته ئې د حمزه شینواری غوندې
 پوه او د دې برخه صیتونو څښتن ور کړی دی زما په ذاتی خیال چه پښتو ادب
 تر اوسه داسې بې مثاله غزل کو، لانه دی زېږولی دا بېاسین هغه ګوهر دی چه
 د حفاظت اوسانو د پاره ئې د صد ف کېده هم موزون ځای نه ګټم :-

(ث)

(خ)

اورم چه بنبوي کړی دچاستر کوته خو هره بلا ستر کړي بلا ستر کوته
 لایه خپرېد و دی د کا کل تیرې څنگه مې موسکې شوه حیا ستر کوته
 عشقه! ددې اوښ-کو د تسپو دې څار څنگه دې ورزده کړه دعا ستر کوته
 خدا یزوز ما ستر کړي زما ستر کړي دی تا و کتل نن چه زما ستر کوته
 غاړه غړی خوب و د صهباسره مادي سحر و کړه دعا ستر کوته
 وخت د کتوداوی چه موسکې شی ته

او ښکې شي را غونډې زما ستر کوته
 حسنه! ته خود بین ئې زه پښتون یمه

مانه ده ښودايي گدا ستر کوته
 خاندی حمزه! گوره په اغزو کښي گل

وردې کړو دعوت دژړا ستر کوته

اودادبی تولی صوبه سرحد صدر عزتمن مشر ساغلی حکیم محمد اسلم خان
 سمجری درحمان با با حقیقت په دارنگ خړگند کړ و :-

بېټ نیله به مناجات وایي

دارحمان بابا دې ستایي

شیخ متی هوق غږ بېږي

وائی معشوق دی دهر جائی

ای رحمانه؟ نه پوهېږم ته خا کی ئې که نوری ئې؟

خاک او باد هم ستا عنصر دی سپ بنی ئې که غوری ئې؟

سپ بنی ئې نه غر غښت ئې نه بیتن ئې نه کریران

ای رحمانه تا کښي وړک دی جن ملک دی که انسان

(ذ)

(غ)

دغه نظم ته پس مشاعر ه ختمه شوه ولى دغو نډې خپرېدو نه وړاندې په آخر كښې دا دوه تجويزونه هم پيش شول :-

لومړى تجويز دادبى ټوللى صوبه سرحد له ډډې دولى صدر حـكـيـم محمد اسلم خان صاحب سنجري وړاندې كړ و .

دوى په خپل تجويز كښى حكومت ته اپيل وكړو چه اكـځـنـگـه د منشى فاضل د امتحان پاس كولو سره چه د (بى ، اى) (انگريزى) امتحان كښې كـاـمـيـا بـيـدو باندې (سرتيفيكيت) وركيدى شى هم دغه شان دې دپښتو (آنرزد) د امتحان پاس كولو نه پس د (بى اى) انگريزى په امتحان كښې كـاـمـيـا بـيـدو ته وروسته طالبانو ته هم سرتيفيكـټـونه وركېدى شى دا خبره لږه دغو رقابله ده خو چه دپښتو د امتحان نه پسته كوم طالب غلمان چه په انگريزي ژبه كښى بى اى و كړى نو هغو ته د سرتيفيكـټـونو په ځاى دپيلو هې وركولې شى خو كه حكيم صاحب پښتو ژبى له هم هغه حقوق وغوښتل كوم چه عربى او فارسى ژبوله وركړ شوى دى -

ښاغلى نصر الله خان نصر د دغه تجويز تائيد وكړ و -

په آخر كښى قيمت شاه خان يوبل تجويز هم پيش كړو چه ښاغلى طوفان ټي مرسته وكړه دا تجويز دپښتو دا ديوانو او شاعرانو په حق له دپېښور راډيو دذهوارو په رويه يرافسوسناك اسو بللى ؤ -

ښاغلى قيمت شاه خان وويل چه دپښتو دا نماينده ټولنه دپېښور راډيو دپښتو ښوښو شاعرانو سره په غير منصفانه رويه افسوس كوى ، ځكه چه ريډيائى مشاعرو كښى اكثر ښه ښه شاعران نظر انداز كېږي او دمخ ملازي په رڼا كښى داسې شاعران راډيو ته رابلل كېږي د چا دوينانه چه

ملك او قام ته هېڅ فايده نه رسي. په خپل تجويز كښې دوى ورافدې وويل:
 چه راډيو يوه قومى اداره ده او دلته د ټولونه اگـاهو دهغو شاعرانو د وينا
 كولو حق دى كوم چه په ملك كښې داوچت معيار شاعران دى او دچا كلام
 او وينا نه چه قوم استفاده كولى شى -

ددغو دواړو تجويزونو په حقله هم د قوم نه رائې المـب كېرى شوې او په
 يوا تفاق او اړچت آواز ددغه تجويزونو ئې هم لكه دلو مړو بيان شوو
 تجويزونو هرسته و كړه . -

پسته ښاغلى سكرتر د مشاعرې د ختمېدو اعلان و كړو، مشاعره نيژ دې
 خـلور نيمې بجې ختمه شوه او ټول خلق په تندو كښې د ډېرو خنداگانو
 په شونډو د ډېرو مسكا او په زړونو كښې د ډېرو اميدونو سره خپلو خپلو
 كورونو ته رخصت شول .

هميش گل (هميش)

لومړۍ برخه

داهغه اشعاردی چه د ۱۹۵۵ ع کال د (مارچ) په (شلمه) ورځ په
پېښور کښې درحمان بابا په کاليزه مشاعره کښې لوستل شوی
یا نوی لیکل شوی دی او نشر شوی نه دی.

مونږ د ژوند د پېښمېنې وروستۍ ډيوکي يو
 ټس له دې به به وطن رښا رښا وي
 د پښتو نستان د مشهورو او قوم پرستو ادبپالو يو ټولنې

د ټي لاس نه کيڼ طرف ته :
 خاصر غزنوي - حبيب الرحمان قلندر، هميش گل هميش، سيف الرحمان سلېم، محمد افضل بڼگين، محمد اجمل خټک،
 صينو بزر حسين کاکاچي، امير حمزه شنواري، دوست محمد کامل، فارغ بخاري، لطيف وهبي، ولي محمد طوفان.

بسم الله الرحمن الرحيم

(ښاغلی همیش)

د وطن مینه

موږ څا وره د وطن به پرې وزنه کړم که په سر د ځمکې هر وطن ختن شی
خپله څا وره به په خپلو وینو پالیم که حاجت ئې قربانۍ ز مباد تن شی
که غلېم له ما بری یو وره محبر یی ! ؟

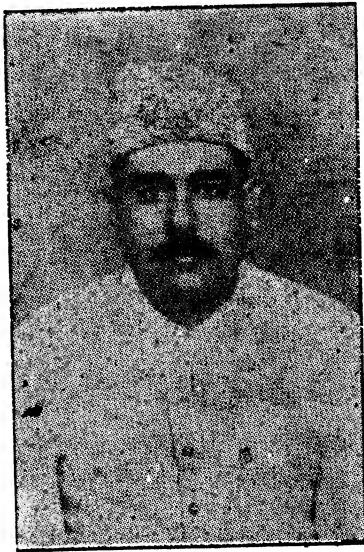

ستا پروږي دی ز ما د تن کفن شی
داوږو په ځای د زړه ویني به ور کړم
که حاجت ز ما د وینو په چمن شی
دا تخریب د آزاد ژوند هغه تعمیر دی
چه په وینو ئې بنیاد ز ما د تن شی
یاد استا خیری کړیوان به در ته روغ کړم

ښاغلی ځلمی همیش ګل همیش یا به دغه رنګ پاره ز ما لمن شی
یا به لوټ شی قافله ستوری ګواه دی یا به ګرم خپل منزل و ته چلن شی
د جنت د باغ سپر لی به واره هیر کړی که په تم ز ما د وینو سور چمن شی
هله بېسته به ز ما زړه ګی قرا ر شی چه نصیب می آزادی د خپل وطن شی

ښاغلی عبدالاکبر خان اکبر د چارسدې په مزار د رحمان

په مزار د رحمان جمع دی شاعران د ادب د ټولنې، مفکر او دیوان
د پښتو د پښتون، نامراد عاشقان د دې باغ د بوستان، د بهار په ارمان

ښاغلی عبدالاکبر خان اکبر

مېړنې با ادب، بسا ادب مېړنې
هر چه شی به ادب، وړک ئې نام شی نسب
د بل لاس کښې جلب، تل وې لاسې دېب
زغمی جور او جفا، لکه سپی کوڅه دېب
په اسرې د چمرې د قصاب په دکان
چه چلن د ژوندون کړود غیر په زبان
لکه قوم د افغان، لکه قوم د افغان
که رښتیا مې بښتې، داسې دي حقیقت
چه خلاف کاندې څوک د قانون د فطرت
وی ستو هانه هدام، په ژوندون د ملت

نه ئې سردوی چپوې، نه ئې بربرکت

را نه پېټی په شا، دخوا رې د ذلت په کرم په انصاف، چه د بل پر یزدی ځان

یا چلن د ژوند، کړی د غیر په زبان

لکه قوم د افغان، لکه قوم د افغان

نه هستر شومه زه، ایرانی نه عرب که هر خومی گردان کړود بل صرف میر
څه امید ترې لرې د ښا یست د صحت؟ بچی پالی چه تل د پر دی مور په شیر

منج تورن نیمه خوا، په آخر ترینه ئی که په شوق ډیر لری، دغیر دیک په کفگیر
 د قام تو مننه هسې وړانه شوه بیا نه به کوچ شم چری نه شپوهې نه پنیږ
 څه رنډ پوه به شم زه د نعمت څه په خوږه

چه ئی مالکه څکم زه د بل په زبان

په مزار درحمان، جمع دی شاعران

ته کیسی راته مه کړه دماضی بعید چه لمسی یم د قیس، اودا بن واید
 په مذهب یم فدا جنگ کښې مې شم شهید تلاوت هر سحر کړم د قرآن مجید
 په لاس تل د بل کړی، د قسمت کلمید ځکه بدقه بدتر مې حالت خپل واید
 ته په حال اوس په لاس، طرح کښیزده جدید

زده کړه علم او هنر، د پښتو په زبان

په مزار درحمان، جمع دی شاعران

قول اخلاق کړه بدل د اسباب د معاش

دغله لاس کښې تسبیح د پارسا لاس کښې تاش

زور تهذب شو رخست روح ئی لاریا تښ لاش

شودال خور غوښی خور، غوښی خور خوری اوس ماش

داسلا فود خوی نه هر کس دی قلاش

عبث گدر زمه زه، د انسان په تلاش

فکر کړه د (اکېر)، دغه راز نه کړی قاش:

پانې خیمه شوه اوس بی ضمیر شوا انسان

مذکر دی اوس له خدای نه، رسمی مسلمان

(بنا غلی استاذ حمزه شینواری)

« غزل »

آورم چه بنیری کپی دچا ستر کوتاه
 لایه خیر بدو دی کاکل تیاری
 عشقه ددی او بنه کوله تسبودی خار
 غاره غوغی خرب و د صهبا سره
 خدا یبوز ماستر کپی ز ماستر کپی دی
 خودئی کتل ستر کوتاه می ستر گپی وی
 وخت دکتودادی چه مسکی شپی ته
 نشته دبل جزدی زره رابنه کون هسی
 حسنه! ته خود بین ئی زه پشمتون یمه
 خاندی «حمزه» کوره په اغزو کنبی کل

« غزل »

هر چه شومه ژوند دفسافی شومه
 څنگه مخا لاف د زمانې شومه

ستا دیوه خیال سره همراهِ یمه
 آوره مې اوس نی دترانی شوم

قیامت مې نظر ستاد نظر مخ کنبی شی
 اوس خو ایله ستا دنشانی شو مه

یو کپه هستی شوه ز ماستا دخیال
 بس خود دانی وم ددانی شومه

زه چه «حمزه» ستا په تصور کنبی یم
 څه بڼه چه مالک دخزا نی شومه

(ښاغلی ولی محمد طوفان)

اعلان

په مقدسې پښتني مځکې سوکند کومه

قسم دخپلې دنيا کې په نوي ژوند کومه

قسم په دنگو دنگو غرونو په بابودي زما

قسم په لويو لويو تړو په مزرودي زما

خوړم دخيبر په کزليچو نو په پيچو مو قسم

ددې غرانگو پښتنو غرونو په کومو قسم

قسم په هغه تاتري چه تر آسمانه رسي

چه هر مغول ورته له سوخته له ارمانه کسي

يوه زره به ددې مځکې په چا خرڅه نه کړم

خواره به خپله ددښمن په هما خرڅه نه کړم

زما د جاز په اغزو د چا کلو نه لوستي

زما په شامو په ميرو د چا باغونه لوستي

د پښتو انقلابي شاعر طوفان

ماته دا وړانې وړانې سمځې له مانو غوره دي

خدای چه دا خپلې خړې خاوري مې له سرو غوره دي

دا هغه خاوري دي چه خاوري ئي دښمن شي مدام

دا هغه خاوري دي چه غير لره مدفن شي مدام

ددې زړې په بدو سترگو دندو کار جوړوي

کهول دهغو لو تار په تار کې پرې تار جوړوي

دا هغه خاوره ده چه پټ ئې و خوشحال پا للی
 دغه وطن خو دا یمل غونډې ننګیال پا للی
 داد میرویس او د شیر شاه او ابدالی خاورې دی
 د بریالۍ د توریا لۍ د ننگیا لۍ خاورې دی
 د دغې خاورې په تاریخ کې غورز ننگونه شته دی
 د سپینو تورو د تیرو خو کو نقشونه شته دی
 هم هغه تورې چه گزار ئې تند رونه لری
 هم هغه توری چه شغار ئې قیا متونه لری
 چه په لاشه کې کې ئې د زهرو سندر وینمه
 په حرکت کې ئې خو بونه د محشر وینمه
 هم هغه تورې چه بمبلی شۍ جهان ورې
 زړه د مغواو د ناولۍ قېرستان ورې
 د پښتنو د پاره تورې دغه تورې کوی
 د دغه تورو تماشی مغوايې بورې کوی
 دې آئینه کې د خوشحال بېرې وروځې وینم
 دغه لمبو ته مغولتیا لکه د دروځی وینم
 د دغه تورو احترام ته ککړۍ پرېوځی
 هغه ایزه شۍ په هر چا چه دا بجلۍ پرېوځی
 نو د دې تورو په اوږدو ژبو اعلان کومه
 په دانگ پېیلې په واز کومی په میدان کومه
 که یو مغول راځنې پاتې شو «طوفان» به نه یم
 او که په دې کې شخړه د روی مسلمان به نه یم

(بناغلي ولي محمد طوفان)

[خیبر]

اي د خیبر لمنو غا رو تپرو !! اي په غیرت مینو لویو ورو !!
اي د فاموس دروايا تو کړو !! اي د پښتون د ونو خنکو جوړو

ستاسو عظمت ته فلک سر ټیټوی

درتسه تندي په ادب لمر ټیټوی

ز د گانې لره محور دغه دی اود ژو ندو د جنت ور دغه دی
د بلند ود خیکر سر دغه دی برد هر چا خنې خیبر دغه دی

دې کښې شک نشته چه دا پوردی زه ونږ

سر د زړه کی د نظر نور دی زه ونږ

دا د پښتون د پټنگا نو وطن د غزا گانو د غا زیا نو وطن
په حقیقت کښې د خوانانو وطن د گټو جالرو او خو زانو وطن

دې ته خولای وه (سکندر) نیولې

ز نه (بابر) وه د خیبر نیولې

پښې د دښمن په بنوید شي دلې خواي د شه زورو په زا روشي داي
زال لې سر به رپید و شي دلې غروهي خول تري سيلی و روشي داي

مخ د تاریخ لره هند اړه ده دا

او د تپه ذیب د رنسا لاره ده دا

دغه غونډی ردی د « دریا » خوږ نه ویاړی نن هم پري د « خوشحال » آسونه

داخو کي نېغې د « سوری » نو کونه د لته مسکینې د « میرویس » کلو نه

ورک په دې شالو کښې وحشت دی زه ونږ

پټ په دې کاندو کښې رفعت دی زه ونږ

دلته پښتون لره پښتو تورې دی آئینې دلته د خيرو تورې دی
د ونو تېغې د خلمو تورې دی دا تورې خانه د بجلو تورې دی

چا چه دې کانه ته کما واك و کتل

کاهې دسترگويي ناپاک و و تل

سپرانو پليوپه دېوس کړی دی ډيرو باور پرې دیکس کړی دی
نيت پرې سرو فکوديوخس کړی دی ورت پرې شاهين لکه کرکس کړی دی

با رې خيبر کله دخولې ده نمړی

نه شوه خم چاوتنه دا هسکه غړی

افضا کاهې (همايون) نه منی دا بلندی د (همايون) نه منی

بې پښتون نه بل افسون نه منی دايې قانون دی چه قانون نه منی

سل صدی تيرې شوی آزاد يې و ينو

بيچ دليمو نه د صياديې وينو

غابنې مضبوط لکه فولادو وينی!! پښتو پنجې د هیواد ووينی!!

داتيزې ستاسود بنيادو وينی!! سرپه مستی لکه ساه باد ووينی!!

درسته دنيا ئې د يو کک شه اوکړی

توپه ، بمباريې د ټوپک شه لوکړی

ورد خيبر د زرو چارو دی باب ليک په خونابو د اسرار و کتاب

لرغړی کرښه دپښتون د نصاب کاندې «طرفه» زمانې ته خطاب

پټ په چلیا کښې مې يوزوز دی دچا

هم خما غاړه کښې شهرک دی دچا

خوگ دې نه کاندې انکسار و زما له آه دى ودان د اپيتور په دې (تبراه)

د باري غز

له بړه تنده فنده سترې راغلم ستاسو ژوندون ته سترگې خړې راغلم
 په ټوله لارمې غورځنګونه کول نه پويدم (۱) دلته ولې غلې راغلم؟
 چه د آزاد تيرا نه سمې ته شوم
 ستاسو سپيڅلې ژوندون تمې ته شوم
 (نو: -) په هله هله راپه مخه شومه تندو وهلو! در ته يڅه شومه
 بېکوره وگوري! پښتنې راوړو! د مغولتيا د پېغو رنځه شوم
 قافلي! ستاسو رهبران څه شول؟
 هغه ناپوهه هوښياران څه شول؟
 پرېشافو ورو غيرت مندو بچو! دانه وانه خپرو هومندو بچو!
 د دريا خان د غير تو نو وينې د ايمل خان د تورو څنډو بچو!
 بچوړو! نن هوچه ژوندون وينمه
 لکه هوسۍ په مېز تون وينمه
 داوای؟ بيا چرته يرغل خونه دی؟ کور کښې راغلي مر مغول خونه دی؟
 پاڅی! بچوړو راتر غاړه ولخی داوای؟ تاسو ته څه چل خونه دی؟
 که چيرې داسې وي چه خوار دي شئ
 ديو مغول د خوښې جار دي شئ
 (نو) ما واورنگ لره ايمل پيدا کړو ماد خټک دلاري هل پيدا کړو
 همايون په سترگو خار و لکيد چه مې شير شاه ورته يوبل پيدا کړو
 راځی! نژدې زما سينې ته بچو!
 د خپل قسمت دي آئينې ته بچو!

زما په وینه کې شوی لاشته ده دلته په ګلو ر نکینی لاشته ده
 ستاسو دپالاز په غیر تونو قسم توره په خوا کېنې می جنگی لاشته ده
 منم بو دی دزما نو به یمه

وای پیام (۱) مرر دپښتنو خویمه
 ستاسو اباله؛ ابا سین له ځمه توره په لاس محکم یقین له ځمه
 ستاسو په ډیرو مجبو رو می قسم ستاسو له غمه په زړه شین له ځمه
 هغه به ستاسو انتقام اخلی
 لاس ستا قی نه به اوس جام اخلی

اراده

یا به لری دا تور تم دپښتونخوا کړم
 یا به داله تیکې و تې توره تر کړم
 یا به داپه ننگ مین ننگیالی پاخی
 یا رواغه دا بیړی به تیر و با سم
 یا آزاد به خپل وطن په جهان کورم
 یا به مې یا آزا دی به درته وا خلم
 یا به زه هم دمنصور غوندي په دار شم
 یا په سر به د دښمن دشل گوزار شم
 یا به زه هم خرڅ دمصر په بازار شم
 یا به زه هم په اوزه دبیری بار شم
 یا به زه هم په خاطر دوطن خار شم
 هسې ښه چه دپښتون په اوزو بار شم

یا به داویجار باغونه گلستان کړم

یا به زه هم د مغول دستر گو خار شم

بیا غلی همیشه گل همیشه

همزولو خلمو ته

راتلونکې نسل او پښتو په خاطر
همخو لولو تورې او بیرغ پور ته کړۍ!
غیر ته! پور ته زلزله لاسې راو لاسه
خلمیا نو! پاڅی ستومانی و بیا سۍ
د سر تور سرو په گریوان مړ قسم
لکه دشنولو خوړو خان کړۍ لوی کړی

* * *

(کښې نو) پښتونه! خدای مکره غلام به شي مات او بې کاره غوندي جام به شي
محروم تیارو غوندي سحر نه به شي تور د قسمت غوندي ماښام به شي
په مرحلو دژوندانه کښې گوری! په کبر لېچو نو کښې نا کام به شي
تل په نظر کښې د دنیا به ښی سپک لکه خپیا که سرد بام به شي
ژوند به دې ډول شي په قفس د صیاد لکه مارغه نښتی په دام به شي

په سرو غرمو د غلامۍ کښې گوری
آزاد فطرت ته! روغ سر سام به شي

مقابله

چه مې پر دهمت کچ کړل وسعتونه
 وخت په دام دهمکړو کښې گرقنار کړم
 چه مې توره په خاطر د وطن وښکته
 زما نې قفس کښې کيړ لکه د ښکار کړم
 زه ساعت د انتظار ختمول غواړم
 لکه باد هسې په بره خپل رفقار کړم
 چه کړم په سپروينو کښې پيدا کړی
 د غيرت ننگ او ناموس نه د ککفتار کړم
 که مې هر گت ته په حاصل دمقصود نيسي
 د پښتون د آزادۍ بزغ به په دار کړم
 خلک د ادمانې قاپو هې گوري !
 چه ايله ئې عملی ژوند ته تيار کړم
 يا به پر يوځم په کړ ننگ د زمانو کښې
 يا تيروتي قافله به په خپل لار کړم
 خدايه ! ما اودا مغول خودو په دوه کړې
 په پرا نيسي مې د توري چه پرې وار کړم
 د مغولو دا خپري وړې لښکري
 د پښتون د نوک له سره به ئې بخار کړم .

ښاغلی همیش

خیبر

د غه خړ تور تمی غرونه په قطار لکه پوځونه
په کښې کاري او غارونه د خلایکونو سنگرونه
دا مسکن د شنو زمر و دی
دا مسکن د غرونو دی

دا وطن د پښتنو دی، دا وطن د پښتنو دی

* * *

د تور زړو اږیدو دی ترې غلیم په رڼېدو دی
ورځ په ورځې په ختو دی ننگ ناهوس او د پښتو دی
حفاظت د د غه کانونو
په سپېڅلو سپر لڼو دی

دا وطن د پښتنو دی، دا وطن د پښتنو دی

* * *

دا وطن هغه وطن دی د پښتو پاکې چلن دی
د سپر لڼو نه د کچمن دی چه د درست جهان ختن دی

دا خیبر چه سرفراز دی

لکه پیلار د زما نو د بی

دا وطن د پښتنو دی، دا وطن د پښتنو دی

دا خیبر نه دی همت دی د پښتون مټې طاقت دی
 پاس په بام ختی قسمت دی لږ زېږدلی شان غیرت دی
 تل ئې سر بقا د پاره
 غورځیدلی له تنو دی
 دا وطن د پښتنو دی، دا وطن د پښتنو دی

* * *

هر غلیم شو پکښې ستر دی تور یالو په زور وهلی
 منځ ئې تور کور ته شپې لسی د شکست جام ئې نوشلی
 دا ملی بیرغ چه وپی
 آ زاد ژو ندد پښتنو دی
 دا وطن د پښتنو دی، دا وطن د پښتنو دی

بیاغلی اجمل ختک

نوری زما په سر هیڅو ک لوبی

کولی نه شی

زه د فضا و سعت ته گورم ته مې نظر تری

زه آسما نو نه کچ کوم ته مې وزر تری

زه په دنیا دخپل ید و ښکلی خوبو نه وینم

ته په کوهی کښی د ذات مې خوړند سر تری
و (۱) یم چه دې ارت بیرت څنګل کښی می ښکارو نه وکړی

ته په هو لې مې د قصاب وزی نه تر تری

ما کښی وینښی دینجرو د ما تو وولولې

ته په او مړی تار زما دینجرې ور تری

طبییه! اری شه دخپل عقل دارو دې وکړه

زما زړه خوږدی ته پتی راته په سر تری

زما جراث د شهبازی نن وزرو نه څنډی

ښکاری! ته څو ک ئې چه اوس ماله بال او پر تری

نورې زما په سر هیڅو ک لوبی کولی نه شی

پښتون وینښ شوی د هیڅو ک د کولی نه شی

نه غواړم بې سوزه زړه بې سازه رباب نه غواړم

خا لي د شهباز نه پرو بال د شهبازی غواړم
 خاورې د سر باز نه ، تلوسي د سر بازی غواړم
 تېر د خيبر نه مټې توري ابد الې غواړم
 کور د بت شکن نه و لولې بت شکنۍ غواړم
 پېر د هغې توري ، چه باطل ته تند رو نه دی
 چوش د شاه زلميو ، چه لړز ند ترې غاړې غرونه دی
 هغه و لولې چه په جلب کښې غلبلي لری
 هغه تلوسي چه ، حرکت کښې زاز لې لری
 هسې لوبولې ناز و لې شېاب نه غواړم
 نه غواړم بې سوزه زړه بې سازه رباب نه غواړم
 زه دا ور بخږی په ایرو کښې د فن نه منم
 زه د ننگ شغلو ته په نوسونو کښې نه منم
 وینه چه سپړه وی په رگونو کښې څه وینه ده؟
 توره چه زنگونه خوری په تیکۍ کښې څه توره ده؟
 ما ته د خپل تېر کاروان پلونه اشارې کوی
 ما ته د نیکو نوڅې خټو نه اشارې کوی
 گوره د وطن و نې او جاري څه وینا کوی؟
 گوره د خيبر د شفق غاړې څه وینا کوی؟
 وینې شه خوبو لې ناز و لې شېاب نه غواړم
 نه غواړم بې سوزه زړه بې سازه رباب نه غواړم

بناغلی أجمل ختک

عزل

وینمه (۱) چه ژارمه خنداراشی یه خلدکه! داسی وخت په چاراشی؟
 اوس به نیامه در قیب نه! خلمه هسی نه خولې ته مې لیلی راشی
 دخنو قال وی چه ئی خوب وینمه هغه ر سن شی چه صبا راشی
 د خوب په طمع چه ئی خوب رارسی ترې آگاهود چل رنیا راشی
 توبه د عشق د نیو توبه توبه
 دالو توب خو دې په تاراشی

رهزن وی د کایناتو رهبرشی زمو نېز
 یو کانی به خاصیت وی گوهرشی زمو نېز
 دعوی به د علاج کری ملهم وی په لاس
 لاکن د خپل گر دپاره نشترشی زمو نېز

بنا وینم خونہ وینم

ای د مومند و میخکې ! ای درحمان هد یرې !

د غیر تو نو خا و رې ! ای د ننګو نو د یرې !

* * *

ای د پښتون د وطن ! د بدخشان مشا له !

ای د خیبر لمن کښې ! د ار مغان مشا له !

* * *

بدخشان تانه قر بان ! ار مغان ستا ار مغان

ته د ننګو نو د یو ه ! ستوری داستا پتنګان

* * *

ستا پهل من کښې خاندی ! د تبر کسار و ان پلو نه

ستا په خولی کښې وینم ! د خپل پسر لی گلو نه

* * *

ای خړ و خاورو نه یې ! بس خړې خاورې نه یې

ای گډو و د وو بنو ! دانه چه تش و اښه یې

* * *

د دې او چتو غرو نو ! د ننډی خال تا سو کښې

د پښتو د قسمت ! سبا نی فال تا سو کښې

* * *

یو د د و هې قلندر ! شاه جهانی ترې قر بان

یو د مومند و ملنګ ! شهنشاھی ترې قر بان

ای د شاعر جو رنگې ې! ريگ کښې دې تخت وينم خپل
ای دا د ب آئينې! پسه تا کښې بخت وينم خپل

* * *

خيبر او چټه غړی تا کښې تصوير گوری خپل
پښتون را پندوی درته تا کښې نقدیر گوری خپل

* * *

تېغه د باغ د پښتون دلته کښې تانده ښکاری
رنگ د پښتون د پسرلی دلته خلافتد ښکاری

* * *

ای دمزار د یوې! ستا کره او وړه وينمه
د خپل سبا د ستوری ستا خلپد ه وينمه

* * *

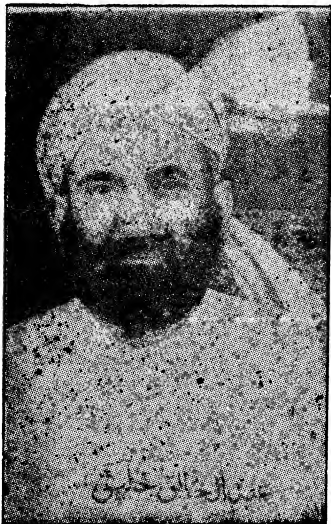
داسې د برخه وينمه دانه چه نه وينمه

داسې د پرېښه وينمه

خو و لې نه وينمه

د پښتو ژبی ژوند

زهر قاتل دغیر د جام آب حیات کښې وینم
 جادو گری دغیر وژبو کرامات کښې وینم
 زه مار خورلی د عراق په تریاک نه رغېزم
 زه روغ صورت دخپل پارو په ملاقات کښې وینم
 طمپمه! ته که دارو کړې زما د ژبې وکړه
 زه خپل ژوندون دخپلې ژبې په حیات کښې وینم
 پښتو ده ژبه د شلـگړ نو پښتور قبیلو
 نن ئې یتیمه په خپل ملک سمه اوسوات کښې وینم
 چه فن مجبور د پیر دی ژبې په لیک کیلو دی
 هغه بد بخته یو پښتون په مخلوقات کښې وینم
 ابتدائی تعلیم دهر یو قام په خپل زبان دی

ولې بچی د پښتون گیر په مشکلات کښې وینم

او مړی تعلیم په داسی ژبه ور کېدی شی ده ته

چه هر یو فرد ترې نا اشنا یخپل دهات کښې وینم

چه پردی ژبه ذریعه ده د پښتون د تعلیم

لځکه ئې نا جانانه په هر قسم کمالات کښې وینم

پښتو نه! ته که په دنیا کښې غواړی ژوند د عزت؟

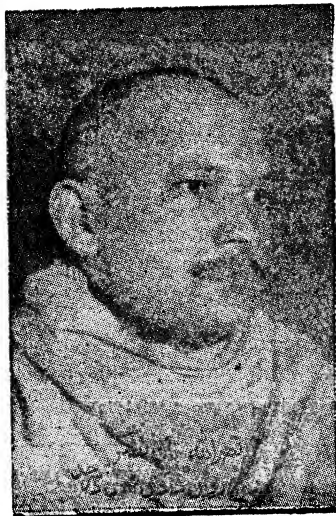
و وځه جذبه د ترقی هم ستا په ذات کښې وینم

پاشه خدمت د پښتو وکړه او خپره کړه پښتو

گڼې اخر به دې افسوس او په هیاهات کښې وینم

بناغلی نصر الله خان نصر

رحمان باباته

مجا ز نه دی حقیقت دی قول گفتمارستا
 مونز به پوه یوچه مطلب دی کوم نگارستا؟
 ته عارف ئی معرفت نه دی خبر کړو
 ستا کلام نه معلومیزی قول کړ دارستا
 په سلوک کښې لاثانی یې پښتو نخوا کښې
 دسلوک چه مونز دی لولو کوم اشعارستا
 پښتو ژبه دی خو زه لکه نبات کړه
 هر سړی څکه مین دی په گفتمارستا
 په سلوک کښې درویش ورسیزی حدته
 دې سفر کښې چه روان شی په رفتمارستا
 سوزد عشق دې حقیقت کښې بندیوان کړو

هر عاشق سره رهبر شولو کردارستا

لطافت او بلاغت نه د کلام ستا

پوهان پوه دی چه فصیح دی کیل اشعارستا

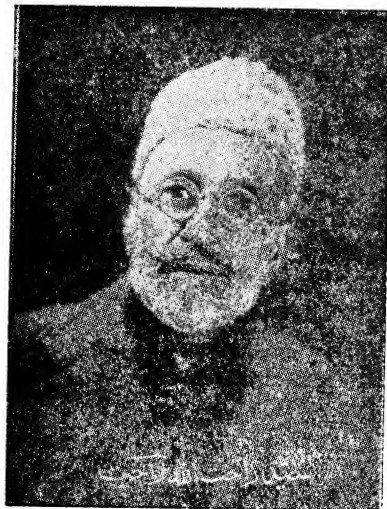
ای رحمانه نصر تا له دی راغلی

عقیدت گملو نه شیندی په مزارستا

بناغلی سید راحت الله راحت

معذرت

حاضری کښې مشکلات چه کوم راپېښ دی
 دا بېخو نده کیسه شه درواو وومزه
 د غم غشو مې سینه غلبیل غلبیل کړه
 دا دا غو نه د زړه خه در و ښیم زه
 ارمانونه مې ډیر زیات خاورې ایرې شول
 دا ارمان هم په هغو کښې خښوم زه
 د رحمان بابا په قبر نن اختر دی
 ننداره به ئی تصور کښې راو لسم زه
 روح مې هلته گرد چاپېر گنبد نه چو رای
 دلته زړه په شپول د غنو اچوم زه

د صبا باده! سلام په اوزو یوسه

بیا غنچه د عقیدت در پېش کوم زه

کاش! پښتون که زړه کښې دا اراده وکړی

چه قدم به په قدم د بابا با زدم زه

زړه روحی شپې بدای شی دنیا کښې

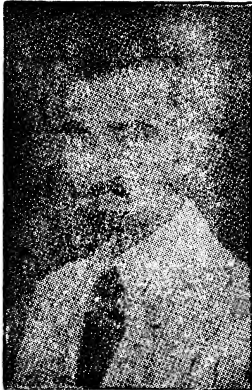
د غم خور مه اود غم کوم زه

نور مې هر اندام و پېښی سر پر دی دی

پردی سر به لا اوس خنځکه خپلوم زه

ښاغلی دوست محمد کا میل

پښتو او قرآن

خپرې هر خواته وریځې، بارانونه دی ور بڼی
پرک او پروک دی په هر لوري، تندرونه دی غر بڼی
ز لړ هم پکښې ور بڼی، طوفانونه دی چلبڼی
باور و کړه په وجودمې، دنسیم غونډې لگیبڼی
(باره) بیا چپې چپې شوه، په مستی (لنډی) بهیڼی
(اباسین) شو چلې چلې، اوتار بڼی را تاو بڼی
را پر بوځی محلوته، ځای په ځای مانی نر بڼی

ښاغلی دوست محمد کامل
په داهسي شان فضا کښې، هم زماوینه وینېږی
راته وایي نه ور کیږي، چه وطن دې نه ور کیږی
وړ کي شه خاورې خځلي چه دې مز که پاتې کېږی
زه هم وایمه بیشکه، زه وطن وطنمې ځان دی
په امان زه هم جهان هم چه وطنمې په امان دی
که خدای کا زه به تل پایم، پېښور او هم خیبریم
په قیامت والی لکه سمه، په لور والی لکه غریم
زه د «توروسر» مغول ته، د پښتون د سر مغفریم
په بدن یې زه جوشن یم، او په لاس کښې یې سپریم
د صدمو وېره مې نشته، چه اصيل په خپل جوهریم
که هر څو شمه دې زه، بیا مغول و ته دې یریم

هم د برهم قاتر یم ، کړا کړهم (لوا) غریم
 هم دروود شهیدانو ، په دې غرو نو زه شهپریم
 د(ایمل)لخان اوخیکه یریم ، د(خوشحال)دزرگی سریم
 زما میدا(دریاخان) یم ، تل په پورته تل په بریم
 سرتريایه را کښی ماتې که نیزې توري چرې شی
 په وجود به خپل ولاړیم ، که دنیا اړې کړې شی
 خو که به ما په مړو حساب کړی ؟ ، چه شهید په ژوندو یادوی
 زه به کله دچا هیرشم ؟ ، خو چه قام زما آزادوی
 ولی کور به می بربادوی ؟ ، چه وطن زما آبادوی
 ولی کهول به می قانبا دوی ؟ ، قول ولس چه زما بنبا دوی
 په دې باغ کښی به زما اوس ، نه قفس او نه صیادوی
 نه دچا به اوس بیدادوی ، نه دچا به ترې فریادوی
 په مظلوموزې وکړی ، چه په هر لوري به دادوی
 زور آوراو که کم زوروی ، غل به غل اوسا به سادوی
 نه به خو که دچا آقاوی نه به خو که اوس خانه زادوی
 د انظام چه اوس بیا را غی مساوات به ئې بنیادوی
 د انظام که هر خو زوروی ، په قرآن ئې نوی شان دی
 او هر چا و ته معلوم دی ، د پښتو او دقرآن دی

بیاغلی دوست محمد کامل

غزل

هم هغه به خپل جانان و ته قریب شی

چه له خانه بیل په مینه د حبیب شی

جدائی د عشق، عاشق او معشوق نه شته

که هر خوشی سره لری بیا قریب شی

هم هغه به لا له رویو ته رویداروی

چه خوراک د خپل ګر خون د چا نصیب شی

وایم باغ مې د جنت په سترګو لځای شی

چه نظر مې په رخسار د خپل حبیب شی

چه نظر کړی آئینې ته و و پر بزم

هسې نه چه مې جانان زما رقیب شی

د عشق رنځ چه په علاج سره زیاتېږی

خوک به څه رنگه زما درنځ طیب شی؟

دادخان او درحمان فیض رسا نی ده

هر سپی چه د پښتو ژبې ادیب شی

(کامل) کله کړی توبه د عشق له کاره

که عالم ورنه همه واعظ خطیب شی

د آزادی ناوی ته خطاب

ای آزادی! زما دینګار دې وطن روح آزادی!

دخوا رولس د خوب غمښته او درد مند تعمیره!

قسم په خدای دی چه له لځانه راته ئې عزیزه

ای د غریبه و د سروو ینو په خراب تعمیره!

د کونډو رنډ د آهونو اسر بلو اثره!

تانه قربان تانه لوګی شم زما خان ځیګره!

تانه معلوم وودو لیر ډول وسینګار دې څو ګوو؟

ګوم شاه ځلمی وو چه سرو نه ئې وویه جنج راغلی؟

د دې وطن د نساو یا نواړ منښتو زامن

ستا په نذرو نو کښې وو خومره ننگیالی منلی

وې خومره وینې چه نکړیزه له دروړې موزرې؟

خومره اسرې ستا په اسرو بر بادې کړې مونزوې؟

داسې بیبیا ئې چه آسمان چرې لیدلې نه رې

لمړ او سپوږمې ئې په دیدن پسی همیش ردیدل

د غسی پېغلی چه شبنم ئې وپه حسن لوګی

چه غیر تو نه د جهان ور ته په رشک کړیدل

د غسی جو نه چه لوټل شوې د پښتون د وطن

د غسی وراوه ستا ډولې له دهفتون د وطن

هنه بچی چه د مور پلار ساه دهغو په ساه وې

د قام او نسل د فخر و نو لوی امید وو هغو ی

دهغوی خوز سره ئی دزرو نو نه قطري بېلېدي

دزرو قطري وي امتحان کښي، په سخت قیدووهغوی

نه وي عزيزه مونږ هم قدر کښي قربان ووستا

په خوشحالي وودر غلي ئنا خو ان ووستا

د ملک غريب نهر بر بند او و زی تری خلمی

چه انقلاب ته دوطن سينه بر بند و وولاړ

چه قید و بند او زو لنو ترې هم آمان غوښتلاو

کښي په سر چه وو هر وخت دمرگ په خنډ وولاړ

چه به ئي په صبر قافلي استبدادلو تلې

هنو خلمو وي په نکاح کښي له هر چا گټلي

خدای ته منظوره وه چه ستا دولی را ورسیده

خلکو جو نگړونه اوچته کړي محل ته لاري

ستا د خلمی په امید و نو خاورې پو يو تلې

خو شحالی لاري داووهې مخکې تل ته لاري

دخپل خلمی نه څه خبره يې هغه چيرته دی اوس؟

هغه مجنون چرته کښي وينې؟ څو مړه بيرته دی اوس

زما ايلې که په تياره کښي يم خو داد و لره

قسم چه اوس هم درقيب په ملا کښي خښ يم زه

چه طبيبان نري لاعلاجہ خري و روحي درومي
 دچا په زرو نو کښې هغه سپره گزک یمه زه
 چاته څه خسوم خو په سترگو کښې ئې خس یمه زه
 خان ته چه و گورم هغوی ته یو په لس یمه زه
 منم چه تا ځنې پیرې دی په زر گو نو پز تي
 تانه چا پیره دا غزو ځوز او کرو شو لو
 تاته چه لاره کښې بې لارو خند قونه جور کړل
 خو پړوا نشته ده پزې جوړې وزرو شو لو
 داسې شپه نشته چه ما بنام یې وی سحر نه لری
 که غرا و چت شی داسې نه چه لار په سر نه لری

لاتر اوسه ئې ما غزه په قرار نه دی
 چا چه ما سره و هلی سر په سنگ دی
 لایه خوب کښې په لړزه پر بوخی له کته
 چه د چا تر غوز زما د تورې شرفک دی
 خوشحال خټک

ښاغلی قلندر

قامه و لسه زما خپل و طنه!!!

تل درحمان له پاك مزاره خني ما په سندرو كښې ستا غم ژړلې
 چه دسكښې ما ښام ستاينه كېده مادي په ښكلى مخ تور تم ژړلې
 كه تورو ستر كو دچا فن لساوه تورو مې ستا دستر كو نم ژړلې
 چا كه كولو نه سحر و نه ستايل

وطنه مادي پر هار و نه ستايل

چا كه په زلفو كښې قالونه وهل قامه! ما ستا دياره دارخوش كړو
 چا ته ننگو كښې كه جلوه وه دطور ما د خليل غوندي انگار خوش كړو
 چا كه دا را با ندي ننگو وه خواړه ما د مطلب سره نادار خوش كړو
 دزيرو بم كه چاسر، تال ستايلو

ما خو هم ستا كمال زوال ستايلو

چا كه داوښكو رود نيل ژړلو ما ستا د سروو ښو قلزم ښكاره كړو
 چا كه دوصل په خوږو غولولم ورته مې ستا هجر زقم ښكاره كړو
 چه ئې غوټو ته پسخو امه زه ستا زړه چودون مې ورته هم ښكاره كړو

ما هرې شپې ته سهر و نه ښو دل

ما سهر و فو ته امرو نه ښو دل

چه د مړو په صفت نه مړ بد ه ستاو زې ورځ مې ور ته ياده کړ له
 که ظالمان يې ويجاړي ته ووخير ما دا يمل خو نه اباد ه کړ له
 چه د مغول د سترگو خسار تو کوی ماد خوشحال باغيچه ښاده کړ له
 ماهر پښتون ته لوا غوياد کړو

او هر مغول ته مې خيبر ياد کړ و

قافه ولسه !! زما خپل وطنه زه د تيار ونه ویر بدلې نه شم
 که زما ژبه ستا غوږو ته بند شي له اشارو منع کيد لي نه شم
 که ستا زما ميخ کښې سيخونه راشي په دې حيلو ايسار بدلې نه شم
 • کوکل کښې زړه په زړه کښې وينه لرم

زه ستا بچۍ د سر نه مينه لرم

مېتا د جين په پلو شو مې قسم زړه مې له تافه تور بدلې نه شي
 پخپل غيرت ، ننگ او پښتو مې قسم چه دا عادت مې نور بدلې نه شي
 زه او د تا سره به پت نه پاليم ؟ دامې په زړه کښې خور بدلې نه شي

پت او پښتو زړه قاعده ده زما

دغه له تا سره و عده ده زما

بناغلی قلندر :-

خیبر ته

خیبره ! زیری مې در باندي گوری چه دزحمت موده په مونږ تیره شوه
 اوس به سحر وی خلید و نه کی سحر اوس ایله شپه زمر فز په بند گیره شوه
 ستا د نو خیزه حافظې نه ایله زړه قصه دېوسی هیره شوه
 اوس به امن ته ستا چمن پسخوو

اوس به دې کانهو ته چمن پسخوو
 ستا په سینه هدام شاهان تلی دی اوس دې تلی دفرزندانو بڼکل کړه
 غرانک خیبره ! تا تیمور لیسې توره په لاس د افغانانو بڼکل کړه
 تا د باد بر ، بر بریت کتلې بېر سروه د خوارانو بڼکل کړه
 داسې زامن درله وطن زبڼوی

غېږ کبې دې سازدا انقلاب غږوي
 دنگه غږی به دې اوس دنگه دی قل په داندودا نگر یو منزل ته روان
 یا به آسمان ستا په امن را قیت کړو یا به دې جگ کړوله آسمانه نشان
 یا به پرې خپل امانی لځان تالا کړو یا به دنیا غواړی له مونږه امان

دا یمل قوره پاردلې وینم
 د خو شحال وینه قارېدلې وینم

* * * * *

خیبره دلته شنه زمریان او سبزی
 خبر ئې ؟ داته با توران لو ئېزی

زما پيغام

بناغلي شيدا

لخا نله ده كعبه زما، ستاسو له كعبې جدا
 ستاسو دى مكې جدا، ستاسو مد يني جدا
 تاسو خوشجدي كوى، ماغو ندي انسان ته
 نه قيمتوم نېغ سرزه، نه گورم كمان ته
 زه يم مشيت درب، زه هر خه كولى شم
 تاسو د تقدير غلام، زه ئې بدلولى شم
 درو نديچه دچا چېبوى، تاسو ته بې عيبى
 خوله كښې ئې بو قى دېل، تاسو ته سور سپېوى

ستا سو محلونه دى ماو ته قبرونه دى
 ژوند دى په جو نگر و كښې هلته كدازونه دى
 داسې حرارت دى چه او سپينه پرې ويلې شې
 غټه كهوى مز كه هم ټوله نرۍ كيلې شى
 لوزه وى بر بنډه وى، وى تو دې سړې پكښې
 بيا هم نه خرڅيزى تن، سترگې وى مړې پكښې
 ستاسو داسې لوزې دى، مړه شى خو ماړه نه شى
 كړۍ راغو نډ خيزو نه به، داسې چه خواړه نه شى
 خوب نه وينبوى مې چه، خوك دسرڅېزۍ په شان
 طوق ورته په غاړه كړۍ، تاسو دقمرۍ پشان
 لا ندي ديوو مو وى، هم تيارې خپرې مدا م
 تو رد سترگو گا ټى مې، ما ته تعجلى مدا م

ته ز ما دداغ د یوه، خپل کاله کښې کیږ ده
 نه شي گرمېدی پرې ته «اور اور کی» پرېږ ده
 منډه وه وه ووه، خپله وینه گرمه کړه
 توپ کړه د خنځیر کړی هر یوچک کښې تر مه کړه
 محاله ئې ونه گڼې، پنجه دضیاده
 پانې ر ژ وای دی، داچپه باده
 بیارا وینوم مخکې، ستا ویده جذبات زه
 وینمه کعبه کښې دې، بیالات و منات زه
 زور منگی دې مات دی، ټینگ دې دا کودری کړه
 ساز محالې پیدا کړه بل، لري دا ټیکری کړه
 مه تر ټکو ه تار زما، سوې پکښې ساندې دی
 څه دغم قالی وهی، خانگی او یزاندې دی
 دا منظر به تېر شی، نوې نظارې به وی
 دا خشاک به وسوخی، داسې شرارې به وی
 څه ورې چې! ته څه، غوراو په غورزنگ اوسه
 پاس په اوی ټینگ اوسه، غارې نه په خنځیر اوسه
 خان چه سپک ونه گڼې، خدای به دې دریاب کړی
 ای وړ کوفی خاشکيه!، زربه دې سیلاب کړی
 ده سرخی د نوی لمر، دا شفق شفق نه دی
 وشلوه ورق ورق، ستا سبق سبق نه دی
 ټوله کائنات دا، نا ته وېر کتاب دی
 لیک په پانه پانه دې ژوند انقلاب دی

سباغلی رضا مومندی :-

ملی بیرغ ته سلامی

ای چه روح د آزادی رئی سلامی ته ستا ولاړیو
 په سینو کښې موراوړی، تا ته خپل شوق مضطرب دی
 ته چه ریږې په هوا کښې، نوزېره تن کښې په اړ زان شی
 ته د ژوند هغه ډمپه ئې، چه پکښې مې مقدر دی
 ته چه ماسره یوځای ئې، نو خطر به مې وی اړې
 وېره نه مې شی له څه نه، تېره توره که خنجر دی
 ستا په سر مې دې قسم وی که سر هم زما نه پر بوځی
 سر به ستا څه کړې مه خم زه، چه ترڅو پورې مې سړ دی
 د وطن په نوم به وځو ستاله ځان سره بهر ته
 نوم به وړک د غلامی کړو، دایه رب زما باور دی

د ا قسم د شیدا ئی ستا، هاوعدۀ تـا سره وکړه .

چه راتلو نـکی دور خو بیا اوس، د جهاد د پیغمبر دی

قیامدی چه په جهان کښې، دغه سرمې نه شی چا ته

نن قیامت کړی په تعظیم مې، ستاد وړاندې دغه سړ دی .

شباغلی رضا مومندی

در حمان بابا په مزار

سر په تعظیم درته شاعر د زما نې ښـکـتـو ی
 گـفـت دې دخوای د پادشاها نو خزانې ښـکـتـو ی
 څنگه به پاتې شی په خود کښې چه دا حال و وینی؟
 چه د مزار په تجلوی یې سر پروانې ښـکـتـو ی
 ذره ذره کښې دې عظمت دبزر گۍ دی فنا
 دور دې د ژو د درد وېش نو فسانې ښـکـتـو ی
 راز د الفت دې د الله کړو په وینا کښې ایسار
 نغمې د حب دې د سازو نو ترانې ښـکـتـو ی
 څه به ساقی عبث صفت دخپل میو کوی
 چه ستاد حرف یوه شعله ئی پیمانې ښـکـتـو ی
 هغه نشه وه بېله؛ تا چه به شراب بلله
 جوش د مسرت دې نو آغوش درندانې ښـکـتـو ی
 گفـت هغه خوند کړی چه افریې د بجلۍ هسې وې
 لاس د جالات کښې چه تیارې تازیانې ښـکـتـو ی
 باغ دې د ژوند جوړ د پښتون کړو دخپل تن په غوښو
 حیف دې د اوښـکو د پولادو آستانې ښـکـتـو ی
 عاشقی هغه چه هم تا بس یو تر سره کړ له
 ستا عاشقی دعا شقا نو یارانې ښـکـتـو ی
 رازد (رحمان) چه د (رحمان) دمهر خوند لټوی
 رازد (رضا) لکه (رحمان) هسې یو ژوند لټوی

پښتنی مځکی ته

ښاغلی سلیم

په اورنگ قبر کښې خولې راشی

نو، موري ته ولې خاموشه ئې نن؟

لیلی به لاره شی مجنون وینې کړه
ته ور له سترگې او نظر ور کړه
توی کړه ترې پاڅه دا شراب واخله
ور ته د خپل حفاظت چل وښیه
ترې نه دا خوب اودا نشې هېرې کړه

ای د پښتون دغیر تر نو مځکې !

ای د پښتون د عظمتو نو مځکې

ستاله دې کانونه اعلو نه قربان

ستاله دې شایو نه کلو نه قربان

ته هغو موري چې پرې فخر کېږی

ته هغه زوري چې پرې فخر کېږی

تا نه مې پلار هم مې نیکو نه خارشه

تا نه زما په شان زر گو نه خارشه

ته زما سترگې یې نظريې زما

ته زما لېچې یې و زريې زما

ته چه شي وښه زلزلې راشی

موري راوښه شه پښتون وینې کړه

ته ور له عقل ور له سرور کړه

تر ښه دا چنک اودا رباب واخله

ورته (خوشال) ورته (ایمل) وښیه

ورته دخپل تاریخ کیسې تېرې کړه

پاخه چمن له دې مالیا را و له په مې اړو گلو دې بهار را و اه
چرته خوشال چرته رحمان کښېنوه! دې خپل چمن کښې خپل مرغان کښېنوه
او که نه موري ته ویده پا تې شوې!

نودې چمن کښې دې زاغان گوره بیا په خوورځو کښې بې وړان گوره
نه به دا گیل او نه غنچې و وینې نه به دا پا نې چرې شنې و وینې
بیا به دې ژوند وی د اغزو سره تل چغو نارو سوو و نغو سره تل
تن به دې ټول په وینو سور شی آخر هر یو برهه به دې ناسورشی آخر
داسې تیارو کښې به را گیره شي ته چه مو رخ نه به هم هر ه شي ته
نه به ستانوم نه احترام پا تې شی نه به دې داسې غلی قام پا تې شی

نوموړې اوس خو ستر گې وغږوه

چل پښتنو ته د ژوندون وښیه

دنیا ته بیا ژوندی پښتون وښیه

آزادی ترپاچه لا تېری کا

چه د بل تر حکم لاندې شی زندان شی

(خوشحال خټک)

غزل

نه کوزری رشته اونه جام پروت دی ساقی ویده په سم ما بشام پروت دی
 خو به قدم په احتیاط او چتوم دلته په هر قدم کنبی دام پروت دی
 قافله لوت شوه را نمالتهوی اوراه نمالنه په آرام پروت دی
 راشه ساقی کوزه را ولخندخوه ماته خالی په منخ کنبی جام پروت دی

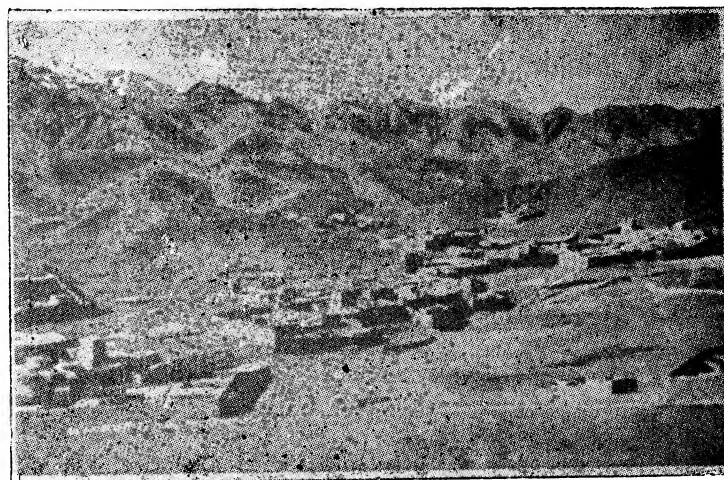
دی په شرا بو کنبی مې جوش ور کړی
 لڅکه نشه زما کلام پروت دی

د سرو گلو اقتضاده وینې شه د ستورو د امر سلاده وینې شه
 سیلې به دې واړه ساک یوسی! ای بی خوده ناهرا ده وینې شه
 «طوفان»

دکوخې کوټ به دې پرې نږدم رقیب ته اړیدی یه مغول ته (خیبر) نیسم

دتیرایوه ننداره

بناغلی ساغر اږیږی

خیبر

په دې تور و هسکو غرو نو کښې خیبره ! ستا دنوم په دې حرفو نو کښې خیبره
ستا دلار په کز لېچو نو کښې خیبره ستا په خاورو او گردو نو کښې خیبره

دقو هو نو تقدیرو نه پر یشان دی

تاریخ خلند باو نه گواهان دی

په دې څه که در کښې نشته دی گلو نه یاله وېرې در کښې تلی نه شی سیندونه
بېگانه که له پسرلودی ستا باغونه بیا هم خو مره دی بنایسته ستا منظرونه

چه گلو نه دپسرلی پرې ټول قربان شه

هر بنایسته پسرلی نثار ستا په خزان شه

ځکه پاک ئې چه دپاک وطن حصه ئې د پښتون د آزادۍ ښکلي جوسه ئې
د پښتون دماضی پاکه آئینه ئې ته مری د پښتونخوا ښکلي دره ئې

ته سبب د ابدالی د لوی حشمت ئې

څه که پټ نن په پرده کښې دظلمت ئې

دغیرت چینې په تا کښې راخوټېږی د وطن هر ټبرې گوټ پرې سیرا بېږی
ستاله نومه دباطل ژبې غوڅېږی په سینه دې چه غیور افغان اوسېږی

نه خیبره ! د پښتون ئې پښتون ستا دی

دغیور قام دخوا فانو ژوند ستا دی

راروان سحر جدادی

تا سبق دشهبای زی چه کو مزده کړی دی رښتیا دی
 د کرگس په لاره مه ځه د شاهین سفر جدا دی
 بلبل نه ئی چه به تل ته مست د گل په خندا ناست ئی
 د قوی بازو د پاره د مستی اثر جدا دی
 هر یوم گام چه مخکې واخلي هلته و درېزې چه بس دی
 ای ناراسته! وړاندې تېر شه ستا اصلی مقر جدادی
 شراب نه ئی چه دې خلق نوش کو لوته هوس کړی
 ته رها د درو ند محفل ئی درها اثر جدا دی
 زه منم چه آسمانونه ستا د پښود وړاندې شل وو
 دما ضی په غم کښې و به را روان سحر جدادی
 رباب نه ئی چه په خلقو باندي زېری دنشاط کړې
 ته جر س ئی ستا د لرې ارې غېزا اثر جدا دی
 په خنجر د خود غرضی نن د برزخمی دی خچکر نه
 چه د قام له درده د کوی هغه خوږ (خچکر) جدا دی

هر ملنخی دسر بازی هنر څه زده

چه په دا هنر کښې سرښندی پتنگ دی

ښاغلی ځيگر اړيدی

غزل

ښه د ل کړې پيمانه ښه ښکاري

چه د و اعظه خو له تو به ښکاري
خلق په خه ور ته بيماروا ئی ؟

ستر گي د يار خو ډيرې ښه ښکاري
جوړ د جفا نه لاس په سر شو حسن

عشق چه ستا په خو له گيلې ښکاري
ماته ئې را زدی د ژ و نډو ن ښودلی

چاته به ستر گي د يار مړې ښکاري
چه دې اشنا دا انتظار سره شوم

اوس دې رښتيا را ته و غږې ښکاري
تمده د شوق چه شی له حد نه سوا

بيا د مين ستر گي مړې ښکاري
خيال دې د زلفو جوړ په خود کړ مه زه

را ته په پښو کښې ز و لنې ښکاري
ستا په بېلتون کښې جها فتا به آشنا !

و هم او خيال د وصل شپې ښکاري
باد چه په سر زما پېرزو نه کړ لي

خاورې د ښه ليو د کوڅې ښکاري

ستاد زلفا نو اند ښم و وړې ده

څيرې ځيگر چه دشانې ښکاري

بنا غلی خورشید اپریدی

زه خولک یم؟

خود داری او دلیری زما او صاف دی

زه پښتون یم هم لرم زه کښې همت لوی

زه طوفان هم زلزله هم سمند ریم

که مې وگوري یم خپله قیامت لوی

* * *

د کارغه غونډې مردار نه کړم خوراک زه

په آسمان چه گرځی زه هغه هما یم

مرکب نه ولسې و ویر بهر م زه پخپله

چه مرگۍ هم ختمو ی هغه قضا یم

* * *

په نرمۍ کښې می زه نرم لکه موم وی

په سختۍ کښې ئې که وگوري پولاد شی

خو سختی نه کړم په هیچا زه بیخا یه

هر هغه چه په ما کاندې نو بر باد شی

* * *

مرگۍ هم خپله زما نه ډېر وېر بهر یی

واوریء خلک زه یوډا شاته انسان یم

زما عالی خو یو نه هر چا ته څرگند دی

د آواز د فطرت خاوند آواز ادا انسان یم

بناغلی خورشید اږیږیږی

خیبر

ای خیبره! د نا هوس او نه ننگ و طنه!

ستاد ننگ غرونه دیو پوخ عظمت د لیل دی

ستا په خاورو کښې یولوی تار یخ مضمردی

ستا د اکانی د کاهل غیرت د لیل دی

خرنگ خرننگ شاهان تېر شول په دالاری

ولې ستا عظمت سر تپنه کړه هیچا نه

خونن ستا حالت ښکارېزی بدل شوی

د غیرت د یوه دې تمه تمه ښکاری

د عظمت پر چم دې ښکته ښکته ښکاری

نن د ستاد باغ گلونو په رگ رگ کښې

بل د لاسه یو د زهر ورو بهیږی

د پښتون په وینو لاس یې رنګ لتار شو

بیا هم ستا د غرو نویو رو کښې و سپږی

بس دی ای غافل افغانه! وینې شه وینې شه!

و یشېدو کښې نن د استاد ملک نجات دی

د آفق په غاړه و کور سحر دی

چه پکښې مضمرد ټول پښتون حیات دي

ښاغلی ایوب صابر د کوهات

خیبر

له خیبره ترا ټکه
خومره سترې منزلو نه
دغه واره منزلو نه
انسان زورشی او فناشی
دغه ماتي ګوډې ښې
د هر ګام د تیزې لاندې
دغه لویه تیزه ګوري؟
شاوخوا کښې ددې تیږې
دغې تیږې ته چه خیر شم
د مغولو تیغ وهلی
د ادلویو غرونو مټکه
ددې کانی هر غلرې
خومره ښکلې سلسلې دی؟
خومره لوڼې فاصلې دی؟
تاریخ ښې یادېږي .
یاد ګېر نه پاتې کېږي....
د قامو نو افسانې دی
تېرې شوې زمانې دی
تیزه نه ده دا خیبر دی
هر ښاغلی یو لښکر دی
خوشحال خان مې هم په زړه شی
شهیدان مې هم په زړه شی
دا زما د زر ګی سر دی
ددې خاوره هم سره زردی

دا زما ښکلې خیبر دی

دا زما ښکلې خیبر دی

بناغلي یونس خلیل

د ماشوم د عا

ما د علم جستجو باندې شهید کړې
زده کول مې هر آرزو او هر امید کړې

مې پرست کړې ما د علم میکده کښې

بت پرست کړې ما د علم بت کده کښې

د ژوندون له بلنډونه مې آشنا کړې

د ژوندون او چټ مقام ته مې رسا کړې

زما سترگو کښې بینا نظریدا کړې

زما سترگو ته نظر داسې عطا کړې

چه همدې دوی د درد مند و غریبانو

تسلې وی د بې وسو بېکسانو

محبت مې د وطن خدايه فطرت کړې

زما وینه دخپل خوز وطن زینت کړې

زما زړه کښې داسې نڅای کړې د وطن مینه

د بلبل په زړه کښې څنگه د چمن مینه

بناغلي عجب الرحمن کسکردا کوری

رحمان باباته خطاب

ستا رنهاره قامونه

په تاوايي سلامونه

*

زير کلمونه ورته ښکاری

زر کلمونه ورته ښکاری

*

زنگېدلې غلې پروت ئې

دم ختملي ولې پروت ئې؟

*

پتنگانو درنه زده کړل

بلبلانو درنه زده کړل

*

له دنيا کناره پروت ئې

خو مره ناقراره پروت ئې

*

داغزو په خو کوښکاری

د مرغو په خو کوښکاری

*

دی ملبوس په تصوف کېږي

د خلقت په تصرف کېږي

*

ستا په قبر با ندي اوسه

تر ابد به تا ندي اوسه !

ای په خاورو پټ چراغه !

دی چا پېره په مدفن ستا

*

ستا لمن کېږي وچې غډي

د مزاق په یو لمحې دې

*

هسې تال کېږي د فکر ونو

دا د چا نه مړ وړ ئې؟

*

ځان وژل په عاشقې کېږي

ښا او صفت د حسن

*

د حرص او هوس نه بیرته

ساه نیو لې بو کښېد لې

*

د زخمی زړگوتی خون دې

دلا له په پانهو کېږي دی

*

د شعر او ادب و جو د دې

جن او انس ملک دې واره

*

تل شپې د رحمتو نه

د ادب څانگې خپرې دې

بناغلی محمد قاسم مظهری

د پېښور پوهنتون طالب العلم

لېزېدلی ټول وطن دی

هر طرف ته لږې د وند دی خپرې شوې ښې تیرې دی
پاس آسمان کېنې سره سیلۍ ده شمعې نشته ټولې مړې دی

* * *

وار خطا راه نمايان دی قافلې دی پرېشا نې
د نفسی نفسی نا رې دی فکر نشته د بد نا مې

* * *

تنزل دی په عروج کېنې د تخریب و نې تا د بېزې
آبادۍ دی د سر لاندې د وړانۍ خو نې ساز بېزې

* * *

سموم او لوی په چرت کېنې په چمن د خزان دور دی
د غو ټو عصمت لوی ټېزې په هراړخ د ظلم زور دی

* * *

پاکې پا نې د کلو نو څه په زور ظلم ر ژ بېزې
کو کلو نه د بلېو هېڅ بې هېڅه څه سو خېزې

* * *

ضرو و رت در هپری دی محسو سبزی په سینو ~~کنبی~~
 د امان ز پری موندی شی د سحر په پلو شو ~~کنبی~~

* * *

رنهایی و رو و رو خپر پزی د تیا ری په تیند کو نو
 تما رحمانه! مبارک شه کار دی و کړ و هشا لو نو

* * *

« سامع » ز پری دی را وری با با ستاله شین چمن دی
 ستا ز لی گاشن بنا د شو لږ ز بدلی قول و طن دی

نباغلی محمد سرور مومند

غزل

نن مې خواو ته را درو مې جاښان چوپ
 راته گوري د حيرت نه آسمان چوپ
 للمه مخکې چه د زړه مې شی خیر ازه
 وروم له تا ندو ستر کو باران چوپ
 داشنې لري دا ندوه که دا میدی؟
 په فلک چه مې د زړه شوي پریشان چوپ
 پوه په راز هېڅ د بهار او خزان نه شوم
 ماته کوری دواړه خیر بخیر گریان چوپ
 غنا صرمې کړل خاموشه ننداري کړی
 اورا و به خاورې باد و نه غلطان چوپ
 چه پر تو مې پري دیار د زلفو راشی
 په سجد وشی خلا مخکې، دوران چوپ
 بورا پته خو له بلبل سره ژړا کړی
 لاله سوخی نر گس ژاری حیران چوپ
 بی ژړا مې بل روزگار په دنیا نه شته
 دنیا کا مه را ته سوخی شیطان چوپ

غما زی می رنو او بنکویا رته و کپه
 ما که دیرساته په خوله کښې زبانه چوپ

زه جمال و ته دیا روم حیران تملی
 شمار په مړو کرم عزرا ئیل شوروان چوپ

کار د ژبې لځني ستر گوز ما واخیست
 حال د زړه می کپه و نکیرته عیان چوپ

د «سرو» د چوپې خولې کمال ته کوره
 شوخ قلم ئی شو په لیک د عیان چوپ

شباغلی محمد سرور خان مومند

رحمان بابا

پښتو علم و ادب روح روان دی په گلزار کښې درومی ابر نیسان دی
 په خوشبو ئې معطر داسې گلشن کړو چه حیران ورته نرگس هم د ایران دی
 ایرانی ادب به ناز په شیرازی کړې سپه بن کښې زموږ د افخرا فغان دی
 که هر شعر د حافظ قند د پیارس وی د پیارس غمی هر شعر درحمان دی
 هر یو شعر ئې گوهر دی په معنی کښې هر گوهر تر آفتابه نور فشان دی
 نه ئې مدح د سلطان کړه نه خه طمع د دوهی په غاړه ناست شاه جهان دی
 تازله تر ئې تر نظر دی تار د شعر اعلی تر بیا په معنی کښې تر آسمان دی

فوصفت به ئې تر دې خه کړې «سروره»!

خو په اسم مسمی عبد الرحمن دی

رحمان بابا

په فلك د شاعر یر چه تل تابان دی
 په جهان کښې لکه لمر عیان رحمان دی
 حقیقت که د نغمونه ډک یو ساز دی
 نو رحمان لکه بلبل ئې نغمه خوان دی
 په پرواز د تخیل چه هوا گیر شی
 د فضا نه ئې نظر په خپل آشیان دی
 لوی سالک د حقیقت دی هم عارف دی
 خانه زاد ئې هم سلوک دی هم عرفان دی
 د تحقیق اود یقین سر مایه دار شو
 چه یقین د محقق د ده گمان دی
 سالک نو ورته زړونه کړل خپل ښه
 د رحمان غشی ختلی په کمان دی
 شاعران چه شاگردان دخپل رحمان دي
 دهغو علم بردار ز مونږ رحمان دی
 هغه شعر چه نبی ئې حکمت بولی
 پاس په عرش نن درحمان دغه نشان دی
 شاعری چه هغه جزء درسا لت ده
 که پوهېږي درحمان همدغه شان دی
 داخلاقو یو اوچت معیار ئې کېښود
 د (بعثت) دارشاد ښه فکته دان دی
 د پښتو د ستر گو تو ری چه یا د پزی
 «قمر» وائی یو خوشحال دی بل رحمان دی

ښاغلی عبدالله جان مغموم

وروسته پاتې قافلې شوی

داد زلفر سلسلې چه راخپرې شوې را اوزدې شوې

را پیدا ره شولې شپې او ورځې لارې ویدې شوې

دا گرمی ستادخوانی وه که نرمی ستادسینې وه؟

چه په هسه ی تصویرئې دخیمبر تړې پستې شوې

ارمانو نه حسر تونه خه خوازه خوازه یا دونه

وخته! بس په وړاندې مه خه وروسته پاتې قافلې شوې

داد چاوي ارزو گانې چه بس ستاددر شوې خاورې

داد چا دمینې اورؤ چه ایرې ستادکوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطاڅی دزړه ښې نه په خواڅی

سپیلنې شم دیا رستر گو د چاستر گې درپسې شوې؟

دا کله موته که اغزی وو خدای خبر دی چه داڅه وو؟

هم مه خښ شول په نظر کښې هم مه ستر گې پرې خوږې شوې

د شمالی پښتونستان د یوې درې ننداره

ښاغلی ولی محمد طوفان

د تاتری په سر

د خيبر په خوا و شا کښې لږ غو نۍ بډلې وایم
 د هیواد لویو وروڼه د خوشحال وېلې وایم
 هر مغول د زما نې ته اوس په ډا نگ پیلې وایم
 بلندو، د تاتری نه پاس په سر ختلې وایم
 دا زما د زړه سندرې دا زما د خولې سخن دی
 دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی
 چه دې کانونو ته پسخېزی هم دلې به ئې سنگسار کړم
 چه پدې لوری را تېر شی هر کړنگ به ئې مزار کړم
 هر ښکاری چه په دې بڼ کښې راښکاره شی زه به ئې ښکار کړم
 د دې تورو و تورو غرونو هر پېچومی به ښا مار کړم
 هم مې توره ده په لاس کښې هم په سوزها کفن دی
 دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی
 دا سې غزم په کار نه دی چه سبار اخځه یوسی
 داسې گل ته مې پام مه شه چه خندا را خځه یوسی
 د ژوندون زېږی په شونډو هره سا را خځه یوسی
 ما د دین په دام کښې گیر کړی او دنیا را خځه یوسی
 زه ئې نور زغملی نه شم غل غدوی دی که رهن دی
 دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

قام مې خیر دی که نهردی داد نورو نه پری مه شه
دز مړود بچو و ټیټه چا ته هسکه غپ یر مه شه

په زنجیر د پښتو نخوا کښې خای د نورو کپړی مه شه
زه مېرښه یم خو روزی مې د مغولو نه پری مه شه

چه د ننگ اباس لر مه په داڅه که لوڅ مې تن دی
دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

په دې تښتو تند روغو څه نظر به زما سوځی
په دې سختو زلزلو کښې کلک وجود مې کله خوځی

دا جل یوه نعره یم په خو لگۍ دیوړو لس ډزی
څوک چه را شی زما خواله بیا ژوندی راڅرخه نه ځی

دا چه زه په کښې میشته یم غیر غمازلر د مدفن دی
دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

نملکو کانهی په دې گټو غورځول دی بې گټې
د دنیا ډېرو او رو نواز مېلی دی دا څه بې

ډېرو پنجو ته معلوم دی زور زموږ دیوې گټې
دې لمنو دی ز غم لۍ درا تلونکو او ښکې غټې

د چاپام چه شی بدنیمه په دی لورې تل پمن دی
دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

پښتانه په شتو باغو و نو د دښمن غولېدی نه شی

نور کمان په سرو بخرو دک لرونو کېدی نه شی

په دې شنډه مخکته تخم د تفاق وړ کېدی نه شی

دا اوبه هڅه اړ به دی چه په داسک بېلېدی نه شی

خو که چه دغه داسک په لاس وی دوست ئې نه کېدې دښمن دی

دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

په دې شارو مې سو گند دی په دنیا به ئې ورنه کړم

په دې جاورو مې سو گند دی په عقبا به ئې ورنه کړم

په دې خراړو مې سو گند دی په هما به ئې ورنه کړم

په دې لارو مې سو گند دی په صهبا به ئې ورنه کړم

هر یو کونج دخپلې مخکې هم ختن دی هم یمن دی

دا وطن زما وطن دی، دا وطن زما وطن دی

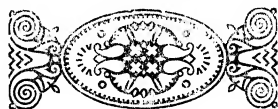

ګریځه

ز ما په ژوند کېې انقلاب راغلو
 ز ما دخيال آلوړې لورې مانې
 ای د تدبیر مانگیه ازور کړه گوری
 چه مې د بخت ستاره دوه شوله
 تدبیر مې دام کېې د تقدیر کېږتو
 چه د امید دریاب کړ یاب شو راته
 له بو ز نېدلی خوبه وینې لانه وم
 روح مې په کړېکړشو کو کارې وهی
 که مې د چانه پت وی وی به
 د ا به رحمت وی پرې به نه پوهېزم
 ژوندو نه وستا آسړ کېې لارې
 احساس مې غېږ کېې زانلې و نیوو
 خه په، تندۍ خه په شتاب راغلو
 لارې لا هو شولې سیلاب راغلو
 های! د تقدیر خونې گرداب راغلو
 شپه مې ورځه شوه که آفتاب راغلو
 که رستم داو کېې د سهراب راغلو
 تېزی ارمان مې په سراب راغلو
 چه په نظر تعبیر د خواب راغلو
 ویره شعوریه اضطراب راغلو
 ز ما تقدیر خوبی حجاب راغلو
 په نا پوهۍ کېې خه عذاب راغلو
 بس سر کوزی له دې محراب راغلو
 که لېو نتوب مې په شتاب راغلو

د ژوند ربا به! چه بې سره نه شې

د ناستانۍ لاس کېې مضراب راغلو

ښاغلی ولی محمد طوفان

خیل قلم ته

قلمه! سر په کومو چارو شوې؟! میرات به دې کړم
 به کوزلرګیږه! ګوره سم شه ګڼې مات به دې کړم
 پولی پولی زړو نه دې بدی شی خا لو نه ستا ئې
 خلک په دار ختلی نه وینې قا لو نه ستا ئې؟
 دپیز بهو نو شرنگه ر کښې زو لنې هېروې
 ته دسرو شونډو په مو سکا کښې تورې شپې هېروې
 میاشت داختر د رته ښکا ره شی چه پېزوان و وینې
 خو له دې او به شی چه کو هی دزندان و وینې
 تا ته درانه درانه غمو نه پیغو رو نه کوی
 تا ته ژور ژور زخمو نه پیغو رو نه کوی
 ستا په خو لیکې کښې پټه ژبه د مظلوم نه وینم
 ستا په مېنو که د غمجنو خلکو نوم نه وینم
 ستا په لېمه کښې یوه او ښکه در دې لې نه شته
 ستا په سینه کښې خو رینه په غم لې لې نه شته
 ستا په رګو نو کښې توده وینه جوړ یخه شوله
 ستا په نبضو نو کښې زړه مینه جوړ یخه شوله
 ته هم هغه ئې چه پښتو خر خړوې پټ خر خړوې
 هر کله وخت چه د غیرت وی نو غیرت خر خړوې
 هیڅ د مغولو داسو نو په ښکا لو نه لیکې
 چه د بابا په خلی ګرخی په ما لو نه لیکې

ښاغلی داد محمد دلسوز

د قلم خوځه

د قلم خوځه ما ټول غواړم
 اوس خپله توره هسکول غواړم
 رقيبۀ! ټا نډ به دې هيش فصل نه شي
 ته ئی کړه زه ئې ر بېل غواړم
 ستا په کوڅه کښې په خورو خاورو کښې
 د زړه بشري غونډول غواړم
 ټا نه به څار کړم رقيبۀ! د لسوزه
 دا سپېلنی دې چه سپېل غواړم

شاهلی سلطان محمودخان قلندر

پسرلی زلمی شو ماشومان

لو بوی

پسرلی زلمی شو په کـلو نو ماشومان لو بوی
بند په قفس کا کا دخوږ زړه کی ارمان لو بوی

دغه انصاف به کوم صراف تلی په تله باندې
ژاړی کـلان خیرې گریوان مالیارزاغان لو بوی

بهار کـنم خود ما ضی غازی منصف دی زما
وینه زما مینه زما غازی پرې حان لو بوی

پښتونه دا خبره نوره زه ز غمـلی نه شم
تابه تر کومه په وطن کښې غمازان لو بوی

بهاره استا به وی مومند خلیل خټک عا شقان
دا ستا په مینه زو انې دغه خوا نان لو بوی

صوفی راځه لږ په مزه چه زه پیا له وځکه
اوس به وطن په خپله مینه کښې زندان لو بوی

بند په قفس کښې شو زلمی دسلو کـالو بوډا
په تصور دخپل زړه کی مخکـه آسمان لو بوی

دخپل غیرت توره په لاس د پښتـو کـې ربه!
بیا دې نشان په کـل جهان باندې افغان لو بوی

باز دغماز په لاس کښې ناست دی هېڅ پروانه لرو
 هر یو پښتون دزړه په غوښو با تو ران لو بوی
 خيبره ښکاره ری سپینې تورې دغغو لو په لاس
 ستا اوسیدونکی ستا لمن کښې شاه جهان لو بوی
 خيبره ستا په طووافو نو بیا قسم خورمه زه
 یو یو بچۍ دې په لکه نو د ښمنان لو بوی
 داستا په راز غواړی ایا زه محمود د جنت څه کوی
 حوري غلمان دې چېرته کوټ کښې زاهدان لو بوی

په سبب د ظالمانو حاکمانو
 کور او گور او پېښور درې واړه یودی
 (رحمن بابا)
 غریب خلک مردگان پکښې وریته بزی
 ظالمان نکیر منکر پېښور گور شو
 (حمید مومند)

ښاغلی مظفر خان مظفر

پت پالنه

چه پښتون خپلې پښتو سر مټ نه کړا

او په ننگ د پښتون قوم غیرت نه کړا

نو نا پوهه ترې دنیا کېږي بل څوک نشته

چه سينه کېږي لری زړه او الفت نه کړا

قام مې ټول د قام فرو شونه بېزار شو

ولس وينې شو او س ئې ځکه عزت نه کړا

همیشه به ئې په ملک د غیر بېرغ وی

چه ئې توره وی په لاس حرکت نه کړا

چه د خپلو پښو لا سو نو نه بېزار شی

په مدد د چا حاصل به عزت نه کړا

دا پښتو د پښتنو د زړه گټې سر دی

پښتون نه دی په پښتو چه غیرت نه کړا

خو دې توان توفیق رسیږي بهر مه شه

په هېڅوخت د پښتانه له ننگ و نا مه

(خوشال خټک)

د پښتون پښتنه چیغه

تنګ له د غې خوشو مه مل مې شواو نول د خان
زړه مې نه کیی (۱) بې گناه وړك شه دغه سپك جهان

* * *

ژ به پسرې کسوی رانه رب دې ئې میراث کړی کور
سر ئې زه په ورا نو کړم خدای دې داسبق کړی غرق
ما ته اوتې بو تې بیښی را ئې شه په مېنه برق

* * *

چیر ته ساد گسی ز ما چر ته دانخړې خوشې
خدای چه را نه ونه شی دغه دی دو کې خوشې

* * *

هسې ئې نوم زده کړی دی لري له عزت لځني
خوشي دخو لي دوسي دی لري له الوت لځني

* * *

ما نه هېر وی خپل لځان تل راته بینونه (۲) وئی
زه خو ئې پکوکړم تل مې مخې ورونه وئی

* * *

خدایه داخه شه کېزی ؟ کېرڅنگه نخرو کښې یو

ټور به را پېښېږي څه؟ بند څنگه کړ و کښې يو

* * *

زده کړه کړو که ځان ور کوو پوه په دغه چل نه شوم؟

کوم قسم ته جال دی دا پوه ئې په هيڅ ول نه شوم؟

* * *

دا څه کتا بونه دی؟ خوشي انبار و نه دی

نه ښئي پتې د ژوند هسې غذا بونه دی

* * *

زه زمري د کاناو يم نه شی لومېر توب رانه

ځار له دغه ښار وطن نه ئې ځي مینتوب رانه

* * *

نه و يم دا سبق نه و يم نه خر څو مه ځان په بل

چټ ښه يم خو هيچير ي سره ي دې آيت نه وي تل

* * *

زه سامع پښتون يم نه بيل تل له خدا س او سم

دغو کاناو کاند و کښي سخت لکه الماس او سم

سردې لارشی مال دې لارشی پت دې نه ځي

د پښتون خو بی همه واړه په پت ده

خوشحال خټک -

زمانشه

د عظمیو نو علامه ده زما
 دمغو لتیاله اوره بلك نه كې مه
 بې شا نه هسله تا تړه ده زما
 په دې چه خټه پښتنه ده زما
 د كوله اوره لا ايره ده زما
 خو د پښتو پخه نشه ده زما
 اوس له مرگي مقابله ده زما
 په هر قدم كښي زلزله ده زما
 په هر نظر كښي تند رو نه لرم

زربه زما شی دغه ورځ دې چه ده

اوس به شی ستا چه دغه شپه ده زما

پښتون هغه دی چه ترڅ كښی خنجر ساتی

كفن په سر ا كثر په تلی سر ساتی

تفسیر د (اذا زلزلت الارض) وی خاص

یعنی چه په هر قدم محشر ساتي

(طوفان)

دو همه برخه

داهغه اشعار دی چه دپښتو نستان په مجلو او اخبار و نو کښې
نشر شوی او هر شعر ته حواله هم ورکړ شوې ده.

لټون

لکه ټپه د يو ماشوم شپو نکی دخو لې نه و وخی
 په کانهو بوټو کښې خور بڼی ځی خور بڼی چرته
 لکه وزمه د خوشبو د که د از غو په منځ کښې
 په پانهو پانهو کښې گډ بڼی ځی و رکیز ی چرته
 یا لکه اوښکه په بڼو کښې دنیمزالي کو ندي
 چه بې اسرې غوندي ښکاریز ی ځی پټیز ی چرته
 همزولو! دا سې مې د زړه تاوونو واخستمه
 لکه اوگی د تناره ئې غرېدونکی یوړم
 د ابا سین د زوړ او شور چپو ته ور سپېدم
 چپې تش څرگړ او چرې ئې اسوېلې پاتې و و
 دا ټک ورته دخپل زوړ غیرت په ډاډ و درېدم
 خو مړې ايرې اوڅه د نښې میڅکی پاتې و و
 د کو هستان په متورو خانو وگرځېدم
 د وښو ځای لې او د نښې څو بټکی پاتې و و
 همزولو! لاسه مې د زړه تاوونو واخستمه
 لکه اوگی د تناره ئې غرېدونکی یوړم
 د خوشحال خان دغیرنی وینې په څر بکه را غلسم
 تش په ځوښلو او د شاد واي په گډا واوړېدم

ماوې ورځم چه دايمل د توري زنگ و ختم
 وچه باره کښې د سيليو په شغا واوړېدم
 د دريا خان په نغري کښې مې بڅري کتل
 در پټيا نو په درو غو په رښتيا واوړېدم

د يو سفز و در نود در نو مېر و ته ور سپېدم
 د درمن خوا کښې د نورو په ژړا واوړېدم

همز ولو! د غلته د زړه تاوونو و خپلم
 لکه نوکي د سوي زړه ئې خښېدونکي يورم

درني در نې حجرې مې ولېد لې شاري پر تې
 (د مسقر خان) بنکله کښې سپي ووزه ورتلي نه شومه

په حجر ابو نو کښې تياره وه بوز نېد مه و ر نه
 د مولانا په خوا کښې صيب وزه ورتلي نه شو مه

د لويو خو نو د سپين زير و خلکي پاتې نه وې
 د بنکله والو په تنگ سوټ کښې خائېدي نه شومه

په لويو لويو نغرو کښې کچه درب ټو کېدل
 وو هو ټلو نه ډير او چت ور رسېدي نه شومه

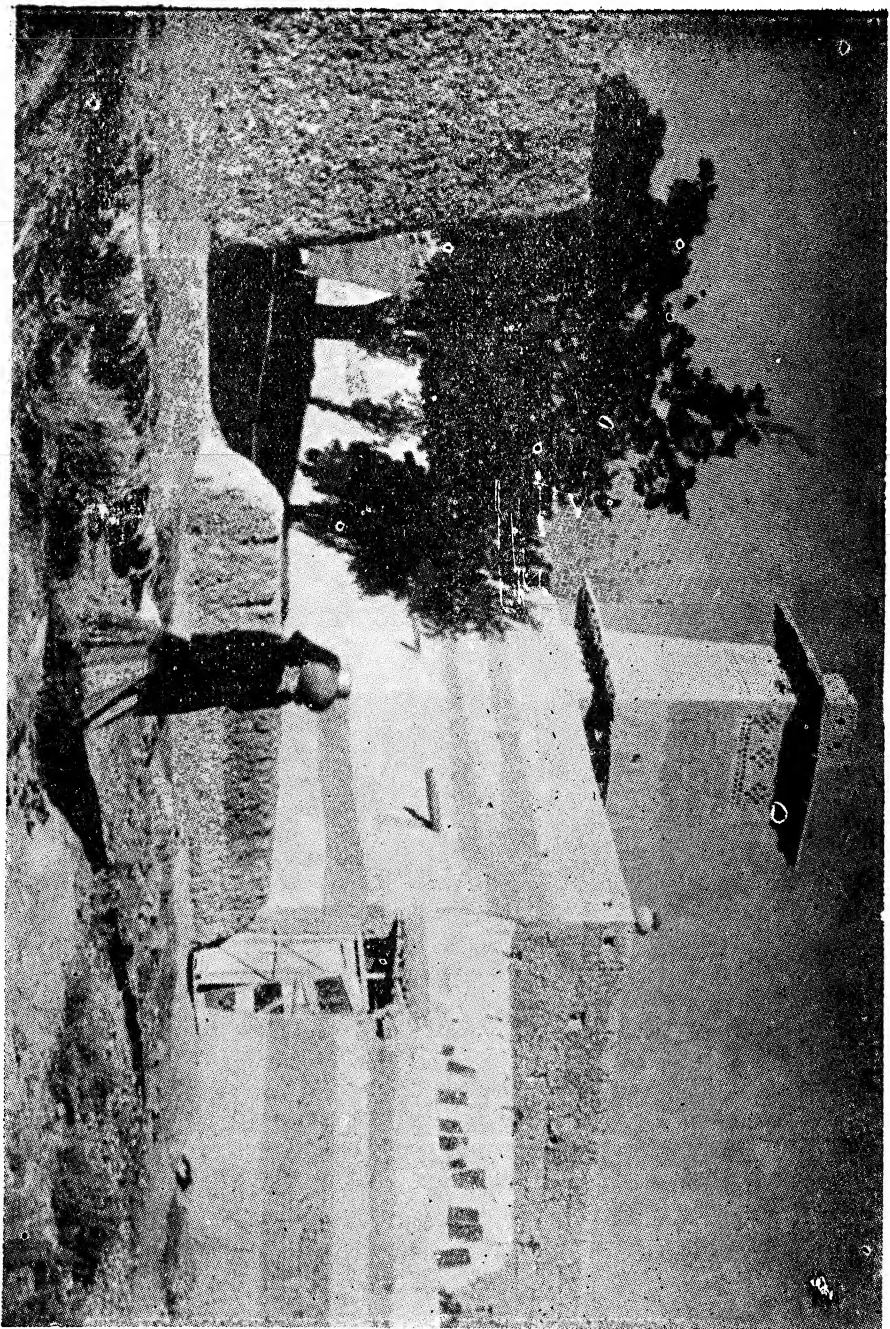
همز ولو! د غلته د زړه تاوونو و ژړولم
 د زړه لوکي په اوبکو تر ئې زنگېدونکي يورم

ماوې د خپل باباد دروند ټوکی ټپو س کو مه
 يو د ټو پي خاوند دلري نه سوک و خنډېلو

ماد خو زې ابې د تور پر ونۍ غم کولو
 يوې بېگمې را ته پير او استاذ و گنځلو
 مارت تندي اولوی شکر و نه دک کندوان لهول
 دچپا کو په خاوندانو مې خان و خندلو
 زه گر خېدم د پښتنيو په ورور و ليو پسي
 دز ماني په گلدانگانو مې خان و خورو لو
 همزولو! دغلته دزړه تاوونو پرې نه ښومه
 لکه دوزې اسويلی ئې زېر بدونکي يورم
 د شهيدانو په درنو هدير و، و گر خېدم
 ديوې ئې مړې، جنډې کزې، شکې خورې پاتې وې
 د مړنو ستانونه پا کو نغو و ور غلمه
 لاری کا زه، پورونه مات، ايرې سرې پاتې وې
 د قباگانو عما هوو لونه مې و لهول
 دې دپا کی جامو کښې بس يو خو نڅرې پاتې وې
 په دهر مهال کښې مې سربوخ کړو بيا جومات ته لارم
 دې سپينو سپينو محلاتو کښې تيارې پاتې وې
 همزولو! دغلته دزړه تاوونو پرې نه ښومه
 لکه لوکی دهر مهال ئې نالېدونکي يورم
 د پنجور باتو را و چتې خالي تشې پر تې
 ور کښې يو خوشي کو گوشتو تش آوازونه کول

تر آسمانکو اوو اورینو شو کو و رسېدم
 هلته وریځو کښې بجلیو سازشونه کول
 دشنو رغو ، پخو د رو ، او تورو غر ولمنو
 په تېرو پلونو پسې بیا بیا آوازونه کول
 د غیرتونو هغه ځا له خو تیلی پا تې وو
 چه تندرونو به ئې برش ته سلامونه کول
 همزولو ! دغلتنه د زړه تاوو نو پرې نښو مه
 لکه آواز د مات منځګۍ ئې ما تپد و نکې یوړم
 ماوې دشنه آسمان کښې چر ته لار کومه
 چه ددې وړان او جاز منزل ئې تښاوونه پر بکرم
 ماوې په پل د کهکشان یو لېو نۍ منډه کړم
 چه د برجونو ئې کاږه واږه تانګونه پر بکرم
 ماوې که اوس مې د چاغې ملایان سور کافر کړی
 خون ور ځم چه ددې زوړ نظام ر ګونه پر بکرم
 یا په مقام د سړیتوب ځان ته خپل کور جوړ کړم
 یاد ظالم د تورې سینورۍ لاندې ګور جوړ کړم
 اسلام مجله . جنوری ۱۹۵۲ رحمان نمبر

چه چا دم وهلی نه شو ور ته مخکښې
 راشه ګوره چه د چا؟ باندې غورځی دی

اوس همدا خاموشه غرو، نه خالی نه دی له زمر و خښنگل خالی نه وی جهان کښي
دمنځني پښتو نستان یوه ننداره

دشباغلی اجمل ختمک په قلم
دخوشا لغان له خولې

د زمانې باد ته خطاب

ای دز ماڼي باده څه! په خپله لاره څه
مه چېرې مامه چېرې، څه څه په قلاړه څه
یوځل نه ظالمه! تا، خو خوځله چېرې یې
ستادلاسه ترمې ترمې زړه دلمه راغلی یې
دېرې پارولې، کړولې تر نولې یې
ستادلاسه تن سوری سوری په زړه داغلی یې
خپل اولاد دلاسه دې تیراته رسولی یې
زه خو دې مکاره خوشو شانه لغړولې یې
ما هم آز مېیلی ئې تا هم آز مېیلی یې
ما هم ته لیدلې ئې او تا هم زه لیدلې یې
ای دز ماڼي باده! څه په خپله لاره څه
مه چېرې مامه چېرې، څه څه په قلاړه څه
پر بږده په دې تور غره کښې یواړخ ته ویده ښه یې
پټ په خړو تېرو، وچو بوټو او واښه ښه یې
برق که کړی خندا را پورې خاندې دې خندلی شی
پر خه که ژرېزی را ته ژاړی دې ژرلی شی
کگل که دلا لا په وینو رنگ زما پېښې کوی
یا زو کې سوسی تنزری ما پورې نخرې کوی

خړاړې که ږندېز دلته سل ځله ږندې ږنې دې
 ښه کېږي ډېر ښه کېږي چه څه کېږي نو کېږي دې
 ای د زمانې باده! څه په خپله لاره څه
 مه چېرې ما مه چېرې څه په قلاړه څه
 هن؟ که ستا عادت وی دا او نه پرېږدي چېرې غواړي
 خامخا زاره هډو کی بیا را لږ زول غواړي
 زور رباب په نورو (شهبازو نو) تر ننگول غواړي
 بیاو بد هستا نو ته جامونه کړي ننگول غواړي
 «دلتم» (۱) درنه خلاص نه شوم ما بیا جنده کول غواړي
 خامخا زخمونه مې په ما لگو ډکول غواړي
 ښه ده خو بیا واوره کوری! مه کوه دامه کوه
 ښه درته معلوم یم په ځان یوري خندا مه کوه
 (او) ای د زمانې باده څه په خپله لاره څه
 مه چېرې ما مه چېرې څه په قلاړه څه
 زه کوری هم هغه د پښتونه ډک خو شحال یمه
 زه کوری هم هغه د لمبونه ډک خو شحال یمه
 زه کوری دا و او اوره اول توره بیا قلم یمه
 نوم مې دی خوشحال ولې دستاد پاره غم یمه
 شرنک زما د توري به په غرونو لږ زه راوسته
 غزبه د غور زنگ مې په تختو نو لږ زه راوسته

(۱) مخفد (دلته هم)

توره مې د ننگ هېو د دې نه کوو زېزی نه
وینه د غیرت زما چه گر مه شی سپېزی نه

(نو) ای دزمانې باده څه په خپله لاره څه
مه چېرې مامه چېرې څه څه په قلاړه څه

زه دلوی باباد گر مې وینې توده خرېکه یم
زه دغریه خوله کښې د محمود بېت شکن کرېکه یم

زه دهیبت ډاک خیبر په سردهیبت پرک یمه
زه دپښتو نځو ادطوفاني آسمان سور چرک یمه

زه دلوړو لاریو درنو خرنو ننگیا لی ځوی یم
زه دسر بازارو بابا گانو توریا لی ځوی یم
داغ مې دزرګی دی دغیرت درلو لونه ډک

هریو حرکت مې گوری دی دز لزلونه ډک

(نو) ای دزمانې باده! مه چېرې مامه چېرې
څه په خپله لاره څه څه په خپله لاره څه

زه گوری سیلاب دزمانې ته هم بند اچوم
ته خولانه ئې چه زه په ستورو کمنداچوم

زه په آب دتورې دقسمت تورې وینځل غواړم
زه په خپل جلب کښې تقدیر و نه گرځول غواړم

ډېرې ولولې اوم طوفان ترېنه پیدا نه شی
لوئې ارادې دی بل جهان ترېنه پیدا نه شی

ما خو پنبېما نی نه زده خوته به ږیا پنبېما نه شي
زه خو خدای نه غواړمه دا ته به بیا ستو ما نه شي

(نو) ای د زمانې باده! څه په خپله لاره څه

مه چېرې ما مه چېرې څه څه په قلاړه څه

مېر مې گوره مه گڼه ویده یمه بیدار به شم

خسې مې گوري مه گڼه دستاد ستر گوځا ر به شم

ستا انقلاب گوتی زه تل وینم ما لیدلی دی
تولې نا کړ دي دې ما د ځان سره گلا للې دی

موتېز چو ومات کړی بوتان بیا تیا و درولی دی

تا د بوت شکنو په غیرت پورې خمدلی دی

زه ترې ښه خبر یم مسلمان سره تا څه و کړل

خیر دی داسی کېږي ښه زړه یخ کړه دې ښه و کړل

(خو) ای د زمانې باده! سا مه لار ښه کلمې ده

(او) مه چېرې ما مه چېرې څه په خپله لاره څه

ما به هغه وخت در پسې قېر در شلو لسی و

داسې انقلاب به به یې په تیا در ورو لسی و

زه چه په مغول پسې د ننگ توره ایستلی شم

بل به کوم کجا وی چه به زه ترې گوندې غلی شم

زه خو بیا شهباز یمه ښکار و نو پسې کړ ځمه

یا د کړه جنگیا لسی یمه جنگو نو پسې کړ ځمه

زه هغه خوشال یم چه د خدای نه داسی وخت غواړم

داسی انقلاب خو زه تمام عمر په بخت غواړم

(خو) ای د زمانې باده! ساه مې لارا ښکلی ده
 نوځه په خپله لاره ځه او مه چېرې مامه چېرې
 کومې قلعه گانې چه په وینو ز مو نېز جوړې دی
 کومې ښاريې چه په هېو نو ز مو نېز جوړې دی
 لوئې منارې چه د لویۍ مو داستا نو نه دی
 هغه مقبرې چه د عظمت مو تا ریځو نه دی
 هغه جو ما تو نه چه ز ما د ایمان نښې دی
 هغه آستانې چه هم ز ما د عرفان نښې دی
 سوری پرې دغیرو دجنېدې کله ز غملی شم
 کله د همای ځا لو کښې زه گو نډی لیدلی شم
 ای د زمانې باده! ځه په خپله لاره ځه
 مه چېرې ما مه چېرې ځه په قلا ره ځه
 داسې د سوز و نو نه ډک پک ساز و نه مه چېرې
 داسې د پېرو راسې را ډک ز خمونه مه چېرې
 داسې په شور نا کو طوفا و نو غرض مه لرې
 داسې په زمر و ډکو بنو و نو غرض مه لرې
 دې د تورو تې و سر و بڅر و نه یو خوا ته ځه
 لاس به گوری مړ و دی دې خبر و نه یو خوا ته ځه
 د ادخېر ستر گې په ښکال ئې نظر و نه دی
 دې لمنې لاندې گوری ډیرا نقل بو نه دی
 نو ای د زمانې باده ځه په خپله لاره ځه
 مه چېرې ما مه چېرې ځه په قلا ره ځه

زیر و بم

د غرخنۍ غازۍ په خړ تپکۍ کښې سپینه چاره
 چه ورته ډ ډ ه د ور پڅو تند رو نه کوۍ
 دبیر سړۍ اړیدې سترگو کښې غلې غصه
 چه ورته کښه د بحر و نو طوفان و نه کوۍ
 زما د (لوی بابا) د تود نغری دا یخه ایره
 چه سره بخرۍ ئې په هر ظالم خولې راوړۍ
 زما د لویې باغیچې لمن کښې وچې پانه
 چه یې هر کړ په خزانو نو زلزله راوړۍ
 د چا تنګۍ شهید په پټ قبر کې تته ډ ډ ه
 چه مړه کېدو نکې پلوشه یې د سبا زېږۍ دی
 د چا نیم زالمې غزوفې خو بو لۍ غو ندي
 د پشمۍ تو رو تیا رو ته درنه زېږۍ دی
 د چا ډا قیدۍ د سپینو ډ کو هغه خلا
 چه د قیدو نو په تیارو کښې مکه خیرې ښکاری
 یاد هغو کو ندو په خور اور بل کښې پټه حیا
 چه د مین په شهادت د جو نو میرې ښکاری
 فنکاره! ستاد زېږو بم دا لري برې پر دی
 د ټنګ په ژبه لېزه ونکو زازلو نه ډکې
 شاعره! - ستاد تخیل دا لوړې اوړې جملې
 زما د لوړ غیر تی ژو ند د غلبلو نه ډکې

میر من ما کله خو ر کی

پښتون ورور ته خطاب

خپل اجداد او فیکه کاناو ته نظر کړه
خو ا هشا تو ته ئې ور کړه اهمیت

ای پښتونه خان بیدار کړه وخت کوتاه دی
بیا نقاب د مخه د ور کړه د غفلت

قربانی فدا کاری ته خان تیار کړه
خدمت کار شه دهیواد او د ملت

ته که خان زموږ ورور او پښتون بولي
دهیواد سانه کړه په لور همت

دلته او بیکاری ژوند خه ژوند نه دی
ژوند هغه دی چه تیر یزی په غیرت

د وطن ساتنه فرض پر هر پښتون ده
پر دې لار کوی هم د پر مزاحمت

په زندان کښې زموږ پلرونه انتظار کړی
د پښتون زلمی نه غواړی ضیافت

نوی نسل ته لری دیر امیدونه
چه خان و بولی خاد م د مملکت

خان شریک کړه د پښتون په درد او غم کښی
قربانی شه د ملت په فتوحات

په خدمت کښی همیشه د وطن اوسه
پښتانه ورو نه آزاد کړه په همت

بناغلی همیشه کمل همیشه

محبوبی !!!

(په بندی خا نه کښې لیکل شوی نظم)

په تنه ئی کښې بی و سړ محبوبی
 شرنگ شی په لاس می هتکې ی محبوبی
 هیرشی ماضی د مستقبل په فکر
 غم نه آزا د شم د منزل په فکر
 تاسره هل شم د تیارو نه و خچم
 په تصور کښې د بهر و نه و خچم
 لارد منزل د غر په سر و نیسو
 بیا که لښه د خپېرو نیسو
 دلته روحو نو ته آرام راشی
 جوړ د قدرت له لوری جام راشی
 خپېر شروع کړی د زړې زما نې
 یو خو کیلې یو خو شکوې فسانې
 هوا قراړه او ما حول نشه شی
 هره زړه د خاموشی کیسه شی

بیا د خپېر تېزې وار و مه

ایک د قسمت لیکلی وار و مه

پور ته غیرت می ستو هائی و با سسی
 زړه د خیبر نه حیرانی و با سسی
 بیا ناگهانه لاس کښې شل و وینم
 خوراک کښې اېمل د لاری مېل و وینم
 اویو بوډارا ته همت را کوی
 سبق ر هوز کښې د غیرت را کوی
 دوخت مغول باندې یرغال جوړ کړو
 مو نېزه پخپله خپل مثال جوړ کړو
 اوس به خیبر هر نېزه گیلې نه کوی
 اوس به اټک مونږ نه شکوې نه کوی
 مو نېزه آزاد و فضا کړا نو کښې یو
 اوس به آزاد و هوا کړا نو کښې یو
 ناخا په پاڅېدم بیدار شو مه
 د دغه خوب په انتظار شو مه
 بندې دجېل تو رو تیا رو کښې و مه
 محبوبی! خا نله انکړو کښې و مه

ښاغلی همیش گل همیش

نیمه گری غزل د جیل له تور و تنبونه

دا د بند بې قرارۍ اصل قرار دی

په وطن زما پسرلی ته انتظار دی

دا حلقه د رسی کرده چا ته گوری

داد چا په مرگ عالموته اصرار دی

زور زلمی دوطن واړه پورته شوی

انقلاب زموږ خاوره کښی بیداردی

داد چا دپا کښی مینې آو از راغی

داد چا په خټ پر بوتی طوق د دار دی

خوکه په ملک زما پسرلی ته کټی نه شی

داد چا سترگو کښی گل او دچا خاردی

یو دزلفو خیال د هجر تور ه شپه کښی

په سینه رغړی زما لکه ښا مار دی

(مباشنیتی پښتو مجله - کوټه ۷-۸ گڼه جنوري - فروری ۱۹۵۴)

تاتره

داجا ری بیو فی داغا ری غرونه دا سو ی گیتی کا زه فلو و نه
 دا سا نیو لی دار خو خو ری دا سا ختلی، ئی نه پیچو مو نه
 لکه د غشو و پکنی شیر غشی پکنی تیز ی لکه دا لو نه
 پیام! د مغو لو پیه و یئو سره ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

چو به چو پیاده میخکې دی شاری کور کوری چوپ دی چوپ دی مومانی
 به وازو کو مرخه و یل غوا ری دا به کمرونو کنی تو ری غاری
 به کر مه وینه دپشتون کبیل دی د تار یخ د لته لر غو نی پانی
 دا دا ور ننگ د خوب هدیره ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

دمغول توره دا لو نه خه شول سواره ئی خه شول آسره نه خه شول
 چه نیمه سا ئی پر ی غری و کپی تش تورو شپیللی هدی نه خه شول
 دخان (۱) دتوری به هر گو زار چه و و ر غی یی ای سرو نه خه شول
 مغول ئی تیر کپل سپی خوره ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

د لته د تورو خریا ده تلملی د دال دز غرو شر ننگاده تلملی
 د شاه ز لمیو پیه یسر غلیو نو سر د مغول نه سو دا ده تلملی

دا ستمېد ا د په تو رو تيار و کښې پښتون د تورې بر ښنا ده تللې

څه که چپيا او س پکښې د بره ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

کا نه ئې هر يو ايمل ايمل دی هر ه غو نه ئې اې اجل اجل دی

د د ر يا خان د وطن خوړ و نه دوخت مغول ته ير غل ير غل دی

مو هند شينو اړو او اړيد يو په مغول دلته کړې غو بل دی

د مغل چا و ده تر ښه زار ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

قلم او توره دخو شحال غواړي لو بد لي ستوري د اقبال غواړي

په روي د د غې لاله زار مځکې ايمل در يا تر ښه د حال غواړي

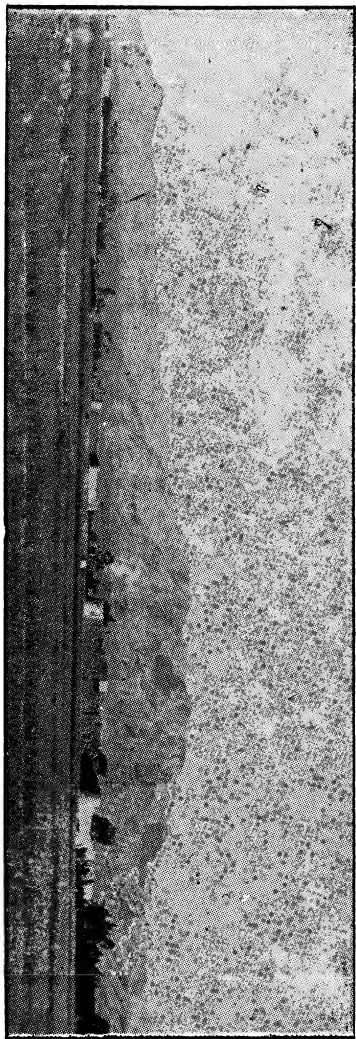
له د غې ټيټې غير تي مځکې څه سر بلند ه ترې کمال غواړي

لمن د «لکې» (۱) ورته خوره ده

دا تا تره ده دا تا تره ده

د کويټې مياشتينې پښتو مجله ۱۱ گڼه می ۱۹۵۴

د مځکښې پښتو نېستې دو ه منظرې

د پښتون ترانه

پښتون هغه سپړی وی چه اړوا ح ئی نه وی خوار

پښتون هغه سپړی وی چه خوارۍ کښې وی خود دار

پښتون چه خان ته وائی له دولته نه خاړ پزی

پښتون هغه سپړی وی چه دولت شی ورنه خاړ

پښتون هغه سپړی وی چه دوستی ئی وی مضبوطه

پښتون هغه سپړی وی چه سختۍ کښې شی په کار

پښتون هغه سپړی وی شجاعت چه پرې وی ختم

پښتون هغه سپړی چه و جا هت شی پرې نثار

پښتون چه خا نته وائی خوشا هنده د چا نه کړی

پښتون هغه سپړی وی چه حق وائی تل په جاړ

پښتون هغه سپړی وی چه ئی قول او فعل یو وی

پښتون په خپله ژبه اکه غرو ی استوار

پښتون به داسی نهزی چه باطل نه و کړی و پره

پښتون هغه سپړی چه په باطل کوی کوزاړ

پښتون د حق په لاره کښې تل دا نگی له خپل سره

پښتون چه و کړی هله نو د ښمن شی ترې فراړ

پښتون له کانهی جوړ دی له هیچا نه نه و پر بېزی
یو خل چه را او چت شی بیا په هیڅ نه وی ا یسار

مرگ حق دی مرگ نه و پر به پښتون چرې نه کړی
پښتون خوداسې مرد دی چه مرگ پر بېزی ورته لار

پښتو نه! پاڅه وینې شه ستر کي پر انیڅه سحر دی
لیلی ده نسا وی شوی ولې ستا دی انتظار؟

نا دانه تانه هیر دی چه ئې وینې چا ر چا پېر
دا ستا د آس د پښو نه او چت شوی دی غبار

غوز کېږده واوره غرونو کېږي صحرا کېږي په چمن کېږي
کې نکار دي ستا د نورو د آسو نو د کسې پار

نن بیا د حق په لاره کېږي لښکرې د باطل دی
غورز ننگ کړه مخ وړاندې څه پښتو نه بیا دي وار

باطل د ستا له لاسه خو خو خوله کړې هاتې
یو خل کړه بیا څا بته چه اولاد ئې د نر پلار

دا ژوند د کتملش دي دې کېږي وړاندې شه پښتو نه
وړ دا ننگه دا دې وخت دی شه لیلی ته هم کنار

پښتو نه ته منصور ئی د حق لاره دي پښتو ده
پښتو دي ټینکه نیسه و پر ه ونه کسې د د ا ر

(د کویټې پښتو رساله او له کڅه جو لائی)

غزل

ستا چه کو کی په مو سید وښکا ری داغ مې دز ره په خلید وښکا ری
 په ځنکدن کښې تیر بد لې سلګۍ نوم ته د یار په ر سپدو وښکا ری
 پسرلی لمدی بې خوده شپې راوړې او ښکې زما په وچېد وښکا ری
 اوس به دزمه وینه گیلې نه کوی او ښکې زما په کمېدو وښکا ری
 بیا که مسکۍ شې دمرهم نه دې جار د زره پر هر په ر غېد وښکا ری
 نن چه ډیر ډیر راته یاد یزې آشنا ! درد مې د زره په کمېدو وښکارۍ
 شوې زر غو نې دا سو یلو و ر بڼې یا دوه نه ستا په ور پد وښکا ری
 ستا په محفل پسې د شمعو په څېر ډیرې ځوانۍ په خڅېد وښکارۍ
 اوښکې راډب شوې په لېمو کښې زما ستا اشا ری په دو بېد وښکارۍ
 چه سره مخ شې ستر کي آوری ولې څه خو کو شش د پټېدو وښکا ری
 پښتنی ستر کي دښا یست په قدم مه شه رفدې په ټیټه پټېدو وښکارۍ

اوس چه همت ئې په ځوانۍ راغلو

خیر که (حمزه) په زر پد وښکارۍ

(له اسلام پېښور ۱۹۵۲ رحمان نمبر ته)

شاعر

ستا دښمنو نه د ګ غزل شاعر ه بیدار ژوندن پهنګیدو را ولی
زما دا سرې انقلابی سندري مخکۀ آسمان پهلېزېد ورا ولی
ستا پهنشو کښې لمبېدلی رو مان ژوندون ته خوب په الهو را ولی
زما آواز د ژوند له هسکې غونډۍ

دا سې لېزان په زلز لو را ولی
ستا دا حساس مارغه د زلفو لاندې ديار په زنه شينګۍ خال لټوی
ما احساس دلته زما په جهان کښې د فريب خپور شوي جال لټوی
ستا لنډ نظر ديار په حسن کښې دی خپل مستقبل له پکښې فال لټوی
زما سر کش باغي نظر څه کوي؟
په سر د دار جوړ شوی تال لټوی

ستا دا احساس د که خوانۍ شاعر ه! نشي چوی ولی خمار نه ویني
د ژوند په لویو چمنونو آشنا! د گل په خوا کښې ولاړ څارنه ویني
زما احساس په میخانۀ د خوانۍ په غټو سترګو لوی سر کار وه ویني
چه دا غزو په وینو تاقد شې آشنا!

زما نظر داسې گلزار نه ویني
ستا خو په حسن د سپوږمۍ نظر دی زما په زړه یې د تور داغ اثر دی
تا د یار زلفی توره شپه کېدلې ما ته د اتوري زلفي سپین سحر دی
د حسن و بزه! لېز په شا و کورې وروسته دې روغ انسانیت نهر دی

را شه د غرونو د باتور د بچی

نن په څانګو نو د ګونګۍ وزر دی

پسرلی ته خطاب

مه مه تنز نوهر! مه په ډډه د ازمان او سه
 څه سپېره سپرايه! چارديښه کورديږدان او سه
 ته د سرو گلونو په مسکا او قهقهو مين
 زه د پټر گېر بو او نو په ژړا او اسو بلو مين
 ستا خو په نظر کښې بوستا نو نه او باغو نه دی
 ما سره په خوا کښې پر هر و نه او داغو نه دی
 تا د نزاکت او د ښکلا په شو نو و کښې وينم
 زه دخوارو و زارو غم ز پلو و ينسې هسې وينم
 تانه لځان شوه پر دېخ نسيم نر مو مو جو نو کښې
 زه خاورې په سر دا سو بلو په طوفانو نو کښې
 ستا دسترگو تو رد بو را ککا نو قافلې و ی تل
 ما سره جلب کښې «سوې اوې» اند ښښې و ی تل
 ای د کل نمايه او ر بخر و جا رو تی نه شم
 زه په دې پستو پستو خبر و جا رو تی نه شم
 يم خو لېو نې د پسرلی و لې دا نه غواړم
 دومره وزی نه يم چه د دام لاندې دا نه غواړم
 دا سې په سلکو نو شنه باغو نه ما ليدلی دی
 ځای په ځای بې ځايه تيند کونه ما خوړلی دی

و رک دې شی کلونه چه «کلونه» شی په سترگو کښی
 خا ورې شه خو لونه چه «خالونه» شی به سترگو کښی
 داته بې زبانه ښکېل په دام کښی د بې ژبو شی
 د اته وور سړی د خوالی نمری د لویو تېو شی
 د لته دظالم په لاس کښی تو ره لویه توره ده
 د اته په مظلوم چه ورشی بوره لویه توره ده
 د لته د مزدور هر لمح د ژوند ارکه
 د لته د آقا هر که لویه غم که ده
 د لته خړپتی پوله او غوژی د خا نانو دی
 د لته د غلې دانه او وژی د خا نانو دی
 د لته د بختو نو محنتو نو ستغې خوړې شته
 د لته د غمو تر عشر تو نویټی لورې شته
 خیر دی ددې وزو که فرياد اووم آسمان ته ځی
 خیر دی که غبارد زخمی زړو نو کهکشان ته ځی
 بخت او که نصیب دی په هانو کښې قهقهې کوی
 بلو سه په جو نگر و قسما قسم ز لزلې کوی
 اف له داسې غاړی خوبه اسکی چلې ښې گڼم
 ز له دې نرتوبه په بورقو کښې چلې ښې گڼم
 خوبه داسندرې دغه دپ او د ارباب وینم
 خوبه دغه جام اودغه پیراودا شراب وینم

لاخو ديبا چه ده د ژوندون د ویر کتاب سبق
 لا نیمګړی پروت دی در یشتو فی انقلاب سبق
 ژوند زاته پېغور شو په زبیر ګو او په بیناړو کښی
 ژوند کله ژوندون وی د ابل په چینګوداړو کښی
 لاری دا لوت صفا کړه بهی وزر و ته
 ستوری د فلک را ټټول غواړم بخر و ته
 زړه مې نه صبر بڼی دې غوړو او په ګلو نو کښی
 ژوند دی په سلګو دتند روڼو جوړنکو نو کښی
 مه مه می تر نوه رانه په ډډه دازمان اوسه
 څه سپر ه سپر لیه! چار دې ښه کور دې ودان اوسه
 (اسلم مجله - رحمان نمبر ۱۹۵۲)

پام کړه نا پا کې پښې دې مه زده د پاک زړه په ساحل
 بد مسته سیند یم کله بد خو نی مر جو نه لرم

بناغلی مهدی شاه

نظم

ز ره می غونبته چه باغ نه لایر شم خو گلو نه یوسم
 خو دخپل ملک دربو در بزا دوا جازت را نه کړو
 بیامی ویل: راشه کړه او نه کړه په آهونو کښی پیل
 خوا جازت را له دخپل ملک شجاعت را نه کړو
 خندا می هم خپلی خندا پورې خندا و کړه له
 بیامی ویل چه اوس تحفه کښی شه وړل دی په کار
 بیامی ویل: راشه دخپل قوم مظلومتیا تحفه کړه
 خویا می وی چه هسی نه خړک په مونږ خوا سپره کړی
 کوډو ویل: فام کړه زمونږ حال ورته ونه وائی
 چرې و نه شی چه رحمن له قامه خوا مړه کړی
 مونږ پښتنی یو خیر دی ظلم شو زغمی په خیر
 بیامی ویل چه اوس تحفه کښی شه وړل دی په کار
 بیامی ویل: راشه د سرو شونډو صفت و لیکه
 د تور و زلفو هم د سترگو چه پکښی وی بیان
 مگر خزان زپلی ملک کښی چرته سرې شو بدې وې!
 سپږو ویل عاشقه! خپل کړل در نه مونږه زلفان
 لیکه زعفران دمعشوقو سترگې دی تکی ژ بړي
 بیامی ویل! چه اوس تحفه کښی شه وړل دی په کار

بیا مې و یل، راشه تقری د عا لاما نویو سه
 دغه درویش ته دروېشی در وېشانو یو سه
 لکه مشال چه په تیا ره کښې وی رهبر د وطن
 خوښه کلي مدحې د وطن د عا لاما نویو سه
 خوبه اتون کښې نا کامی په منځ خپرې را کړې
 بیا مې ویل: چه اوس تحفه کښې څه ورل دی په کار
 بیا مې ویل: راشه غیرت د پښتون قام و ښیه
 چه شی پښتون رحمن خوشحال د پښتنو په بره
 خو هغه هم لابی نېټې خوب باندي خښ ویده و
 دغه گیله مې واور بدله، له اوچت خیبره
 خولې خولې شوم ما وې دا حال د ویلو نه دی
 شومه حیران چه اوس تحفه کښې څه ورل دی په کار؟

(اسلام مجله رحمان نمبر ۱۹۵۲)

که نن ویښ نه شوی، پښتنو! د آزادۍ په چیغو
 بیا بم له دې خوبه شپېلی داسرا فیل ویښوی

بناغلی قلندر

کاکاجی

اورم چه بیا زره کیسه نوي شو

اورم چه بیا منصور په دار خېژوی

اورم چه بیا د نمرودا نو بالکې

زموږ دغوښو دندو کار خېژوی

اورم چه بیا دا فریبی لو بغاری

زره گوی په نوی تارخېژوی

هغه دی بیا زولندي وشر نیکېدې

هغه دی بیا زلمی دسر داندکی

هغه دی بیا اغزی را وټو کېدل

هغه دی بیا مجنون او تره داندکی

هغه دی بیا چا ته چرې تېر بېزی

هغه دی بیا خوک نا خبره داندکی

هغه دی بیا د چا زره هدیه کی

د قید او بند له شوقه وکسرېدل

هغه ده بیا تو ره تیاره خو ره شوه

د چا د زره دا غونه و خپلېدل

هغه دی بیاد چا تندی کونجې شو

د زراو زور خا وندا ن ور پېدل

خود با باپه رو ن تندی مې قسم

چه داسو دا به ئې سو دا پا تې شی

خوشحال خان زېري په لمسو کړی دی:

نه به او رنگ نه به دارا پا تې شی

حال به آخر ماضی له لاس ور کوی

او مستقبل به د کسا کسا پا تې شی

(دکو پتی میاشتینی پښتو مجله ۴-۵ کڅه- ۱ کتوبر- نومبر ۱۹۵۳)

خو واخلی له غلیمه انتقام

مردنه خوب کانه خواره کانه آرام

خوشحال خټک

بناغلی و همی

مایوسی

نهیمه پوه په خوشحالی کسه په ماتم راغلم
یوځای مې ولیدی یارانو! ځکه (زم) راغلم
زه پټ پټانو ارا دو سره محکم راغلم
هرڅو که لا روه خطر نا که خویا هم راغلم

ورو کی زړه ته مې تېر حال دلوی انسان یاد شو
یوځان آسان ته تکلیفو نو کښې رحمان یاد شو

وابه ورم ستاسو خواول اول زما واورۍ
د تورو شپو قصې به شی د سپین سپا واورۍ
د نیاد نیاده په دنیا کښې د دنیا واورۍ
څه تن نه دلی اسو بلی څه ویر ژړا واورۍ

په تېر پسرلی که هووی یاد مونږ دلته ووژلې
نن هم په اوښکو کړېوانو نه دی مونږ لېلې

هغه چه تا سو یا دا وه هغه سحر تېر شو
په تا سو تېر شو خو ما په درنه بد تېر شو
سحر خونه وئو هکنام و د محشر تېر شو
یو ما بیا می دك له هیبت اوله خطر تېر شو

ددې سحر نه هغه تېره شپه دغم وه غوره
هغه کړۍ تردې تیارې اودې تور تم وه غوره

ددي سحر دپاره تاسو دومره زور لگاوه؟

ددي سحر دپاره تاسو دومره شور لگاوه؟

ددي سحر دپاره تاسو دومره اور لگاوه؟

دغه دپاره هر دورور په مری لور لگاوه؟

ما تصور چه به یې کاوه هغه سحر ا نه دی

هغه افق به د غه وی خو هغه لمر دا نه دی

قدم قدم باقدي خواره دلته دامونه دی لا

هم پنبه نیو لی دسپر لو داته گامونه دی لا

پت دانسان دسپریتوب جگ مقامونه دی لا

دیو انسان په بل انسان دلتد لامونه دی لا

ما حول لا هغسی غیر غیر دی چه مودا نه شي هپر

قدم چه و نه نیسی ټک لا مخکې پاتې دی ډ پر

اسلم مجله رحمان نمبر ۱۹۵۲

بڼه خوانان به خپل هوډ پرې نېزدي د لاسه

که ئې سرشې د خونې منړی تر زامه

خوشحال خټک

نبأ غلى سلیم

ز پری

ز ماخو ارا نو مزدو را نو ورو نو!

ای محکومانو مظلومانو ورو نو

ز پری چه مونزه اتحاد و کپ و په خپل تنظیم مو اعتمادو کپ و
مونزه منزل ته د پیر قریب راغلو مونزه رفتار لکه د باد و کپ و

* * *

اوس به که خیروی خپل جهان جوړ کپ و

مونزه تقدیر به دانسان جوړ کپ و

ستوری به مخکې ته پسخېزی ز مونز

مونز به دې مخکې نه آسمان جوړ کپ و

* * *

داسې جهان چه خوشحالی روی په کښې هر یو موسم دسو کمالی وی پکښې

دهر چاشونډ و ته خند اور سی اود یو بل سره سیالی وی پکښې

* * *

د لوزو تندو شکایت به نه وی د چل فریب دا سیاست به نه وی

هلته ضمیر به د چانه خرڅېزی د دې خبرې څه حاجت به نه وی

* * *

هلته به قدر دانسان کښې د هر یو درد به ئې در مان کښې

هلته به پښو کښې پای کپې خړ نه وی هلته دې گرځی خوی توان کښې

دلته خو فصل زموږ نور یوسی دا نه دا نه را نه په زور یوسی
ماشومان ټول را نه نهر پرېز دی منځ نه روغی زموږ د شکور یوسی

* * *

زموږ د شردنېو تمسم لوت کړی زموږ آواز نه ترنم لوت کړی
په قوانینو زموږ خولې و تړی موږ نه طاقت د تکلم لوت کړی

* * *

واي آخر ترڅو آخر ترڅو به وی دا ؟

د صبر جام زموږه نوی شویس ! دا انقلاب بچی به لوی شو بس
اوس د دنیا څه ضرورت نه گڼم زما یقین دی خلك پوی شـو بس
زما خوا را نه مزدور را وروړنو !

ای محکو ما نو مظلوم وروړنو !

اوس که به خیروی خپل جهان جوړ کړو موږ به تقدیر به دا انسان جوړ کړو
ستوری به محکې ته پسڅپېزی زموږ موږ به دې محکې نه آسمان جوړ کړو

اسام مجله - رحمان نمبر ۱۹۵۲

————— ◆ ◆ ◆ —————

که آسمان دې د زمري په خوله کښې ورکړی

د زمري په خوله کښې مه پرېز ده همت

خوشحال خټک

بنا غلی مفلس درانی

خنک‌گه چه و هغسی دی

غم د دو ران خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه
ژو ندون مې گران خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

تمیز د گیل اودا غزی تر منځه ونه وا ته
مخکښې باغوان خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

مخوفه ژېر سوځندې شو نږې ژر غوړې ستر گې
خیرې کریوان خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

هریو محفل کښې ده تیا ره درنېا نښه نشته
دهشت بیا بان خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

فرهاد په تمه دشیر ینې دی لا هغسی خو
رنک دایوان خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

ما وې سمسو ربه داچمن شی په پسر لی مفلسه!
خوپه خزان خنک‌گه چه و هغسی دی تراوسه

د کوټې پښتو میاشتنی رساله ۶ کڼه دسمبر ۱۹۵۳

د بندۍ ملگر و په نوم

غم د جهان که د دو ران وی څه پرې
 بې خبر مونږ نه که در مان وی څه پرې
 لېچې زړې د کا کا جی بیا هتکړی رښکلووی
 داسې که تل ئې امتحان دی څه پرې
 خو ک څه غمو نه یار! په بیعه اخلی
 هغه په دار که اویزان وی څه پرې
 ژوندون خوهر ځای کښې تېر پزی آشنا!
 مانۍ جو نگره که زندان وی څه پرې
 خټک بندۍ دی بیا په دور د اورنگ
 اورنگ که اوس نه خوشجا لځان وی څه پرې
 داهر څه یوشان لېو نو ته ښکارۍ
 دشت و صحرا که گلستان وی څه پرې
 خلق د حق دپاره دار ته خپېږی
 تشې خوشېې که د زندان وی څه پرې
 (همیش) همیش به وی تازه که خیر وی
 موسم بهار وی که خزان وی څه پرې
 (هوا) چه نه پرې غوا خری نه ښځی (مفلسه)
 موسم بهار که د خزان وی څه پرې

ښاغلی فضل رحیم ساکی

یارمی له ماډ پښتو نځوان د باغ

ګلونه غواړی

اخځزای خان وائی بیتو نه په پښتو جوړه وه

مه عربی ور ګډه وه مه ئې هندکو جوړه وه

دانګرېزی له تورو خپله ژبه پا ګه لره

پارسی ملګري د پښتو سره یې با ګه لره

پښې ابله پښې په تودو شکو کښې روان یمه زه

پېټی به څه کړم چه په لځان پورې حیران یمه زه

ناست د پښتو په څنډو هلې دستر خوان یمه زه

بی سته هم پاتې کېدی نه شم افغان یمه زه

ملا به تر مه په دې ګوډو پښو به دو ګومه

ازغی به اورته غورځوم د ګل لولو ګومه

یارمی له ما د پښتو نځوان د باغ ګلونه غواړی

درو هیلو د قافلې د لارې پلونه غواړی

د نالیدلو مرغلو و امله پلونه غواړی

زړه ئې د پټ او مروت د باغ سیلونه غواړی

ګوش به کړمه چه زمانه بکلی دیوان پوره شی

هم به د زړه ارمان د عبدالصمد خان پوره شی

د پردۍ ژبې لیکل ما دلخان هنر گڼلو
 دېل خبروتی مې دخپل نیمکه شا در گڼلو
 دغلا په توښه مې خپل کړوډی برابر گڼلو
 طائف کښې ناست و مه نظر مې په خیبر لارو
 سوری کښول وچه نظر پرې د کولال پر بوت
 په یو کوزار پوتی پوتی د کاغذ ډال پر بوت
 سا کی! پښتون ئې د پښتو سره پښتوده په کار
 اندر پایه د ننگې ما ئې ته دختو ده په کار
 څه خوتابیا (۱) د پر دوژ بو دغښتوده په کار
 هیله له لځانه دخپل کام د نیک بختو ده په کار
 غرونه سوری شی چه ملا تر پرې دخوا نانووشی
 کارونه جوړشی چه مجلس پرې دیوها نووشی

د کویتې پښتو مجله ۱۱ گڼه می ۱۹۵۴

(۱) تابیا :- تیاری -

چاچه خپل قدر پخپنه وکړ کاه!

ستاره دهغه قام په غروج شوله

خدای هم نه بد لوی حال دهغه قوم

خوک چه نه بد لوی خپل حال پخپله

بناغلی ایاز

یو او تر خیال

هغه ملوک هغه بدری آتیا پیری څه شوي ؟

هغه دقاف د چین ما چین هغه پیری څه شوي ؟

آد نیمبول اود تیمبول هغه زاری څه شوي ... ؟

آمستی جو نه دکل لښتي ملا نری څه شه ی ؟

څه شوله هغه درو مان د که دنیا څه شوه ؟

څه شوله هغه د ار مان د که دنیا څه شوه

نه خو به بیا مومن د هند ځني په غلا راشی

نه خو به بیا شیرینه ساریه و او یلا راشی

نه خوبه بیا درخانی برینک شی په ژړا راشی

نه خوبه بیا میمو نه شنه شی په خدا را شی

آد نوروز د نور الدین د خیال پیری څه شوي ؟

آد غزلو د بدلو بنا پیری څه شوي ... ؟

آچه لښکرني د غلیم په دیکه وژلو مدام

چه د بهلول او دشیر شاه ارمان ئي کړلو مدام

آچه په فنک د پښتانه به ودر بدلو مدام

چه دده هشت نه ئي هر مغول به لې زېدلو مدام

آد خو شحال او د ابد ال هغه غور زنگ شو ؟

آشری پېوش پښتون خوشه خو هغه فنک څه شو ؟

ولې لېو نيمه؟ هسې خټ خټ په خندا شو لې
ولې ای بې سره؟ ناخا پی سر په گډا شو لې
زما په دې اوترو جوړ اوترو! اوترو لا شولې
ته جوړ سودائی ئې - سودائی لا په سودا شولې

تنبته ليو نيمه د د قيا د هېر و ليو وخت شو
هېر شول هرڅه هېر شول د آشنا د يادولو وخت شو

تنبتم د رنه تنبتم خو زلميه! دومره وایم
زه په لېو نتوب کتبي د هوښيارونه د ا نایم
ته ئې چه ليدى نه شي هغه زه درته ښایم
(او) ته ئې چه موندی نه شي گوری زه هغه دنیايم

ز ما دا ليو نتوب کو ری د عقل انتها ده
دا گوری د پوهې او فا پوهې منتها ده

نوی دور نوی محفل نوی لیلیا را غلله
نه شوه خطا را غلله رسا لره رسا را غله
ای مفتونه! جگ شه هغه ستا ښکلي زهرا را غله
خه په قنچ مکېز په شرنگا شرنگ او په گډا را غله

(او) داشیدا چه بیا دارنگې خپله بده برخه ژاری
جوړ ورو کی خدایان ورځنې غټې سجدې غواری!

آچ. شې کښې ئې امېې اوسر ه او رونه ليدل
 دېس سړی په سرو سترگو کښې ئې برقونه ليدل
 چه دهيواد په کټو نر کښې ئې لالونه ليدل
 چه دغروړ په غر غنډ و کښې ئې جنتمو نه ليدل
 هغه اشنا د کو کو کړ يک و دتر قا پاتې شو
 ارمان ارمان نه خوځ دپاد نه دژړا پاتې شو

په خو د که نشته نوزلميه! ليونی خوشته دي!
 که عود غنبر نشته زرکيه! سپيلنی خوشته دي
 که بنا پيری نشته لاليه! پير يا نی خوشته دي
 که ز مری نشته يار يه! خا را نی خوشته دي

هله را جیگ شه دخندا او خندېد لووخت شو
 زلميه! اوس د لېو نو د مستېد لووخت شو

د کړيتې مياشتينی پښتو مجله ۹ - ۱۰ کښه مارچ - اپريل ۱۹۵۴ -

درست پښتون له قندها ره تراتکه

سره يو د ننګ په کارپټ او آشکار
 (خوشال خټک)

غزل

قا فلی دی چه چلبیزی لاتراوسه

خو منزل دی چه او زد بیزی لاتراوسه

کر بوا نونه دی چه شلبیزی لاتراوسه

زولنی دی چه شر فکبیزی لاتراوسه

ای د بلو مشالو نو خا و ندا نو !!

داتیاره ده رنیا کبیزی لاتراوسه

په بنوم د آسمان ستوری را کوز کرل

دغم شپه سه سبا کبیزی لاتراوسه

خنک و منم چه پرې شول خنکیر و نه

ورمبیز و نه خو ما تبیزی لاتراوسه

د پسرلی قا فلی لاری نه ستنې شوې

خود گل جر س غبیزی لاتراوسه

زبری ای تورو تیارو زیلو خلکو !!

خودیوی دی چه بلبیزی لاتراوسه

الفلاح پشتو ایډیشن اوله کچه فروری ۱۹۵۵

که با پر دی با په قار اودی پښتون ته

خوک شپړ شاه رب پیدا کړی همایون ته

بناغلی ناظر شنواری

اراده

دارا دی چه ابتدا و شوه
در له جواب جورې همت در کرو؟
راز مې تر ژبې خو خو حل راغلو
تل داغیا رو په خوړو کښې زهر
ز ما دو ینو قر با نسی و پوښته
شمعه د ژوند مې په محفل کښې ده کل
نن په تمهید کښې ئې خه ست شافې و
ساقی! په حال ددې پیالې پوهه شه
بس د تکمیل ئې انتها و شوه
دا چه گیله دې له دنیا و شوه
چه خطا نه شوه خه خطا و شوه؟
د زور عادت ئې ابتدا و شوه
ښه چه دستا پرې مدعا و شوه
که سر غوڅی و کړی رنجا و شوه
دا شوه خطا چه مې حیا و شوه
زما په غوږ کښې خه صدا و شوه
حیف چه سلکې مې ستا تر غوزه شوله
خو مره په مینه کښې ریا و شوه؟

د کوټې دینتو مینا شینې مجله ۱۱ گڼه می ۱۹۵۴

شاه زامی دی لاره کوری

پښې را واخله انقلاب به!

شناخت

سر را پو رته کړه له خوا به او پښتون خانه خر ا به !
 زه به خو در ته بيان کړم ؟ دی غمو نه بهي حساب به
 زه ئې په پتو ستر کو څښمه نه دار پېزم له عذاب به
 ما وی ډېر زور گناه کار یم دده وي خلاص ئې بهي حساب به
 دتا ريڅ ستر گې شر مېزي د پښتون له يوه با به
 شا ز لمی دې لا ره گوری پښې را وا خله انقلابه !

کو ره شناخت راسره و کړه

زه سنم یم لا جوا به

د کويټې پښتو مجله ٦ کڼه د سمبر ١٩٥٣

اتفاق په پښتانه کښې پيدا نه شو

کښې ما به دمغول کړ بوان پاره کړ

پښتانه په تور هښه دی تر مغولو

که په پوهه پښتانه وای څه هوښیار

شاه برق سرحدی

د مظلومانو آه

نوي زمانه شوله نوې رنگ رواج وينم
غم په چم کاونده کښې دی خان په ابتهاج وينم
نمر کې پورته ښه رها مخکې باندې داج وينم
هر وخت تېرو غشوته خوار غريب اماج وينم
نه کې ورتنه خوګ نګاه

داد مظلومانو آه

آه فریاد د چم کاونده خان په غوږو ښه اوری
خان وړ باندې کون کې دی ښه اوری خو نه اوری
خوچه کې خندا هوس غېږ د ژړا څه اوری
غوږ چه چاته نه زدی خوګ آه چرته د زړه اوری

درست عالم پرې شو آگاه

داد مظلومانو آه

خان خو دې کېکونه خوری پرس د غريب نشته دی
سيور سکرګ د خوار غريب هم په نصيب نشته دی
چاته خوګ فریاد وکړی هېڅوګ حبيب نشته دی
پوه چه وي په دې علاج هغه طبيب نشته دی

کړی به دا جهان تبا

داد مظلومانو آه

داد نیا به و را نه کړی اف دا سسي آ هو نه دی
 گو ندي یتیمان ژاړی کو رپه کو روپړ و نه دی
 شوی په مظلوم باندي رنگ په رنگ ظلمونه دی
 ټول وطن شو سړي لمبې بیل د غم او ورو نه دی

خپړی نري لو گۍ سیاه
 دا د مظلومانو آه

ظلم په مظلوم کېږي خو لکه رته نظر کو ی؟
 دېر دولت پسند خلك دا د دزو را و ر کو ی
 کوم بونی چه و کړي هغسې ټمر کو ی

عاقبت به و کړی راه
 دا د مظلومانو آه

(۱ سلم مجله - رحمان نېر ۱۹۵۲)

ټيټ مې مه ټوله غورځنگ را با ندي مه کړه

زه په دې افتاد کۍ کښې لوی کړنگ يم

ای دور چو داسمان خاوند
منم چه تاسره چرکونه شته دی

ولی پزیره کنی دې چه تېره نشی
دلته قلم کنی تندرونه شته دی
(احمل ختک)

خیال چه هر خو فکر و کمر بله هېچ ترې جوړېږی
اباسیند دی منځګړی هندکیان یوخوا افغان بلخوا
(خیال کا کاخیل)

سترګې زمادی اباسیند خو پرې خبر نومه
غلط کمان مې و تراوسه ناکمان باندې
(طوفان)

پښتو ته منصورې د حق لاره دې پښتوده
پښتو دې ټینګه نښه وېره ونه کړي له داره
(صاحبزاده محمد ادریس)

چه خازې شني مې په قبروي ولاړې
که غلام مريم راځي توکي پرې لارې

چه قطري قطري مې پوځ دښمن نډکړې
موري ما پسې په کوم مخ پټه ژاړې!!

چه په خپلو وینو نه يم لمبېدلی
په ما پلي توی د جومات غاړې

عبدالغني خان غني.

کتابخانه ملی افغانستان